

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

(підпис) Олег ШЕРЕМЕТ
(ім'я та прізвище)

(підпис) Тамара БЕРЕЗЯНКО
(ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2024 р.

« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 073 «Менеджмент» _____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент» _____

на тему: «Планування підвищення рівня прибутковості підприємства» _____

Виконав: здобувач 4 курсу, групи МН-4-7

Босенко Денис Миколайович

(підпис)

Керівник к.е.н., доц. Рибачук-Ярова Тетяна Володимирівна

(підпис)

Рецензент

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО

«19» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

_____ Босенко Дениса Миколайовича _____

1. Тема роботи «Планування підвищення рівня прибутковості підприємства»

керівник роботи Рибачук-Ярова Т. В, к.е.н., доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від 19.12.2023 р. № 1004-КС.

2. Строк подання здобувачем роботи 27 травня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ПрАТ «Оболонь».

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні та методичні основи планування підвищення рівня прибутковості підприємстві.

Розділ 2. Аналіз виробничої діяльності та рівня прибутковості ПрАТ «Оболонь»

Розділ 3. Розроблення заходів щодо підвищення рівня прибутковості підприємства

5. Перелік графічного матеріалу

Результати дослідження знайшли відображення у 10 рисунках та 23 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	19.01.2024 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проєктної групи	25.01.2024 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	31.01.2024 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.02.2024 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	29.03.2024 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	23.04.2024 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	25.04.2024 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	29.04.2024 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проєкту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	10.05.2024 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	13.05.2024 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	27.05.2024 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач

_____ (підпис)

Денис БОСЕНКО

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Тетяна РИБАЧУК-ЯРОВА

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі досліджено економічну сутність прибутковості підприємства, формування прибутку, проаналізовано сучасні методики аналізу прибутковості.

Для оцінки доцільності запропонованого заходу для підвищення прибутковості було визначено сучасний стан розвитку ПрАТ «Оболонь» та досліджено фінансову стійкість та прибутковість підприємства.

Базуючись на дослідження прибутковості та місії і цілей ПрАТ «Оболонь» було розроблено захід щодо підвищення прибутковості підприємства, який передбачав диверсифікацію продуктової лінійки слабоалкогольних напоїв з використанням виробничої лінії котел, фільтр, холодильна установка, танк 4020 л, емність для інгредієнтів, пульт та заходи управлінського характеру, які забезпечать реалізацію виробництва напою.

Розрахунки, що були проведені в роботі свідчать, що запропонований проєкт дозволить в перспективі підвищити прибутковість підприємства.

Кваліфікаційна робота складена на 76 сторінках (без урахування додатків), містить 23 таблиць, 10 рисунків.

Ключові слова: прибутковість, рентабельність, фінансова стійкість, чистий прибуток.

ABSTRACT

In the qualification work, the economic essence of the profitability of the enterprise, the formation of profit, was analyzed, and modern methods of profitability analysis

In order to assess the feasibility of the proposed measure to increase profitability, the current state of development of PJSC "Obolon" was determined and the financial stability and profitability of the enterprise were investigated

Based on the study of profitability and the mission and goals of PJSC "Obolon", a measure was developed to increase the profitability of the enterprise, which provided for the diversification of the product line of low-alcohol drinks using a production line of a boiler, filter, refrigeration unit, a tank of 4020 liters, a container for ingredients, a control panel and measures of management of a nature that will ensure the realization of beverage production.

The calculations carried out in the work indicate that the proposed project will allow to increase the profitability of the enterprise in the future.

The qualification work consists of 76 pages (not including appendices), contains 23 tables, 10 figures.

Keywords: profitability, profitability, financial stability, net profit.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Сутність та основні підходи до визначення «прибутковості»	10
1.2. Теоретичні засади формування прибутковості підприємства	17
1.3. Методичні підходи планування підвищення рівня прибутковості підприємства.....	23
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»	32
2.1. Аналіз ринку пива	32
2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства	36
2.3 Оцінка стану прибутковості підприємства	49
Висновки до розділу 2.....	53
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	55
3.1. Програма діяльності підприємства з підвищення рівня прибутковості ...	55
3.2. Обґрунтування доцільності впровадження програми заходів	57
3.3 Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу	67
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. В ринкових умовах господарювання діяльність бізнес-структур має високий рівень інтересів щодо результативності своєї діяльності. Цей інтерес мають не лише самі бізнес-структури, але і інші зацікавлені суб'єкти такі як: потенційні інвестори, конкуренти, постачальники і т. ін. Тому значна увага має приділятися прибутковості функціонування підприємства, його ресурсному потенціалу, суб'єктів, що виступають конкурентами, виконання зобов'язань перед державними органами, власниками, персоналом. Прибутковість діяльності бізнес-структур в умовах нестабільності і турбулентності можлива лише за умов постійного корегування індикаторів впливу на показники прибутковості, що забезпечить високий рівень гнучкості. Така оцінка дасть можливість оперативно виявляти тренди та тенденції в розвитку, виявляти слабкі місця та резерви зростання прибутковості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що тема оцінки прибутковості і рентабельності, фінансового стану підприємства є досить опрацьованою. Велика увага питанням рентабельності (прибутковості) і фінансової стабільності підприємства приділена в роботах Баканова М.І., Безруких П.С., Брігхем Є, Гаврилової В.А., Герчикової І.Н., Зуділіна О.П., Єфімової О.В., Ковальова В.В., Сайфуліна Р.С., Сміт Р, Шеремета А.Д., Хелферт Е., Цал-Цалко Ю.С. Серед вітчизняних економістів, що займаються проблемою прибутковості (рентабельності) підприємства, можна назвати Г.Г. Кирейцева, С. Терещенко, О.М. Бандурка, Є. Рогова, Г. В. Турило.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних підходів прибутковості підприємства та обґрунтування пропозицій щодо підвищення прибутковості.

Відповідно до визначеної мети передбачається виконання наступних завдань:

- розкрити сутність та основні підходи до визначення «прибутковості»;

- дослідити теоретичні засади формування прибутковості підприємства;
- вивчити методичні підходи планування підвищення рівня прибутковості підприємства;
- провести аналіз ринку галузі;
- надати загальну характеристику діяльності підприємства;
- оцінити стан прибутковості підприємства;
- розробити програму діяльності підприємства з підвищення рівня прибутковості;
- провести обґрунтування доцільності впровадження;
- описати управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу.

Об'єктом дослідження є процеси формування та реалізації заходів підвищення прибутковості у сучасних умовах функціонування підприємств на ринку виробництва харчових продуктів та напоїв.

Предметом дослідження в кваліфікаційній роботі є сукупність теоретико-методологічних та практико орієнтованих підходів до розробки заходів підвищення прибутковості ПрАТ «Оболонь».

Сферою застосування є суб'єкт бізнесу ПрАТ «Оболонь».

У роботі використовувались такі *методи дослідження*, як: аналізу та синтезу при використанні різноманітних джерел, методи історичного аналізу (при дослідженні теоретичних засад сучасної методики аналізу), економіко-статистичні методи дослідження (при кількісній оцінці показників діяльності ПрАТ «Оболонь»), статистичний та графічний метод (під час обробки і узагальнення статистичних даних та їх відображення у найбільш інформативній формі – таблиці, рисунки, діаграми, аналізу абсолютних та відносних величин), калькулювання (при визначенні вартості розроблених заходів та індикаторів соціально-економічного ефекту від впровадження на підприємстві).

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи виступали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері прибутковості

підприємств; законодавча база та регламентуюча документація; фінансово-статистична звітність; періодичні видання; аналітичні матеріали, інформаційні та Інтернет-ресурси.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, містить 77 сторінок основного тексту, а також 23 таблиці і 17 рисунків, список використаних джерел з 51 найменування і 7 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та основні підходи до визначення «прибутковості»

Головною метою створення та роботи кожного підприємства є отримання прибутку. Прибуток є критерієм, що найповніше відображає фінансові можливості підприємства. Чим більший прибуток тим більше можливостей відкрито для економічного та технічного розвитку підприємства.

Прибуток є ключовим показником фінансової продуктивності підприємства, який відображає його результативність і цілі. Він служить основним джерелом фінансування для подальшого розвитку підприємства. Визначення фінансового результату діяльності підприємства є одним з основних аспектів в галузі економіки та фінансів. Прибуток є важливою динамічною силою економічних процесів і основною метою підприємницької діяльності. Він забезпечує внутрішні потреби підприємства та виступає джерелом формування бюджетних ресурсів для держави.

Американський економіст Ф. Найт зазначає, що жоден економічний термін чи поняття не використовується у такій величезній кількості значень, як «прибуток», це стосується й категорії «доходу» [25].

Часто люди сплутують терміни "прибуток" та "дохід", але насправді "дохід" є більш широким поняттям, ніж "прибуток". Термін "дохід" використовується на різних рівнях - від загальнонаціонального до особистого. Це сума грошових потоків, які отримує підприємство від продажу продукції, виконання робіт або надання послуг. Загальний прибуток підприємства - це дохід, який воно отримує від продажу своїх товарів чи послуг. Валовий дохід включає грошовий оборот від продажу продукції, майна та інших активів, зменшений на постійні витрати. Прибуток підприємства - це частина доходу, яка залишається після покриття всіх

витрат на виробництво та комерційну діяльність. Він вказує на перевищення прибутку над витратами і є ключовим показником ефективності підприємства.

Аналізуючи підходи вчених до тлумачення поняття "прибуток" у економічній літературі, виявляється, що на сьогоднішній день не існує однозначної думки щодо його визначення. Кожен учений розуміє цей термін по-своєму, але можна виділити деякі загальні риси:

1. Прибуток часто розглядається як різниця між валовим доходом та валовими витратами. Але які саме витрати слід включати до валових? Зазвичай це охоплює явні фінансові витрати, але можуть бути і інші аспекти.
2. Прибуток є одним з ключових показників фінансових результатів діяльності підприємства.
3. Усі визнають, що прибуток виникає в результаті творчої діяльності.

Для досягнення задовільного рівня ефективності потрібно, з одного боку, отримувати більше результату, ніж витрачаєш на його досягнення, а з іншого - порівнювати свої результати з аналогічними об'єктами. Таким чином, хоча абсолютний розмір прибутку важливий, він не може повністю відображати ефективність. Для цього потрібно порівняти прибуток з витратами і визначити прибутковість.

Прибуток - це різниця між ціною продажу та витратами на виробництво та реалізацію товарів чи послуг. Він є формою доходу для підприємця, який вклав свій капітал з метою досягнення комерційного успіху. Проте, прибуток відображає лише ту частину доходу, яка залишається після віднесення всіх витрат на здійснення цієї діяльності.

Прибуток виконує декілька важливих функцій у ринкових відносинах:

1. Він характеризує економічний ефект, що є кінцевим фінансовим результатом.

2. Прибуток має стимулюючу функцію, бо одночасно є фінансовим результатом та головним джерелом фінансових ресурсів підприємства.
3. Він є джерелом формування бюджетів на різних рівнях.

Рівень і сума прибутку залежать від багатьох факторів, які можуть впливати на них як позитивно, так і негативно. Ці фактори можна поділити на екзогенні (зовнішні) і ендогенні (внутрішні), проте обмежити їх перелік досить складно.

До екзогенних факторів належать природні умови, транспортні умови, державне регулювання цін, тарифів, відсотків, податкових ставок та пільг, штрафних санкцій, конкуренція на ринку товарів тощо. Ці фактори не залежать від діяльності підприємства, але суттєво впливають на його прибуток.

До ендогенних факторів відносяться обсяги виробництва та реалізації продукції, структура продукції, собівартість продукції, якість продукції, ціни та ін. Внутрішні фактори поділяються на виробничі та невиробничі. Виробничі фактори характеризують наявність та використання коштів та предметів праці, трудових та фінансових ресурсів.

Загальний прибуток підприємства є кінцевим результатом діяльності підприємства. У його складі враховується прибуток за всіх видів діяльності підприємства: прибуток від реалізації продукції, робіт, послуг, валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайної діяльності. Крім того, розраховують чистий прибуток (прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства). Основною складовою загального прибутку є прибуток від продукції. Вона становить понад 95% загального прибутку.

Припустимо, відомо, що одне підприємство тримало 10, а інше – лише 2 млн. грн. прибутку. Сказати, що перше підприємство, яке має прибуток у 5 разів більше, працює краще, ніж друге, означає зробити помилковий висновок. Для того щоб точно обчислити прибутковість підприємства, необхідно зіставити прибуток із витратами підприємства (собівартості) або за

обсягом виробничих фондів підприємства (основних фондів та оборотних коштів). Таке зіставлення характеризує прибутковість підприємства .

Досліджуючи сутність прибутковості, не можна не відзначити різноманітність поглядів щодо тлумачення поняття «прибутковість», що узагальнено у табл. 1.1. З цієї таблиці видно, що на сьогодні немає єдиного визначення категорії доходності. Усі автори по-різному трактують це поняття.

Таблиця 1.1.

**Систематизація підходів до визначення сутності поняття
«прибутковість»**

Автор	Прибутковість
Г.Г. Антонюк	стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що полягає у перевищенні доходу над здійсненими витратами у розмірі, достатньому для подальшого ефективного функціонування
М.Ф. Огайчук	вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер коштів (витрат, витрат) досягнення цілей (результатів), а деяких випадках і самих цілей (зокрема, отримання прибутку)
Т.В. Осипова	основою прибутковості є сам дохід, що загалом і визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображує її результати
Л.Ю. Кучер	між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання
С.В. Мочерний	прибутковість суб'єкта слід розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість всього підприємства щодо всього авансованого капіталу, що визначається нормою прибутку: ставленням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється ставленням прибутку до собівартості товарів
А.В. Хмелівський	стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній розвиток

Джерело: [14, 8, 12, 1].

Г.Г. Антонюк визначає прибутковість, як здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від провадження господарської діяльності, що полягає у перевищенні доходу над здійсненими витратами, причому у розмірі достатньому для подальшого ефективного функціонування . Т.В. Осипова вважає, що основою прибутковості є сам дохід, який загалом визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств [20].

Так, прибутковість - це показник, який визначає ефективність підприємства, враховуючи його здатність до генерації прибутку та оптимальне використання ресурсів. Два основних показники прибутковості - це прибуток і рентабельність. Прибуток відображає абсолютний фінансовий результат без урахування витрат на виробництво, а рентабельність вказує на ефективність використання активів і капіталу у виробничому процесі. Ці показники є ключовими для оцінки ефективності роботи підприємства та підґрунтям для його подальшого успішного розвитку.

На думку Н.Б. Ярошевича, прибуток є метою підприємницької діяльності та джерелом витрат на розвиток виробництва. Прибуток та його рівень характеризує ефективність виробництва, збитки, що засвідчує неефективне господарювання. Прибуток є перевищенням валових доходів над валовими витратами [20].

Важливим для характеристики складових формування прибутку та доходів підприємства є рентабельність, яка повніше, ніж прибуток, характеризує остаточні результати господарювання, тому що її величина показує співвідношення між готівкою та використаними ресурсами.

Ще одним показником прибутковості підприємства є рентабельність, яка показує співвідношення прибутку з понесеними витратами. Це відносний показник, який має властивість порівняння. Саме рентабельність характеризує рівень прибутковості, вигідності, прибутковості.

Якщо сума прибутку показує абсолютний ефект діяльності, рентабельність характеризує рівень цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства чи продукції. Рентабельність як показник дає

уявлення про достатність прибутку в порівнянні з іншими окремими величинами, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з факторами, які мають значний вплив на його отримання: доходи, витрати, ресурси, капітал.

Рентабельність, у свою чергу, є ключовим показником ефективності виробництва, що відображає рівень віддачі активів та використання капіталу у процесі виробництва. Цей показник характеризує рівень прибутковості та вигідності. У порівнянні з абсолютним прибутком, рентабельність визначає відносний рівень прибутковості підприємства або продукції. Показники рентабельності всієї продукції або її окремих видів надають уявлення про ефективність витрат на виробництво та продаж, показуючи, скільки прибутку отримує підприємство на кожну гривню витрат, вкладених у досягнення прибутку.

Основні показники рентабельності можна об'єднати у такі групи:

- показники рентабельності капіталу (активів);
- показники рентабельності продукції;
- показники, розраховані з урахуванням потоків готівкових коштів.

Отже, прибутковість характеризується прибутком та рентабельністю. Існують різні підходи щодо визначення показників рентабельності. У цілому нині показники рентабельності повніше, ніж прибуток, відбиває кінцеві результати господарювання, оскільки їх величина показує співвідношення факту з дійсними чи використаними ресурсами.

Показників рентабельності існує багато, але завжди в чисельнику буде прибуток, а в знаменнику - витрати, які були здійснені для отримання цього доходу. Який саме прибуток і які витрати будуть прийматися до розрахунку, залежить від того, рентабельність чого необхідно визначити: рентабельність продукції, рентабельність виробництва, рентабельність операційної

діяльності, рентабельність інвестиційної діяльності, рентабельність підприємства, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу та ін

Для рентабельного функціонування суб'єктів господарювання за умов ринкових відносин найбільше значення має виявлення резервів збільшення обсягу продукції, зниження собівартості та зростання прибутку.

Попри прямо пропорційний зв'язок впливу обсягу продажу продукції на рівень прибутку, зв'язок між величиною прибутку та рівнем собівартості зворотний. Чим нижча собівартість продукції, яка продається і визначається рівнем витрат на її виробництво та продаж, тим вищий прибуток, і навпаки.

Витрати виробництво і продаж продукції, формують собівартість, – одне із найважливіших якісних показників комерційної підприємств. Склад витрат за виробництво і продаж продукції (робіт, послуг), які входять у собівартість, регулюється законодавчо.

Собівартість, у свою чергу, перебуває під впливом багатьох факторів (рівня цін на закуплені для виробництва сировину та матеріали, заробітної плати робітників та службовців тощо), тому під час аналізу зміни собівартості мають бути виявлені причини її підвищення чи зниження, щоб розробити заходи щодо скорочення рівня витрат на виробництво та продаж продукції, а отже, щодо збільшення прибутку.

Прибуток як кінцевий фінансовий результат діяльності суб'єктів господарювання формується як з позитивним, так і з негативним значенням, тобто підприємства отримують чистий прибуток, якщо їхня діяльність є прибутковою, або чистий збиток, якщо підприємства не є прибутковим і рентабельним.

Отже, функціонування підприємства у умовах ринку визначається його здатністю приносити достатній прибуток, тому вся діяльність підприємства спрямовано забезпечення зростання прибутку чи його стабілізації певному рівні.

Резерви збільшення сум прибутку та рентабельності пов'язані насамперед із напрямками господарювання підприємства. Для успішного

функціонування кожен суб'єкт господарювання має прагнути підвищення ефективності своєї діяльності з урахуванням раціонального використання ресурсного потенціалу, збільшення прибутковості виробництва, поліпшення якості реалізованої продукції.

Отже, на підприємствах необхідно приділяти належну увагу плануванню та одержанню прибутку від реалізації продукції. При цьому слід пам'ятати, що на величину прибутку від реалізації товарної продукції впливають як фактори, що не залежать від діяльності підприємства (зміна державних регульованих цін, природні та транспортні умови тощо), так і фактори, що перебувають у компетенції підприємств.

1.2. Теоретичні засади формування прибутковості підприємства

Економічний прибуток виникає тоді, коли загальна виручка перевищує всі зовнішні та внутрішні витрати. Економічний прибуток сприймається як різниця між загальною виручкою і зовнішніми і внутрішніми витратами, причому у внутрішні витрати включають і прибуток підприємця.

Прибуток, що визначається на підставі даних бухгалтерського обліку, є різницею між доходами від різних видів діяльності та зовнішніми витратами.

В даний час у бухгалтерському обліку виділяють п'ять видів (етапів) прибутку: валовий прибуток, прибуток (збиток) від продажів, прибуток (збиток) до оподаткування, прибуток (збиток) від звичайної діяльності, чистий прибуток (нерозподілений прибуток (збиток) звітного періоду) [14].

Прибуток як кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства є позитивною різницею між загальною сумою доходів і витратами (витратами) на виробництво та реалізацію продукції з урахуванням інших господарських операцій. Порядок формування прибутку показаний рис. 1.1.

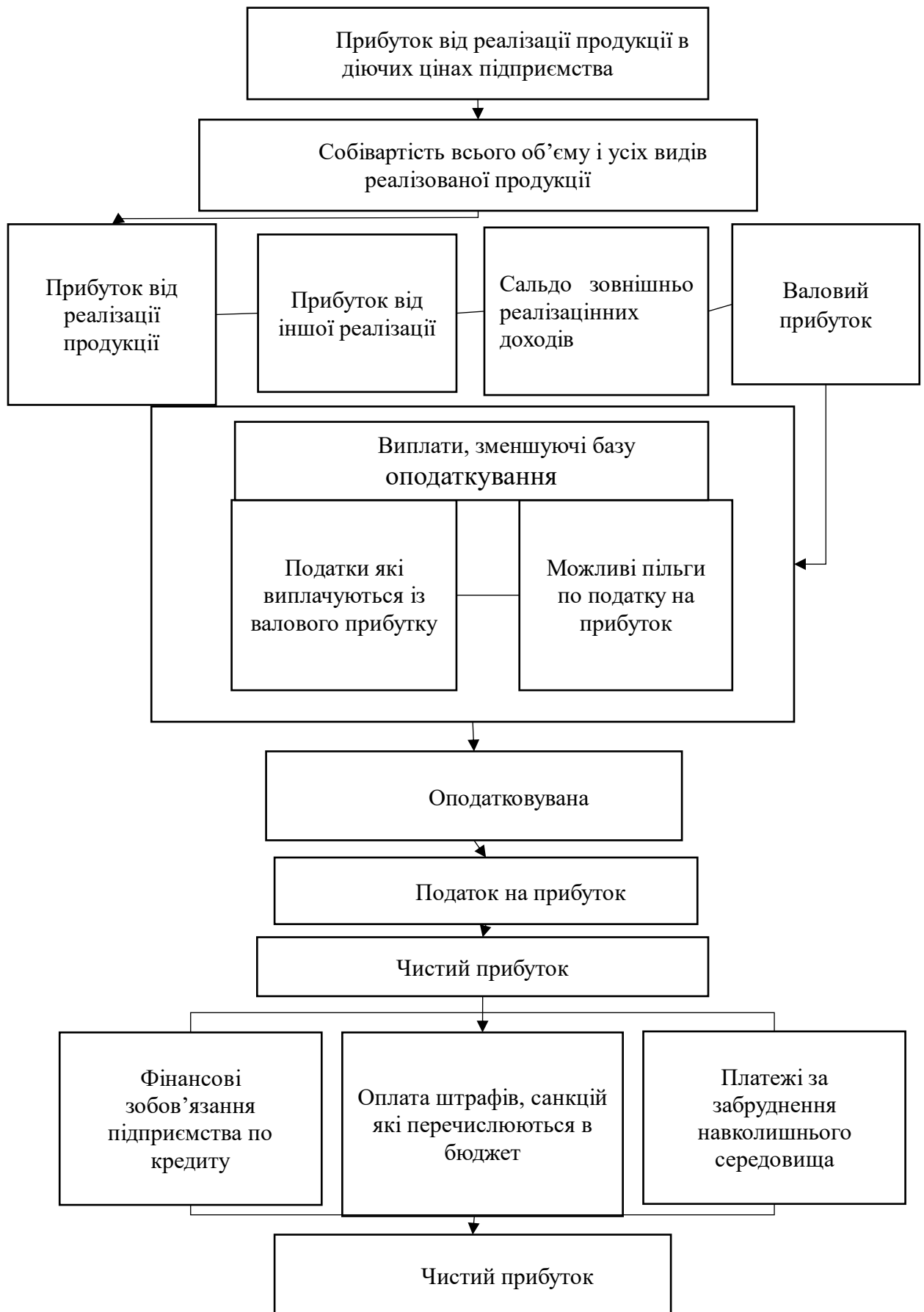

Рис. 1.1. Структурно-логічна схема формування прибутку компанії

Джерело: Створене автором

У ринковій економіці визнання доходів і витрат залежить від факту отримання чи сплати коштів. Грошові потоки відокремлюються від руху та оцінки активів.

Прибуток (збиток) від продажу продукції (робіт, послуг) визначається як різниця між виручкою від продажу без ПДВ та акцизів та витратами на виробництво та продаж, включеними до собівартості.

При розподілі виручки від реалізації виділяють кілька видів прибутку: валовий, балансовий, оподатковуваний, чистий і нерозподілений. [28].

Валовий прибуток визначається як один із проміжних видів прибутку, що показуються у звіті про фінансові результати [14]. Відповідно, визначається вона за даними бухгалтерського обліку і є виручкою від основного виду (видів) діяльності, зменшену на собівартість всього обсягу і всіх видів реалізованої продукції.

Прибуток до оподаткування (балансова) виступає як кінцевий фінансовий результат, що відображається в балансі підприємства та виявленого на підставі бухобліку всіх господарських операцій підприємства та оцінки статей балансу. Таким чином, балансовий прибуток розраховується за формулою 1.1:

$$\Pi_{\text{б}} = \Pi_{\text{п}} + C_{\text{д}} \quad (1.1)$$

де $\Pi_{\text{п}}$ - прибуток (збиток) від продажу продукції (виконання робіт, надання послуг);

$C_{\text{д}}$ - сальдо від позареалізаційних доходів та витрат.

При розрахунку балансового прибутку необхідно врахувати, що його собівартість не входять комерційні, управлінські та інші витрати.

Також у процесі можна отримати ще один вид прибутку організації – пряму прибуток. Вона досягається шляхом вкладення капіталу інші організації. Види прибутку організації також поділяються і за складом формують її елементів на валовий (маржинальний), прибуток до оподаткування, від продажу та чистий.

Валова маржа – різниця між змінними витратами та сумою виручки-нетто [8, с.57].

Прибуток від продажу – це показник, який оцінює функціонування та ефективність компанії. Рівень прибутку має бути достатнім для здійснення нормальної діяльності.

Ефективність діяльності можна оцінити шляхом порівняння прибутку звітного періоду із показниками попередніх періодів. Якщо прибуток зріс, то компанія спрацювала ефективно.

Показник прибутку від продажу розраховується різницею валових доходів та управлінських, комерційних витрат за формулою 1.2:

$$\Pi_{\text{пр}} = \Pi_{\text{вал}} - P_y - P_k, \quad (1.2)$$

де P_y - Витрати управління;

P_k – комерційні витрати.

Прибуток від іншої реалізації є прибуток, отриманий від реалізації основних фондів та іншого майна, нематеріальних активів. Прибуток від іншої реалізації визначається як різниця між виручкою від реалізації та витратами на цю реалізацію. Так само до іншої реалізації підприємства відносяться не включаються в обсяг реалізованої продукції основної діяльності роботи та послуги непромислового характеру, у тому числі з капітального ремонту та капітального будівництва. [23].

Істотний вплив на фінансове становище підприємств, їхню платоспроможність, ліквідність надають результати позареалізаційних операцій [23].

До позареалізаційних операцій належать господарські операції, в результаті яких у підприємств утворюються доходи або витрати, не пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції (робіт, послуг), у тому числі:

- доходи від пайової участі у діяльності інших підприємств, дивіденди з акцій, облігацій та інших цінних паперів, що належать підприємству;

- доходи від здачі майна у найм;
- відсотки, що нараховуються установами банків за користування вільними коштами підприємства; інші доходи від операцій, що безпосередньо не пов'язані з виробництвом продукції (робіт, послуг) та її реалізацією [17, с.155].

Сальдо позареалізаційних доходів та витрат визначається шляхом зіставлення доходів від них із втратами та розраховується за формулою 1.3:

$$З_{\text{вн}} = Д_{\text{вн}} - Р_{\text{вн}}, \quad (1.3)$$

де $Д_{\text{вн}}$ - доходи з інших позареалізаційних операцій;

$Р_{\text{вн}}$ - витрати з інших позареалізаційних операцій

Оподатковуваним прибутком прийнято вважати частину валового прибутку, що оподатковується. Розраховується прибуток нарахування податку рамках податкового обліку (використовується визначення оподатковуваної бази). Для розрахунку обчислення оподаткованого прибутку з валового прибутку виключаються суми, що оподатковуються за встановленими ставками у джерела їхньої виплати.

До таких видів виплат належать:

- доходи від оренди;
- дивіденди з акцій, відсотки з облігацій та інших цінних паперів, що належать торговому підприємству;
- доходи від пайової участі у діяльності інших підприємств, прибуток від посередницьких операцій та угод [1].

Чистий прибуток (бухгалтерський прибуток) – прибуток, що залишається на підприємстві після сплати всіх податків і використовується на розвиток виробництва та соціальні потреби [13].

Чистий прибуток впливає на рентабельність суб'єкта господарювання. Її призначенням є розширення виробничих процесів і стимулювання колективу. Величина чистого прибутку впливає розрахунок дивідендів, призначених як винагороди акціонерам товариства.

Прибуток може бути джерелом фінансування організації. Раціональне використання та розподіл прибутку має ґрунтуватися на планах розвитку організації, а також має враховувати інтереси власників, працівників та інвесторів. Закономірно, що чим більша сума прибутку йде на фінансування та розвиток господарської діяльності, тим потреба у додаткових коштах менша. Розмір нерозподіленого прибутку організації залежить насамперед від показника рентабельності господарських операцій, і навіть від дивідендної політики/

Переваги даного джерела фінансування:

- відсутність витрат, що виникають при залученні позикових коштів;
- власники зберігають повний контроль за організацією; – зростання фінансової стійкості та незалежності.

Недоліки використання прибутку як джерело фінансування:

- обмежена та змінна величина даного ресурсу;
- складність планування та прогнозування;
- залежність від дуже великої кількості зовнішніх факторів, які дуже погано піддаються впливу з боку управління організацією (наприклад, кон'юнктура ринку, динаміка попиту та пропозиції, середній ринковий рівень цін та ін.).

Однак, навіть наявність таких недоліків не може знизити привабливість та ефективність прибутку для фінансування розвитку бізнесу. Все тому, що даний фактор найпростіший, доступніший і ефективніший .

В умовах ринкових відносин організація повинна прагнути якщо не до отримання максимального прибутку, то принаймні до того обсягу прибутку, який дозволяв би йому не тільки міцно утримувати свої позиції на ринку збуту своїх товарів та надання послуг, а й забезпечувати динамічний розвиток його виробництва за умов конкуренції.

Загалом, слід наголосити, що важливим питанням для будь-якої компанії, зацікавленої у своєму розвитку на ринку, є аналіз прибутку,

вивчення всіх видів прибутку та розгляд їх динаміки як основного показника стабільності.

1.3. Методичні підходи планування підвищення рівня прибутковості підприємства

Чинники підвищення доходів підприємства умовно розділити можна на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх відносяться:

- виробничі, що визначають наявність, використання виробничих ресурсів;
- позавиробничі, що опосередковують використання невикористаних ресурсів.

Основними умовами, які впливають на підвищення прибутковості підприємства, пов'язаного з реалізацією продукції є:

- зниження собівартості продукції;
- розширення обсягів виробництва;
- оптимізація запасів складі;
- підвищення якості, конкурентоспроможності;
- використання прогресивних видів розрахунків за товари;
- своєчасні розрахунки покупців за продукцію.

Додатковими заходами підвищення прибутковості підприємства можуть виступати:

- продаж зайвого обладнання, іншого майна, здавання його в оренду;
- диверсифікація виробництва;
- раціональне витрачання економічних ресурсів;
- розширення ринку продажу;
- підвищення технічного рівня виробництва;
- ліквідація невикористаних витрат, втрат.

Крім того, асортимент (номенклатура) виробів, що випускаються, також впливає на підвищення прибутковості підприємства, оскільки кожен продукт має свій власний рівень рентабельності. Ефективність виробництва відображає комплексні результати використання всіх виробничих ресурсів протягом певного періоду часу.

Досягнення максимальної продуктивності праці, оптимального використання виробничих потужностей та раціонального використання сировини та матеріальних ресурсів також характеризують ефективність виробництва. Продуктивність бізнесу означає досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах. Оцінка економічної ефективності здійснюється шляхом порівняння досягнутих результатів з витратами, витраченими на їх досягнення.

Резерви збільшення доходів торгового підприємства представляються як вимірні можливості її збільшення за допомогою зростання обсягу використання продукції, зниження витрат на її реалізацію, недопущення позареалізаційних збитків, удосконалення структури продукції, що реалізується. Резерви виявляються на стадії планування та у процесі виконання планів. Визначення резервів зростання прибутку ґрунтується на науково обґрунтованій методиці їх розрахунку, мобілізації та реалізації. Виділяють три етапи цієї роботи: аналітичний, організаційний та функціональний [20].

На першому етапі аналізується та оцінюються потенційні можливості для підвищення продуктивності та ефективності. Другий етап передбачає розроблення комплексу заходів, які включають в себе інженерно-технічні, організаційні, економічні та соціальні аспекти, що спрямовані на максимізацію використання виявлених можливостей. На третьому етапі проводиться практична реалізація запропонованих заходів та здійснюється контроль за їх виконанням.

Як економічна категорія, дохід практично відображає кінцевий фінансовий результат та, як найбільш важливий показник, оцінює

виробничо-господарську діяльність підприємства. Він узагальнено описується як перевищення доходів над витратами. Організаційно-економічний механізм управління прибутком підприємства включає в себе принципи, методи, управлінські та організаційно-економічні заходи, які спрямовані на формування прибутку заданого рівня. Він охоплює призначення, мету, завдання, принципи створення, термін дії, структуру, завдання та результати діяльності кожного елементу цього механізму.

У результаті підрахунку резервів зростання доходів з допомогою можливого зростання обсягу реалізації застосовуються результати аналізу випуску та її реалізації продукції.

Сума резерву зростання доходів за рахунок збільшення обсягу продукції розраховується за такою формулою:

$$P_{(V)}^{\Pi} = \sum_{i=1}^n \Pi_i \times P\Pi_{ki} \quad (1.4)$$

де: $P_{(V)}^{\Pi}$ - Резерв зростання доходу за рахунок збільшення обсягу продукції;

Π_i - Планова сума доходу на одиницю i -ї продукції;

$P\Pi_{ki}$ - кількість додатково реалізованої продукції натуральних одиницях виміру.

Якщо дохід розрахований на гривню товарної продукції, сума резерву його зростання за рахунок збільшення обсягу реалізації визначається за такою формулою:

$$P_{(V)}^{\Pi} = PV \times \frac{\Pi}{V} \quad (1.5)$$

де:

PV – можливе збільшення обсягу реалізованої продукції, грн.;

Π - фактичний прибуток від продукції, грн.;

V – фактичний обсяг реалізованої продукції, грн.

Важливий напрямок пошуку резервів зростання доходів - зниження витрат на реалізацію продукції, амортизації основних фондів та інших витрат.

Для виявлення та підрахунку резервів зростання доходу за допомогою зниження собівартості може бути застосований метод порівняння. І тут для кількісної оцінки резервів дуже важливо правильно вибрати базу порівняння. Як даної бази можуть виступати рівні використання окремих видів виробничих ресурсів : плановий і нормативний: досягнутий на передових підприємствах : базовий фактично досягнутий середній рівень у цілому в галузі : фактично досягнутий на передових підприємствах розвинених країн.

Методичною базою економічної оцінки резервів зниження витрат уречевленої праці є система прогресивних технікоекономічних норм та нормативів за видами витрат сировини, матеріалів, паливно-енергетичних ресурсів, нормативів використання виробничих потужностей, питомих капітальних вкладень, норм та нормативів в обладнанні та інші.

Основними джерелами резервів підвищення рівня рентабельності продукції є збільшення суми прибутку від реалізації продукції, зниження собівартості товарної продукції. Для підрахунку резервів збільшення рентабельності продаж може бути використана така формула:

$$P^R = R_B - R_\Phi = \frac{\Pi_\Phi + P^\Pi}{C_B} - \frac{\Pi_\Phi}{И_\Phi} \quad (1.6)$$

де: P^R - Резерв зростання рентабельності; R_B - Можлива рентабельність;

R_Φ - рентабельність фактична;

Π_Φ - фактична сума прибутку;

P^Π - резерв зростання прибуток від реалізації продукції;

C_B - Можлива собівартість продукції з урахуванням виявлених резервів;

I_{Φ} - фактична сума витрат на реалізовану продукцію.

Сьогодні підвищення прибутковості підприємства можливе через створення додаткової цінності вашого бізнесу, продукції, послуг для клієнтів:

- орієнтованості на клієнта, формування, керування споживчою лояльністю;
 - орієнтованості на клієнта як засіб підвищення рентабельності.
- З'ясування, аналіз причин розчарування клієнтів:
- маркетингові рішення, встановлення довірчих відносин із клієнтами, вироблення лояльності клієнтів;
 - оцінка ефективності маркетингової діяльності;
 - визначення ключових показників ефективності бізнесу; - З'ясування показників маркетингової доходності .

Розробка, обґрунтування бізнес-плану, фінансових бюджетів підприємства завжди має відображати можливість підвищення прибутковості підприємства, включаючи прогнозну звітність про прибутки, збитки на підставі результатів аналізу, інших економічних розрахунків.

У разі ринкової економіки та високої конкуренції основними чинниками, визначальними благополуччя функціонування організації, є ефективне управління бізнесом, пошук резервів раціонального використання ресурсів, розширення діяльності. Основною метою діяльності кожної комерційної організації є отримання прибутку. Показниками, що характеризують ефективність функціонування організації, є прибуток і рентабельність. При цьому кожне підприємство прагне максимізувати прибуток та підвищити рівень рентабельності.

Для підвищення рівня прибутковості підприємства можуть впроваджувати заходи у такому порядку: організаційні (удосконалення виробничої структури та організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо);

- техніко-технологічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виготовляються);
 - економічні важелі та стимули (вдосконалення тарифної системи, форми та системи оплати праці, прискорення оборотності оборотних коштів.
- Якщо почати проводити зміни не в такому порядку, то позитивні зрушення в ефективності діяльності можуть бути малопомітними або взагалі відсутні.

Для того щоб підприємства у сучасних ринкових умовах працювали стабільно та отримували прибуток, пропонуємо такі шляхи та методи збільшення прибутку та рентабельності (табл. 1.2).

Таблиця 1.2.

Шляхи збільшення прибутку та рентабельності продукції

Шляхи збільшення	
Прибутку	Рентабельності
1	2
1. Нарощування обсягів виробництва та реалізації продукції	1. Зниження собівартості продукції
2. Поліпшення якості продукції	2. Підвищення продуктивності праці
3. Продаж зайвого обладнання та іншого майна або здавання його в оренду	3. Скорочення невиробничих витрат
4. Зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей та площ, робочої сили та робочого часу	4. Впровадження заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників, скорочення адміністративно-управлінського персоналу
5. Диверсифікація виробництва	5. Зменшення витрат виробництва продукції чи застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік. Зниження витрат від браку
1	2
6. Постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки	6. Удосконалення продукції із середнім рівнем рентабельності, а

Продовження таблиці 1.2

споживачів та конкурентів	низькорентабельну зняти з виробництва
7. Грамотна побудова договірних відносин із постачальниками, посередниками, покупцями та інших.	7. Поліпшення системи маркетингу для підприємства, необхідно згрупувати своєї продукції за ознакою рентабельності і зосередити увагу до тієї продукції, що є високорентабельною, та інших.

Джерело: [15].

Рентабельність - це важливий показник ефективності діяльності підприємства, який вказує на те, наскільки успішно воно використовує свої ресурси для отримання прибутку. Визначаючи, наскільки високою є рентабельність, ми можемо зрозуміти, наскільки вдало керівництво розпоряджається витратами та забезпечує прибутковість бізнесу. Ці показники становлять ключовий інструмент для прийняття рішень щодо інвестицій, ціноутворення та стратегічного планування на підприємстві.

Система показників рентабельності включає:

1. Рентабельність підприємства - визначається відношенням чистого прибутку до середньорічної вартості фондів.
2. Рентабельність продажу – визначається відношенням чистого прибутку до виторгу від реалізації (без ПДВ та акцизів).
3. Рентабельність окремого виробу – визначається аналогічно рахуючи лиш показники виробу.

Показники рентабельності можна об'єднати в такі групи:

1. Показники, що показують окупність витрат виробництва та інвестиційних проектів.
2. Показники, що характеризують прибутковість продажу.
3. Показники, що характеризують прибутковість капіталу та його складових.

Рентабельність виробничої діяльності (окупність витрат) – це відношення валового прибутку (ВП) або чистого прибутку (ЧП) до суми витрат за реалізованою продукцією (Врп),

$$P_{в.д.} = \frac{ВП}{ЧП}, \text{ або } \frac{ЧП}{В_{рп}} \quad (1.7)$$

На нашу думку, ці показники окупності витрат (1.1) доцільно було б доповнити показниками: рентабельності основної операційної діяльності та рентабельності операційної діяльності.

Рентабельність основної операційної діяльності доцільно визначати відношенням прибутку від основної операційної діяльності (Под) до операційних витрат основної діяльності (ОВод) :

$$P_{од} = \frac{\Pi_{од}}{ОВ_{од}} \cdot 100 \quad (1.8)$$

Прибуток від основної операційної діяльності (Под) визначається на підставі даних форми 2 Операційні витрати основної діяльності також визначаються за формою 2

Рентабельність операційної діяльності визначається відношенням прибутку від операційної діяльності (Под) до суми операційних витрат (ОВ)

$$P_{од} = \frac{\Pi_{од}}{ОВ} \quad (1.9)$$

де Под – форма 2, рядок 100 або 105;

ОВ – операційні витрати визначаються на підставі форми 2.

Для визначення показників рентабельності продажу потрібно відносити прибуток від реалізації продукції, робіт і послуг або чистий прибуток до суми отриманої виручки.

Аналізуючи перший розділ досліджень, можна визначити, що рентабельність визначається як важливий показник ефективності використання ресурсів у процесі виробництва та реалізації товарів і послуг. Вона відображає, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси. Основні показники рентабельності включають рентабельність продажу, активів, власного капіталу, інвестицій та продукції. Аналіз цих показників дозволяє з'ясувати, наскільки ефективно вкладаються гроші в підприємство і як раціонально вони використовуються. У розгляді шляхів

підвищення рентабельності важливо враховувати як зовнішні, так і внутрішні фактори, такі як ціна продукту, обсяг виробництва та використання ресурсів.

Висновки до розділу 1

Підбиваючи підсумки першого розділу – опишемо ключові його висновки.

Прибутковість підприємства є ключовим показником його фінансового здоров'я та ефективності. Визначення прибутковості включає різні підходи, такі як аналіз абсолютних показників (чистий прибуток, валовий прибуток) та відносних показників (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу). Основні методи оцінки прибутковості включають використання фінансових коефіцієнтів та аналізу тенденцій.

Теоретичні засади формування прибутковості базуються на розумінні економічних чинників, що впливають на фінансові результати. Вони включають внутрішні фактори (ефективність управління, витрати виробництва, ціноутворення) та зовнішні фактори (економічне середовище, ринкові умови, конкурентний ландшафт). Важливе значення має також стратегічне управління, яке передбачає довгострокове планування та адаптацію до змін зовнішнього середовища.

Планування підвищення рівня прибутковості підприємства включає методичні підходи, спрямовані на оптимізацію діяльності та використання ресурсів. Це включає бюджетування, аналіз відхилень, стратегічне планування та управління витратами.

Таким чином, розділ забезпечує глибоке розуміння теоретичних та практичних аспектів, необхідних для ефективного планування та підвищення рівня прибутковості підприємства.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Аналіз ринку галузі

Прибутковість підприємств пивоваріння значною мірою залежить від численних факторів, таких як наявність сировини, канали збуту та платоспроможність населення. Тому безпосередній доступ до сировини зазвичай є суттєвою конкурентною перевагою.

Станом на 2021 рік, пивна продукція займала 35% від загальної реалізації алкогольних напоїв на ринку України. Продукція українських пивоварів користується більшою популярністю серед споживачів порівняно з імпортною, складаючи приблизно 90% від загального обсягу проданого пива. Основними перевагами українського пива є його доступна ціна та відносно висока якість.

Згідно з аналітичним дослідженням від Pro-Consulting «Дослідження ринку пива в Україні за 2022 рік», обсяги виробництва пива в Україні у 2022 році зменшилися на 28% порівняно з 2021 роком, досягнувши 17,1 млн дал.[1]

За даними асоціації Укрпиво, виробництво пива в Україні у червні 2023 року склало 14,1 млн дал. Це більше, ніж у попередньому місяці (13 млн дал), але на 8% менше, ніж у червні 2022 року, і на 22% менше, ніж у червні 2021 року. Зростання у порівнянні з попередніми місяцями можна пояснити виключно сезонним фактором: у більш спекотні місяці виробництво та споживання пива в Україні зазвичай суттєво збільшуються.

Щодо динаміки у порівнянні з минулим роком, поточні виробничі показники вже другий місяць поспіль поступаються минулорічним. Це частково можна пояснити тимчасовим збільшенням виробництва у травні та червні минулого року, коли виробники та продавці поповнювали свої запаси після значного зниження виробництва у попередні місяці через

повномасштабне російське вторгнення. У березні та квітні минулого року виробництво пива фактично обвалилося. Показовою стане статистика за липень-серпень, коли очікується зростання виробництва у порівнянні з попереднім роком.

Рис. 2.1. Виробництво пива в Україні, млн. дал. 2021-2023 рр.

Джерело: [1]

За перші шість місяців 2023 року виробництво пива в Україні досягло 65 млн дал, що на 13% більше, ніж за аналогічний період 2022 року. Однак ці показники значно нижчі, ніж у 2021 році, коли за січень-червень було вироблено майже 85 млн дал.

У 2022 році загальний обсяг виробництва пива склав 122,8 млн дал, що на 28% менше, ніж у 2021 році. На даний момент ринок пива в Україні перебуває в нестабільному стані через війну, що спричиняє зниження обсягів виробництва. За прогнозами IWSR, у 2023 році очікується зростання пивного ринку на 1-2%.

Згідно з даними Pro-Consulting, з січня по червень 2022 року українці витратили на пиво 6,8 млрд грн, що на 34% менше, ніж у 2021 році. Попит на пиво є сезонним, тому обсяги продажів знижуються восени та взимку. Основні категорії пива, які продаються в Україні, включають лагер, темне

пиво, безалкогольне та слабоалкогольне пиво, а також стаут. На рисунку 2.2 показано структуру реалізації пива в Україні у 2021 році за даними Pro-Consulting.

Моніторинг ринку пива в Україні свідчить, що пиво займає 35% загального обсягу реалізації алкоголю. Випуском пива займається 241 броварня, з яких 204 є малими з обсягом виробництва до 300 тисяч літрів на рік. Українське пиво домінує на ринку, становлячи близько 90% від загального обсягу. Вітчизняне пиво не поступається імпортному за якістю, але коштує значно дешевше. Завдяки конкурентоспроможній якості та привабливій ціні, українські виробники мають можливість виходити на закордонні ринки, отримуючи додаткові ресурси для розвитку.

У структурі ринку пива в Україні переважає світлий лагер, частка якого у 2021 році становила 93,4%. Темне пиво низового бродіння займає друге місце за популярністю з часткою 3,9%. Безалкогольне пиво становить менше ніж 2% ринку, а на четвертому місці знаходиться стаут, темне пиво верхового бродіння.

Рис. 2.2. Структура реалізації пива в Україні, 2021 р.

Джерело: [1]

Пивоваріння – бізнес із відносно низьким порогом входу. Хоча створення успішного пивного бізнесу, зокрема будівництво заводу та

налагодження виробничих, постачальних, збутових та маркетингових процесів є складним завданням, тенденції ринку свідчать про зростаючу популярність крафтового локального пива, яке виробляється в значно менших обсягах, ніж продукція провідних підприємств. Частка крафтового пива на ринку України незначна – крафтові підприємства займають лише 3% від загальної реалізації пива, хоча кількість таких броварень значно перевищує кількість великих заводів. Головними гравцями на ринку пива України є такі компанії, як ПрАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС Україна», ПрАТ «Оболонь», Carlsberg Group та Перша Приватна Броварня.

ПрАТ «АБІНБЕВ ЕФЕС Україна» займає близько 36% ринку. Вони виробляють такі бренди, як BUD, Corona Extra, Stella Artois, Hoegaarden, Чернігівське та інші. Заводи компанії знаходяться в Чернігові, Харкові та Миколаєві. На українському ринку компанія присутня з 2000 року.

ПрАТ «Оболонь» володіє приблизно 19% ринку, випускаючи продукцію під брендами Оболонь, Nike, Carling, Zlata Praha, Zibert, Жигулівське та інші. Перший завод відкрився у 1980 році в Києві, де знаходиться головна пивоварня, а також компанія має ще вісім заводів по всій Україні. «Оболонь» також виробляє солод, який експортується разом із пивом.

Carlsberg Ukraine, частина Carlsberg Group, займає близько 26% ринку пива в Україні. У їхньому портфелі понад 500 брендів, серед яких в Україні представлені Славутич, Carlsberg, Tuborg, Львівське та інші. Заводи компанії розташовані в Києві, Львові та Запоріжжі.

Перша Приватна Броварня завершує четвірку найбільших виробників з часткою ринку близько 14%. Перший завод був відкритий у 2004 році у Львові. Продукція представлена такими брендами, як Бочкове (світле та темне), Закарпатське, Тетерів, Heineken та інші.

Основними українськими виробниками в 2023 році залишаються Оболонь, Carlsberg Ukraine та АБІНБЕВ ЕФЕС Україна. Однак, якщо у 2022

році їхня сумарна частка ринку становила близько 80%, то за перше півріччя 2023 року вона скоротилася до 67%.

У світовому пивоварінні завершується період відновлення після кризи, пов'язаної з пандемією. Станом на 2022 рік обсяги виробництва майже досягли допандемійного рівня. Аналіз ринку пива в Україні свідчить про значні збитки, завдані його розвитку через повномасштабне вторгнення росії.

Негативні фактори війни у 2022 році призвели до:

- зникнення з ринку обсягів виробництва підприємств, що опинилися на окупованих територіях або в районах активних бойових дій;
- скорочення продажів продукції через зниження доходів населення, зменшення споживчої аудиторії та встановлення тимчасових обмежень на реалізацію алкоголю.

За даними споживчого аналізу ринку пива України під час війни від Pro-Consulting, дешеве пиво залишається найбільш доступним видом алкоголю. Міцні напої стали надмірно дорогими для українців, що втратили доходи, тому багато з них перейшли на більш доступне пиво.

За даними асоціації «Укрпиво», виробництво в 2023 році зростає, але ще не досягло довоєнних показників. Таким чином, незважаючи на нестабільність ринку пива в Україні, пивоварна галузь залишається привабливою для подальшої роботи та розвитку.

2.2. Загальна характеристика діяльності підприємства

Наразі «Оболонь» є єдиною українською компанією серед 40 провідних пивоварних коаліцій світу. ПрАТ «Оболонь» займає друге місце на ринку пива в Україні, поступаючись лише САН ІнБев Україна, з часткою ринку 32,2%.

Основними цілями ПрАТ «Оболонь» є розширення ринків збуту, зростання доходів та максимально повне задоволення потреб споживачів. Крім того, компанія прагне досягти таких завдань:

- збільшення обсягів виробництва;
- підвищення добробуту персоналу;
- розширення асортименту;
- збільшення кількості взаємозалежних підприємств;
- доступ до ринків якомога більшої кількості країн;
- здобуття авторитету і популярності бренду.

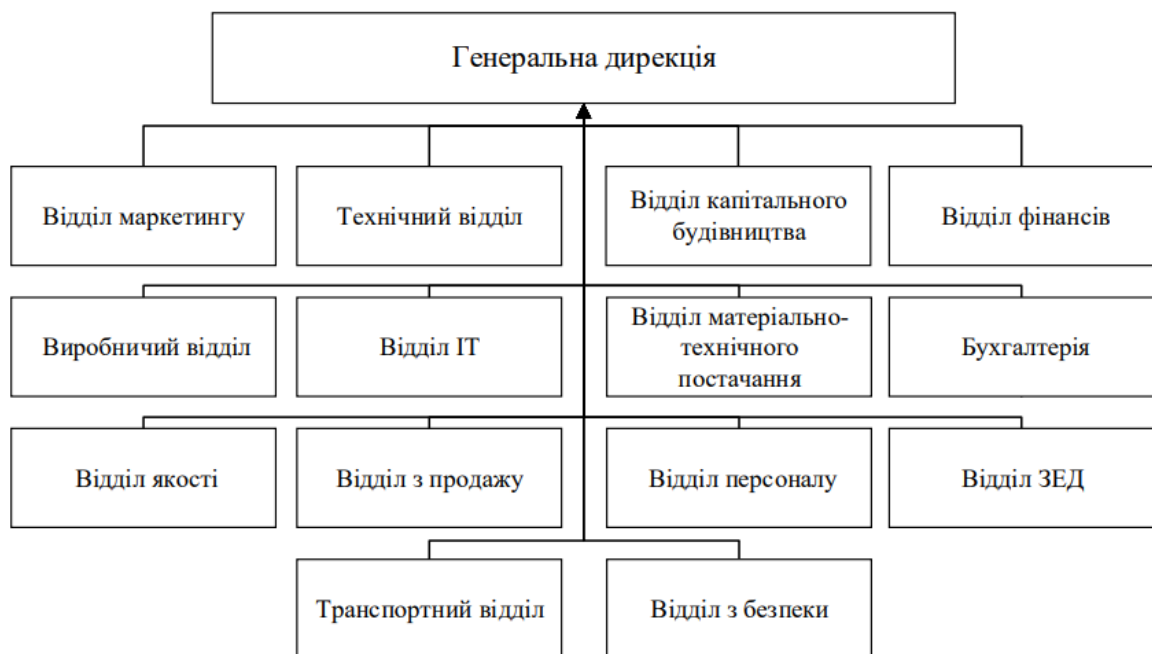

Рис. 2.3. Організаційна структура ПрАТ «Оболонь»

Джерело: [21]

Місія компанії полягає в тому, щоб стати найсильнішою та найконкурентоспроможнішою корпорацією, яка виробляє пиво, безалкогольні напої та мінеральні води, одночасно забезпечуючи фінансовий ріст та вихід на міждержавні ринки. Компанія прагне забезпечити значні перспективи для експортних споживачів як на місцевих, так і на міжнародних ринках.

Наразі компанія пропонує дванадцять брендів пива, серед яких: «Оболонь», «Nike», «BeerMix», «Siebert», «Carling», «Zlata Praha», «Жигулівське», «Десант», «Гадрмікс» і «Пивний кубок», а також «Ожанка» та «Охтирське». Бренди сидру включають «&bear» і «Sharm», а також «Липова горілка». Серед коктейлів: «Бренді-Кола», «Джин-тонік», «Віскі Чері», «Ріо».

Серед безалкогольних напоїв компанія виробляє «Живчик», «Лимонад», «Сітро», «Тархун», «Байкал», «Оболонь зі смаком лайма», «Кола Нова», «Унік», «Квас Старокиївський». Асортимент мінеральних та питних вод включає "Оболонська", «Прозора», «Аквабаланс», «Охтирська», «Збручанська 77», «Кременка».

Крім того, компанія виробляє «Сухарики «Оболонь» і снеки «Бульба Греньки», а також промислову продукцію, таку як солод, розливне пиво, бандажну стрічку, ПЕТ преформи, коробки.

Основний фокус компанії - пиво та виробництво сировини для нього. У цьому аспекті компанія показала вражаючі результати, завдяки яким стала сильним конкурентом. Висока якість продукції та використання найсучаснішого обладнання дозволили знизити виробничі витрати, що в свою чергу дозволяє компанії продавати свою продукцію за більш низькими цінами, в середньому на одну гривню дешевше, ніж у конкурентів.

Розташування виробничих підприємств компанії та наявність свердловин неподалік від виробництва дозволили значно скоротити транспортні витрати. Також, наявність виробництва в центрі Києва сприяє швидкому транспортуванню товарів по місту. Це особливо важливо для живого пива, яке має обмежений термін придатності, та для товарів, які мають короткий термін зберігання.

З початку 2002 року компанія «Оболонь» активно займається переробкою ПЕТ-пляшок в рамках своїх соціальних зобов'язань перед суспільством. У 2003 році фірма побудувала технологію переробки старих ПЕТ-пляшок, що спочатку включала лише подрібнення пляшок і доставку

отриманого матеріалу на експорт. Проте в 2008 році було прийнято рішення виробляти кінцевий продукт самостійно з отриманого матеріалу.

Пиво залишається найпопулярнішим алкогольним напоєм в Україні, займаючи 35% ринку. Більшість пива виробляється в Україні, оскільки імпортоване пиво є дорожчим. Українське пиво має високу якість, різноманітний дизайн та широкий асортимент, що підвищує його популярність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Загальна структура ринку алкогольних напоїв в Україні у 2022 році представлена на рисунку 2.4

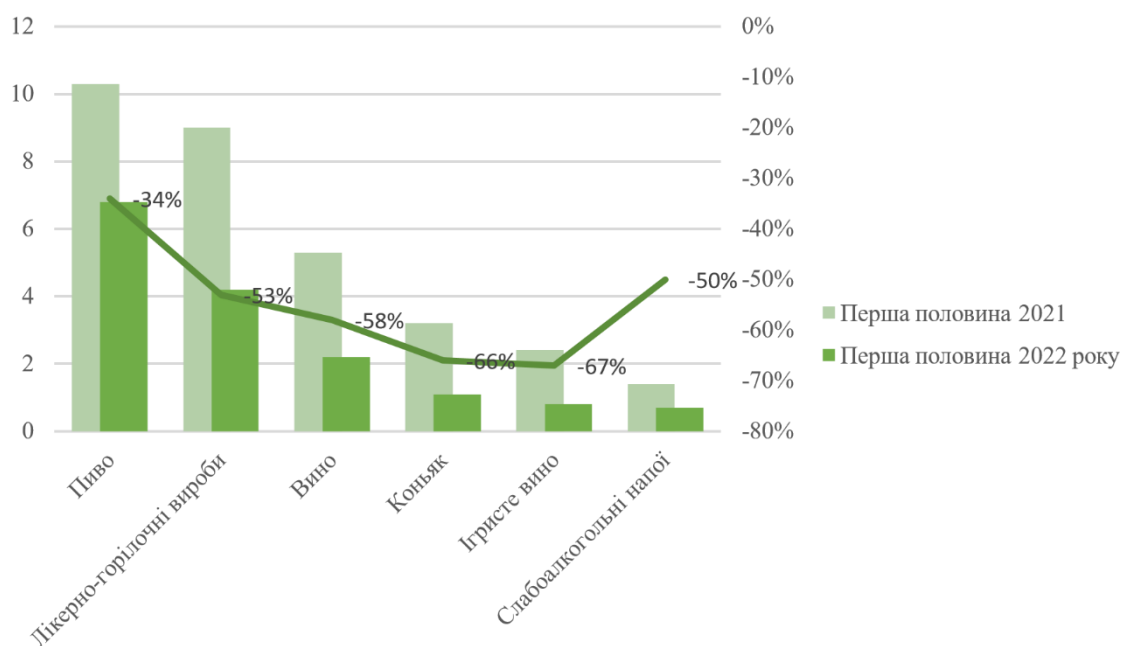

Рис. 2.4. Структура ринку алкогольних напоїв у період з 2021-2022 р.

Джерело: [15]

На діаграмі 2.4 відображена структура споживання алкоголю населенням у 2021–2022 роках. Загальний обсяг споживання алкоголю скоротився приблизно на 50%. Це стало наслідком економічного спаду, зменшення споживчих витрат, пандемії COVID-19 та насильницьких конфліктів у деяких країнах. На українську пивоварну галузь суттєво вплинули зміни у статусі пива як алкогольного напою, перегляд ліцензійних умов, підвищення акцизів та обмеження реклами. Таким чином, посилення регулювання та податкове навантаження зробили виробництво пива не вигідним у 2020 році. У період з 2018 по 2020 рік внутрішній ринок

домашнього пивоваріння був перспективним у сфері експорту. Це свідчить про те, що стратегічний потенціал українського пивоварного ринку розділений між великими транснаціональними компаніями (такими як ПрАТ «Оболонь», ПАТ «АБінБев Ефес Україна», ТОВ «Перша приватна пивоварня» та ПАТ «Карлсберг Україна») та меншими, але більш гнучкими пивоварнями (наприклад, регіональними та ресторанными пивоварнями).

Для більш повної характеристики підприємства проведемо аналіз основних техніко-економічних показників бізнес-функціонування у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Оболонь»
за 2021-2023рр.**

Найменування показника	Роки			Відхилення 2023 року від			
	2021	2022	2023	2021		2022	
				Абс., +/-	Відн., %	Абс., +/-	Відн., %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	5909426	8661928	10763029	4853603	182,13	2101101	124,26
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	4915830	6030487	7398205	2482375	150,50	1367718	122,68
Адміністративні витрати, тис. грн	325424	376851	458709	133285	140,96	81858	121,72
Витрати на збут, тис. грн	674532	542663	670628	-3904	99,42	127 65	123,58
Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції, тис. грн	5590362	6573150	8068833	2478471	144,33	1495683	122,75
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	993596	2631441	3364824	2371228	338,65	733383	127,87
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн	19456	2669124	3411411	3391955	17533,98	742287	127,81
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-111966	1197966	1831590	943556	-1635,84	633624	152,89
Середньорічна вартість основних	3847695	3602670	3530158	-317 537	91,75	-72512	97,99

засобів, тис. грн							
Середньорічна вартість активів, тис. грн	3960082	3789362	3668544	-291538	92,64	-120818	96,81
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	2219624	2762624	4277402	2057778	192,71	1514778	154,83
Середньооблікова кількість працівників	2251	2055	2056	-195	91,34	1	100,05
Фонд оплати праці працівників, тис.грн	583515	656949	784366	200851	134,42	127417	119,40
Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації, коп.	0,946	0,759	0,750	0	79,25	0	98,79
Продуктивність праці, тис. грн./особу	2625,24	4215,05	5234,94	2 610	199,41	1020	124,20
Фондоозброєність, грн./особу	1709,33	1843,97	1717,00	8	100,45	-127	93,11
Фондовіддача, грн	1,54	2,40	3,05	2	198,52	1	126,81
Середньорічна заробітна плата працівника, грн	259,22	319,68	381,50	122	147,17	62	119,34
Рентабельність діяльності (продажів), %	120,2	143,6	145,5	25	121,02	2	101,29

Джерело: розраховано автором за даними [21] додатків

Аналізуючи показники наведені в таблиці 2.1 можна відмітити наступну тенденцію, що чистий дохід від реалізації продукції у звітному періоді в порівнянні з 2021 роком зріс на 4853603 тис. грн., або на 82,13%, а у порівнянні з 2022 роком на 2101101 тис. грн., або на 24,26%. Така ситуація свідчить про позитивну тенденцію в діяльності підприємства, але необхідно звертати увагу і на вплив факторів цінового сегменту матеріальних витрат, адже за період дослідження відбувалось зростання мінімальної заробітної плати та інших пов'язаних елементів.

Собівартість реалізованої продукції також показує динаміку до зростання. Це є закономірне явище, адже відбулось зростання виручки від реалізації, але поряд з цим ріст відбувається меншими темпами у порівнянні

з попереднім показником і свідчить про позитивну динаміку, а саме: у 2023 році в порівнянні з 2021 рік склав 2482375 тис. грн., або 50,5%, а у порівнянні з 2022 роком 1367718 тис. грн., або 22,68%.

Адміністративні витрати у 2023 році в порівнянні з 2021 роком зросли на 133285 тис. грн, що у відносному вираженні складає 40,96%, а у порівнянні з попереднім періодом на 81858 тис. грн., або на 21,72%. Зниження темпів зростання з попереднім періодом свідчить про політику скорочення адміністративних витрат підприємства.

Витрати на збут у звітному періоді в порівнянні з 2021 роком знизились на 3904 тис. грн., або у відносному вираженні близько 1%, у порівнянні з 2022 роком відбулось зростання даного показника на 12765 тис. грн., що складає 23,58%. Така мінлива тенденція пов'язана зі значною втратою ринків збуту підприємства пов'язаних з військовою агресією та пошуковою діяльністю в маркетинговій сфері функціонування бізнесу. Аналогічна ситуація відбувається і з показником повних витрат на виробництво і реалізацію продукції, адже він включає в себе суму обох попередніх показників аналізу.

Валовий прибуток підприємства у 2023 році в порівнянні з базовим періодом зріс на 2371228 тис. грн, або 238,65%, це свідчить про значну зміну у виробничій політиці підприємства у бік диверсифікації асортиментної лінії продукції, а у порівнянні з 2022 роком ріст склав 73383 тис. грн., або 27,81%, що підтверджує вірність управлінських рішень у виробничій сфері підприємства.

Прибуток від операційної діяльності у 2021 році склав 19456 тис. грн., то 2023 рік показує тисячне зростання даного показника, у 2023 році в порівнянні з 2022 роком тенденція зміни значно нижчими темпами відбувалась і склала 742287 тис. грн, що у відносному вираженні складає 27,81%.

Чистий прибуток підприємства за досліджуваний період мав місце у 2022 та 2023 роках і склав відповідно 1197966 та 1831590 тис. грн., у 2021

році підприємство мало збиток у розмірі 11966 тис. грн. У 2023 році в порівнянні з 2022 роком зростання чистого прибутку склало 633624 тис. грн., або 52,89% і свідчить про позитивну тенденцію у фінансово-господарській діяльності підприємства. На рисунку 2.5 наведемо динаміку зміни валового, операційного та чистого прибутків.

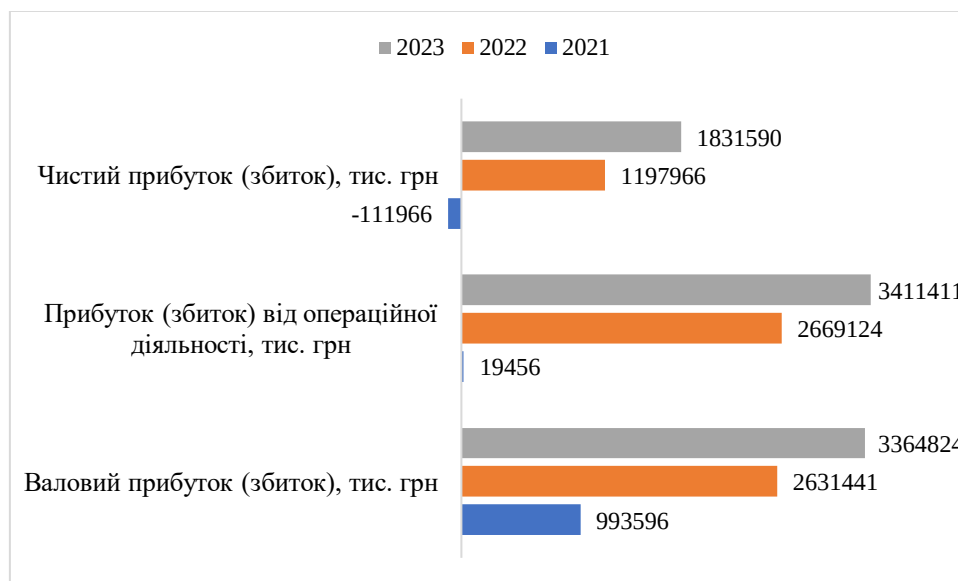

Рис. 2.5. Динаміка зміни валового, операційного та чистого прибутків ПрАТ «Оболонь» за період 2021-2023рр.

Джерело: розраховано автором за даними

Залишкова вартість основних засобів протягом 2021-2023 років показують тенденцію до зниження і у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 317537 тис. грн., або 9%, а у порівнянні з 2022 роком на 72512 тис. грн., що складає близько 2%. Така тенденція свідчить про значне зношення основних засобів і вищому менеджменту підприємства необхідно звернути увагу на оновлення технічного потенціалу виробництва.

Вартість необоротних активів підприємства у 2023 році в порівнянні з 2021 роком знизилась на 7,36%, а у порівнянні з 2022 роком на 3,19%.

Розміри власного капіталу підприємства у 2021-2023 роках зросли. У звітному році в порівняно з 2021 роком майже вдвічі і склали 205778 тис.

грн, або 92,71%, а у порівнянні з 2022 роком на 1514778 тис. грн, або на 54,83% і свідчить про покращення фінансового стану підприємства.

Чисельність працівників показує тенденцію до зниження протягом періоду дослідження у 2023 році в порівнянні з 2021 на 195 осіб, а у порівнянні з 2022 роком зростання відбулось лише на 1 працівника. Така зміна може характеризуватись як зміною організації виробничого процесу з виробництва продукції, так і військовим станом на території України.

Фонд оплати праці зріс у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 200851 тис. грн., або на 34,42%, а у порівнянні з 2022 роком на 127417 тис. грн, або 19,4%. Така ситуація, навіть зі зменшенням кількості працюючих пояснюється зростанням мінімальної заробітної плати, а також підприємство значному відсотку працівників виплачує кошти за високу професійну майстерність та інші виплати, що показує зростання додаткового фонду оплати праці.

Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації знижуються і показує ефективність стратегії управління витратами. У 2023 році в порівнянні з 2021 зниження склало 19,6 коп., або на 20,75%, а у порівнянні з 2022 роком зниження склало лише 1,21%.

Ефективність персоналу підприємства характеризується позитивною тенденцією, яка склала у 2023 році в порівнянні з 2021 роком зростання на 2610 тис. грн. на одну особу, або на 99,4%, а у порівнянні з 2022 роком на 1020 тис. грн. на особу, або на 24,2%. Така ситуація характеризується і підвищенням фондоозброєності працівників у 2023 році в порівнянні з 2021 на 8 грн. на особу, але у порівнянні з 2022 роком зниження фондоозброєності склало 127 грн. на особу, або близько 7%. На рисунку 2.6 наведемо динаміку зміни продуктивності праці та фондоозброєності персоналу підприємства.

Фондовіддача у звітному періоду в порівнянні з 2021 роком зросла на 2грн, або 98,52%, а у порівнянні з 2021 роком на 1 грн., або 26,81%, що підтверджує ефективне використання технічного потенціалу підприємства.

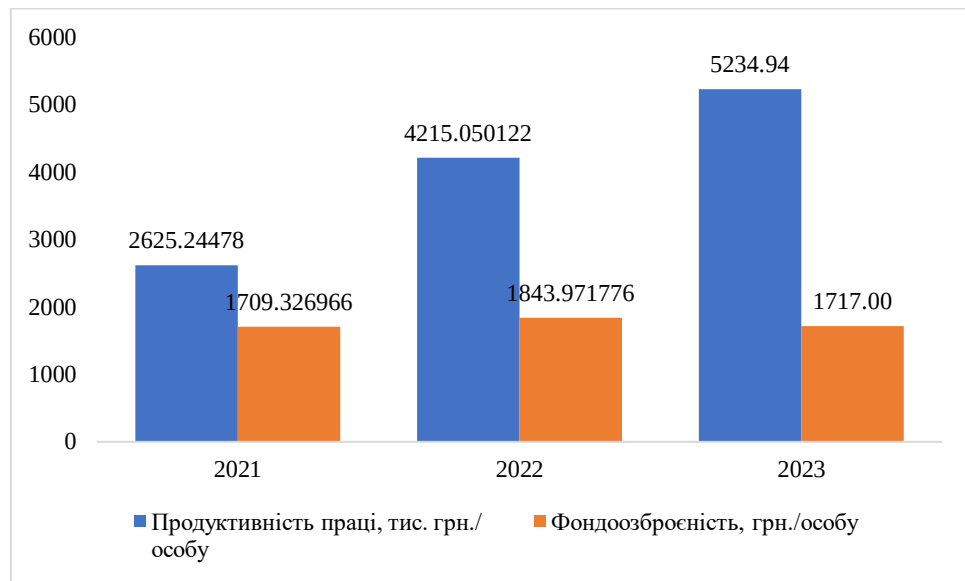

Рис. 2.6. Динаміка продуктивності праці та фондоозброєності персоналу ПрАТ «Оболонь» за 2021-2023рр.

Джерело: розраховано автором за даними

Рентабельність продажів у 2023 році в порівнянні з 2021 роком зросла на 21,02%, а у порівнянні з 2022 роком на 1,29%. Зниження рентабельності продаж за період 2022-2023 років характеризується втратою ринків збуту підприємства та зниженням купівельної спроможності населення.

Одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства – стабільність його діяльності в світлі довгострокової перспективи. Вона пов'язана з загальною структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів і інвесторів.

Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику.

Для аналізу фінансової стійкості підприємства використаємо методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємства і ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства, затверджені Міністерством економіки України від 19.01.2006р. №14.

Таблиця 2.2

**Оцінка показників фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за період
2021-2023рр.**

Найменування показника	Рекомендоване значення	Роки			Відхилення абсолютне (+/-) 2023 від	
		2021	2022	2023	2021	2022
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,404	0,741	0,598	0,194	-0,143
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	>1	0,678	1,491	2,866	2,188	1,375
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,67-1,5	0,611	0,773	0,796	0,185	0,023
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	0,334	0,215	0,358	0,024	0,143
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,2 і вище	-0,396	0,362	0,566	0,962	0,204

Джерело: розраховано автором за даними

Аналізуючи показники наведені в таблиці 2.2 можна відмітити, що коефіцієнт автономії, який показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність протягом періоду дослідження має мінливу тенденцію. У 2023 році в порівнянні з 2021 роком зріс на 2,188 пункти, а у порівнянні з 2022 роком знизився на 1,375 пунктів, але поряд з цим його значення у 2022 та 2023 роках вище нормативного значення відповідно на 0,241 та 0,098 пунктів, що свідчить про зростання власних коштів, що вкладені у виробничу діяльність підприємства, показник 2021 року нижчий нормативного значення лише на 0,096 пунктів.

Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів демонструє, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених і зростання даного показника є позитивною тенденцією, яка склала у звітному періоді в порівнянні з 2021 роком 2,188 пунктів та в порівнянні з 2022 роком 1,375 пункти. Нижче нормативного значення даний показник має місце лише у 2021 році, який склав 0,678 пункти, що на 0,322 пункти не відповідає рекомендованим вимогам.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, яку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про його здатність залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі. І у 2023 році в порівнянні з 2021 роком він зріс на 0,185 пункти, а у порівнянні з попереднім періодом на 0,023 пункти, але у 2021 році він знаходиться нижче рекомендовано нижньої межі лише на 0,059 пунктів. В 2022 та 2023 роках його значення в середньому знаходиться на позначці 0,78, що входить в межі рекомендованих значень від 0,67 до 1,5.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована. Його рекомендоване значення вище нуля. Протягом 2021-2023 років дана норма витримується, найвищий рівень відповідає показнику 2023 року і складає 0,358 пунктів, що на 0,024 пункти вище показника 2021 року та на 0,143 пункти вище показника 2022 року.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами підприємства показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів. Негативне значення даного показника прослідковується за період 2021 року, що складає -0,396 пунктів, а у 2022 та 2023 рівень показників вище нижньої межі нормативного значення на 0,162 та 0,366 пунктів відповідно. Щодо порівняльної характеристики, то у 2023 році в порівнянні з 2021 рік склав 0,962 пункти, а з 2022 роком 0,204 пункти, що свідчить про позитивну тенденцію даного показника. На рисунку 2.6 наведено інфографічне відображення динаміки вище розрахованих показників.

В цілому можна відзначити позитивну динаміку показників фінансової стійкості підприємства, але поряд з цим ускладнення системи взаємозв'язків усіх сторін суспільного життя, кількісного і якісного розвитку продуктивних сил в умовах науково-технічного прогресу, загострення конкурентної

боротьби, стан економіки ПрАТ «Оболонь» в майбутньому значною мірою залежить від рішень, що приймаються на сучасному етапі.

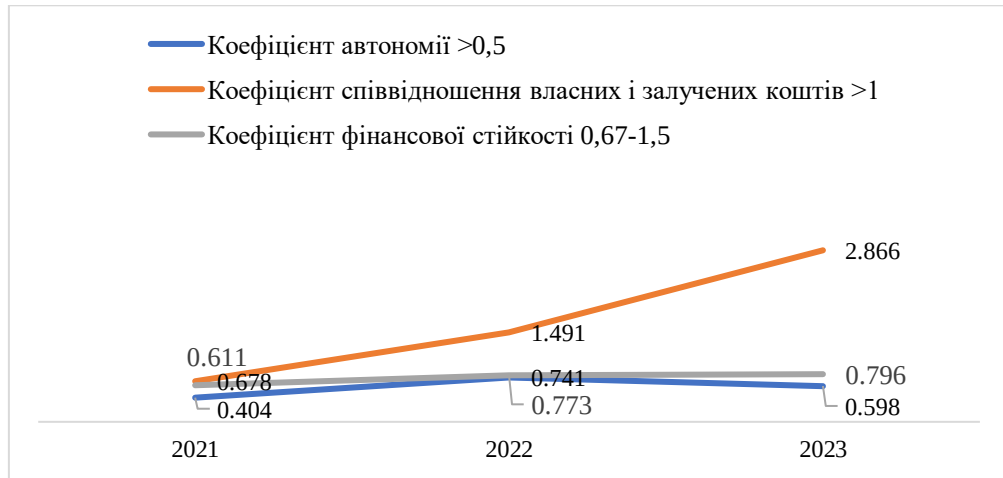

Рис. 2.6. Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2021-2023 рр.

Джерело: розраховано автором за даними

В цілому можна відзначити зростання рівня фінансової стійкості підприємства, його автономії, але поряд з цим підприємство функціонує у середовищі з високим рівнем ризику, що пов'язані з чинниками зовнішнього середовища, високим рівнем мінливості політико-економічної ситуації, військовим станом та зниженням рівня купівельної спроможності населення.

2.3 Оцінка стану прибутковості підприємства

Прибутковість підприємства безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм господарювання. Проте, її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку, оскільки прибутковість є відносним показником, що вимірюється у коефіцієнтах або відсотках.

Однією з переваг показників прибутковості порівняно з показниками прибутку є можливість здійснення ширших порівнянь. Зростання цих показників є позитивним для підприємства, оскільки це свідчить про його успішний розвиток та відкриває нові можливості для подальшого зростання.

Прибутковість дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів підприємства для отримання прибутку. Вона враховує не лише абсолютні показники доходу, але й розмір активів, капіталу чи витрат, пов'язаних із діяльністю підприємства. Це дає змогу проводити точніші порівняння між підприємствами різних розмірів та галузей.

Для аналізу прибутковості використовуються різні фінансові коефіцієнти, такі як рентабельність активів (ROA), рентабельність власного капіталу (ROE), рентабельність продажів (ROS) та інші. Зростання цих коефіцієнтів свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів підприємства та його здатність генерувати більший прибуток з наявних ресурсів, що є позитивним сигналом для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Рентабельність власного капіталу (ROE) є ключовим показником для акціонерів, оскільки показує прибуток, який компанія генерує на вкладений власний капітал. Зростання ROE свідчить про те, що компанія стає більш ефективною у використанні своїх власних коштів

З цією метою проведемо оцінку прибутковості підприємства в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники прибутковості ПрАТ «Оболонь» за 2021-2023рр.

Найменування показника	Рекомендоване значення	Роки			Відхилення абсолютне (+/-) 2023 від	
		2021	2022	2023	2021	2022
Рентабельність капіталу%	зростання	-2	21,8	29	1	7,2
Рентабельність власного капіталу%	зростання	-5	43,3	42,8	7,8	-0,5
Рентабельність реалізованої продукції%	зростання	-2,2	19,8	24,7	6,9	4,9
Рентабельність продажу%	зростання	-1,8	13,8	17		3,2

					8,8	
Рентабельність господарської діяльності%	зростання	-1,8	1,9	22,3	4,1	20,4

Джерело: створене автором

Аналізуючи показники наведені в таблиці 2.3 можна узагальнити, що підприємство у 2021 році було не рентабельним, адже фінансовий результат був від'ємним, тобто за даний період підприємство мало збиток. Але у 2022 та 2023 роках обсяги виробництва і реалізації змінились і рентабельність капіталу у 2023 році в порівнянні з 2021 виросла на 0,31 пункт, а в порівнянні з 2022 роком на 0,072 пункти, нормативне значення характеризується тенденцією до зростання, а також віддача на вкладений капітал у виробництво має бути орієнтовно вищою коефіцієнта 0,2. У 2022 році він знаходиться на позначці 0,218, а у 2023 році зріс на 0,09 пункти, що характеризується позитивною тенденцією.

Рентабельність власного капіталу також показує тенденцію до зростання у 2022 та 2023 роках, і у звітному періоді в порівнянні з 2021 роком ріст склав 0,478 пункти, а у порівнянні з 2022 роком знизився на 0,005 пункти, що свідчить про зниження ефективності використання власного капіталу.

Рентабельність реалізованої продукції у 2023 році в порівнянні з 2021 роком виросла на 26,9%, а у порівнянні з 2022 роком на 4,9%, що є позитивним моментом в збутовій політиці підприємства.

Рентабельність продажів у звітному періоді в порівнянні з 2021 роком зросла на 0,188 пунктів, а у порівнянні з 2022 роком на 0,032 пункти, що також свідчить про покращення діяльності суб'єкта бізнесу.

Рентабельність господарської діяльності у 2023 році у порівнянні з 2021 зросла на 24,1%, а у порівнянні з 2022 роком на 20,4%.

На рисунку 2.7 наведемо графічне зображення зміни показників прибутковості підприємства за період дослідження.

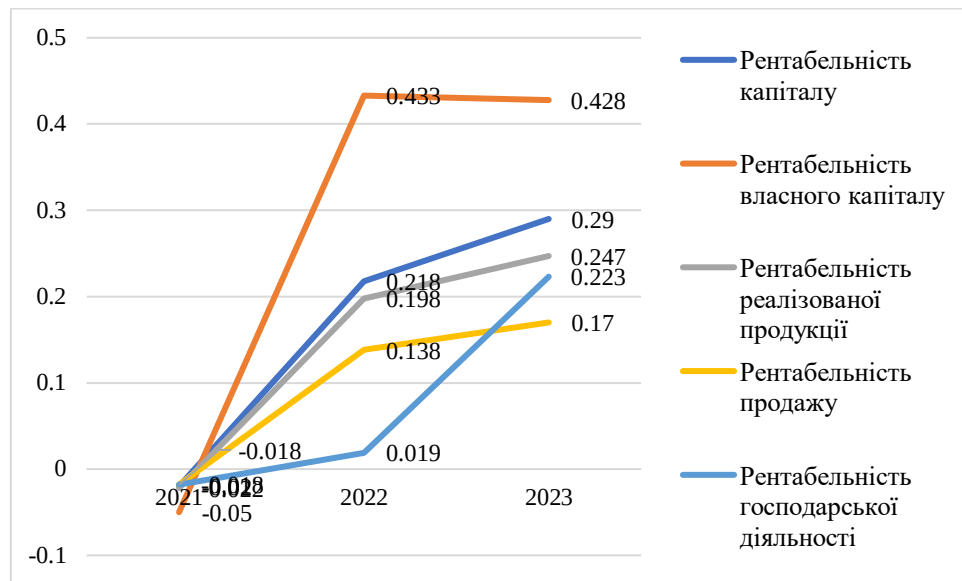

Рис. 2.7. Динаміка показників прибутковості ПрАТ «Оболонь» за період 2021-2023рр.

В цілому можна підсумувати, що ПрАТ «Оболонь» є рентабельним суб'єктом бізнесу з тенденцією до зростання рівня прибутковості, але поряд з цим має низьку мобільність виробництва на яку впливає індикатор реагування на зміни вподобань цільової аудиторії, високий рівень зношення необоротних активів, рівень зносу основних засобів складає близько 60%, низький рівень введення інноваційних технік і технологій, даний процес відбувається повільно, підприємство функціонує у висококонкурентному високо конкурентному ринковому середовищі.

Конкуренція має місце у пивній сфері між гравцями на ринку:

- АБІНБЕВ ЕФЕС Україна 37,2%;
- Карлсберг Україна – 26,4%;
- ПрАТ «Оболонь» - 19,1%
- Перша Приватна броварня – 17,3%.

На рисунку 2.8 наведемо інфографіку ключових конкурентних гравців на ринку пива в Україні.

Рис. 2.8. Інфографіка ключових конкурентів на ринку пива України

Проведемо SWOT-аналіз з метою більш детального вивчення сильних і слабких сторін підприємства та їх можливостей і загроз.

Таблиця 2.4

SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1.Нарощення технічного потенціалу підприємства 2.Високий рівень якості продукції 3.Широка асортиментна політика 4.Наявність виробництва солоду 5. Відпрацьована збутова логістика 6.Великий досвід та лідерські позиції на ринку праці 7.Високий рівень лояльності до брендів компанії	1. Низький рівень комунікації зі споживачами продукції 2.Наявність кредитних зобов'язань 3.Низький рівень використання диджитал-технологій 4.Зростання витрат виробництва 5. Зростання плинності кадрового потенціалу 6.Неповне завантаження виробничих потужностей
Можливості	Загрози
1.Захоплення нових ринків збуту 2.Розширення цільової аудиторії споживачів продукції 3.Зростання глибини проникнення на наявні ринки збуту 4.Використання диджитал-технологій в маркетинговій діяльності підприємства.	1. Ріст цін на сировинні позиції 2. Високий рівень конкуренції 3.Військовий стан в Україні 4.Втрата закордонних ринків ближнього зарубіжжя 5.Вплив негативних зовнішніх економіко-політичних чинників 6.Використання недобросовісних методів конкурентної боротьби

Як демонструє проведене дослідження, високий рівень впливу на функціонування підприємства мають індикатори зовнішнього середовища.

Значну увагу слід звертати на зміну запитів цільової аудиторії, яка має вектор розвитку щодо здорового способу життя, диверсифікацію асортиментної політики «здорових» та освіжаючих напоїв. Не зважаючи на високий рівень конкуренції на ринку пива ПрАТ «Оболонь» має достатній потенціал для закріплення на існуючих позиціях та виходу на нові: високий рівень кваліфікації персоналу, позитивний імідж існуючих брендів пива, споживчі симпатії, високий рівень виробничих потужностей, власне виробництво солоду, але поряд з цим необхідно акцентувати увагу на збільшенні ширини асортиментної політики, особливо на розробці нових видів продукції з охоплення цільової аудиторії, що направлена на ведення здорового способу життя, відвідування спортивних секцій, а також інноваціях технічного та технологічного спрямування.

Висновки до розділу 2

У розділі 2 проведено комплексний аналіз ключових аспектів функціонування підприємства. Провівши аналіз ринку функціонування ПрАТ «Оболонь» можна відмітити позитивні ключові індикатори для конкурентної боротьби як на ринку пива так і на ринку слабоалкогольних і безалкогольних виробів.

У розділі виконано аналіз ринку галузі, надана загальна характеристика діяльності ПРАТ "Оболонь" та оцінено стан його прибутковості. Отримані результати дозволяють отримати глибше розуміння ситуації на ринку та внутрішніх факторів, що впливають на прибутковість підприємства, що є важливим для подальшого формування стратегій розвитку та прийняття ефективних управлінських рішень.

Ринок пивоварного виробництва в Україні має тенденцію до зростання, яка реалізується на даний момент за рахунок великих гравців на ринку та середніх з виробництвом крафтового пива. Близько 92% ринку пива України контролюють ключові компанії, серед яких є і ПрАТ «Оболонь» з часткою

близько 19%, окрім пивоварного виробництва значну частку займає у підприємства виробництво солодких та мінеральних вод.

ПрАТ «Оболонь» є прибутковим підприємством. На ріст прибутковості вплинуло зростання дохідності від реалізації пива на 6,5%, мінеральні і солодкі води підвищили дохідність бізнесу на 27%, ріст попиту на слабоалкогольні вироби забезпечив зростання рівня дохідності на 33%. Така тенденція пов'язана зі зростанням акцизного збору на міцні алкогольні напої та зниженням рівня купівельної спроможності населення, що зумовлює зміну інтересів цільової аудиторії в бік пивоварної продукції та слабоалкогольних напоїв.

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБЛЕННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Програма діяльності підприємства з підвищення рівня прибутковості

Розробка програми діяльності підприємства з підвищення рівня прибутковості може включати різноманітні стратегії та заходи, спрямовані на оптимізацію виробничих процесів, збільшення обсягів продажів, ефективне використання ресурсів та зменшення витрат. Ось кілька можливих напрямків для такої програми:

1. Оптимізація виробничих процесів:

Впровадження нових технологій та автоматизація виробничих ліній для підвищення продуктивності та зниження витрат.

Оптимізація ланцюга постачання для зменшення часу доставки матеріалів та скорочення витрат на їх транспортування.

Підвищення якості продукції за допомогою впровадження систем контролю якості та постійного вдосконалення виробничих процесів.

2. Збільшення обсягів продажів:

Розробка та впровадження маркетингових стратегій для привернення нових клієнтів та збереження існуючих.

Розширення асортименту продукції або послуг для задоволення різноманітних потреб клієнтів.

Розвиток дистрибуційної мережі та відкриття нових ринків збуту.

3. Ефективне використання ресурсів:

- Оптимізація витрат на оплату праці шляхом підвищення продуктивності працівників та впровадження системи стимулювання.

- Використання аналітичних інструментів для виявлення ефективних рішень щодо розподілу ресурсів та зниження витрат.

- Раціоналізація енергоспоживання та впровадження заходів щодо збереження енергії та екологічності.

- Введення в експлуатацію нового обладнання та виробництво нової продукції, такого як пиво, є складним і багатоетапним процесом, який вимагає пильного планування, координації та співпраці всіх відділів підприємства. Ось кроки, які можуть бути включені в такий процес:

Підготовчі роботи:

- Аналіз потреб ринку: Дослідження ринкових тенденцій, попиту на пиво та конкурентоспроможності продукції.

- Розробка концепції продукту: Визначення основних характеристик нового пива, його смакових властивостей, цільової аудиторії тощо.

- Вибір обладнання: Підбір та придбання обладнання для виробництва нового виду пива, враховуючи потужність, технічні характеристики та вимоги до якості продукції.

Введення в експлуатацію обладнання:

- Монтаж та налагодження обладнання: Розгортання нового обладнання на виробничій ділянці, підключення до електромережі та системи водопостачання, налаштування параметрів виробництва.

- Навчання персоналу: Проведення навчання операторів та технічного персоналу щодо експлуатації, обслуговування та безпеки роботи з новим обладнанням.

Виробництво нової продукції:

- Розробка рецептури: Створення формули для виробництва нового виду пива, включаючи вибір сировини та технологічних процесів.
- Виготовлення першої партії: Проведення експериментальних виробничих операцій для виготовлення першої партії продукції з використанням нового обладнання.
- Контроль якості: Проведення лабораторних аналізів та смакових тестів для перевірки якості та відповідності нового пива стандартам.

Провівши опитування, визначивши цільову аудиторію ми готові до обрахунку та подальшого введення в експлуатацію нового обладнання з метою виготовлення нової продукції спільне впровадження нового обладнання та виробництво нової продукції вимагає тісної співпраці між різними відділами підприємства, а також постійного моніторингу та аналізу результатів для постійного вдосконалення процесів.

Загалом, впровадження нового обладнання та виробництво нової продукції є важливим кроком для підприємства, яке спрямоване на розвиток та збільшення конкурентоспроможності. Ретельне планування, ефективне використання ресурсів та систематичне вдосконалення допоможуть досягти успіху в цьому напрямку.

3.2. Обґрунтування доцільності впровадження програми заходів

Асортимент пивної продукції може бути дуже різноманітним, оскільки кожне пивоварне підприємство стежить за трендами ринку та споживчими уподобаннями, а також враховує свої власні можливості і ресурси. Наприклад, підприємство може вирішити розширити свій асортимент, додавши до своєї лінійки нові сорти пива з різними смаковими характеристиками, такі як фруктові або пряні варіації, які стають все більш популярними серед споживачів.

Крім того, компанія може зосередитися на виробництві різноманітних версій свого пива з різним вмістом алкоголю, включаючи легке, класичне та міцне пиво, щоб задовольнити потреби різних сегментів ринку.

Також може бути акцентовано увагу на розвитку спеціальних видів пива, таких як крафтове пиво або пиво з екзотичних інгредієнтів, що сприятиме створенню унікального і привабливого продукту для цільової аудиторії.

Зокрема, підприємство може розглядати можливість випуску пива з використанням місцевих інгредієнтів або укласти партнерські угоди з фермерами або іншими виробниками сировини, щоб забезпечити якість та унікальність свого продукту.

Крім того, розвиток асортименту може включати в себе випуск спеціальних обмежених серій пива або спеціальних варіацій для святкових чи сезонних заходів, що дозволить привернути увагу споживачів та стимулювати попит на продукцію.

Розробивши новий продукт та провівши дегустацію в супермаркетах міста Києва та Київської області, нового напою» який має назву «Berry Beer». Після дегустації наші споживачі в спеціальних анкетах залишали свій відгук. Після цього прийнято запустити нову лінійку продукції «Berry Beer» для задоволення потреб наших споживачів, та для того щоб насичити нашу ширину асортименту. В свою чергу підприємство закупило нове обладнання яке буде яке понесе за собою витрати вказані в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Кошторисно-фінансовий розрахунок на нове обладнання

Назва нового обладнання	Кількість од. обладнання	Вартість обладнання, грн	Витрати, тис. грн на			Первісна вартість нового обладнання, тис.грн
			Транспортування	заготівельно-складські	монтаж	
Обладнання для виробництва нової продукції (котел, фільтр, холодильна установка, танк 4020 л, ємність для інгредієнтів, пульт управління).	1	2 000 000	100 000	25 000	100 000	2225000
Всього	1	2 000 000	100 000	25 000	100 000	2225000

Джерело: складено автором

Ми бачимо що обладнання з виробництва складе 2225000грн, транспортні витрати 5 % від вартості обладнання, складські витрати складуть 1,25 % від обладнання та витрати на монтаж понесуть за собою 5 % від вартості нового обладнання. Далі в таблиці 3.3 показано розрахунок числа днів роботи за рік нової лінії продукції «Berry Beer».

Таблиця 3.3

Число днів роботи за рік « Berry Beer»

Обладнання за закріпленням асортиментом	Календарний фонд часу	Зупинки з причин			Всього зупинки	Кількість днів роботи обладнання
		Вихідні і святкові	Ремонт обладнання			
			Поточний	Капітальний		
«Berry Beer»	365	-	12	2	14	351
Всього	-	-	-	-	-	351

Джерело: складено автором

Бачемо що нова лінія продукції буде працювати 351 з 365 днів на рік ,

ремонт обладнання за рік в суммі займе близько 14 днів за рік. В таблиці 3.4. показано розрахунок виробничої програми нової лінії продукції «Berry Beer».

Таблиця 3.4

Розрахунок виробничої програми «Berry Beer»

Найменування продукції	Добова потужність/літр	Коефіцієнт використання потужності	Фактичний добовий обсяг виробництва/літр	Річний обсяг виробленої продукції/літр
«Berry Beer»	4 020	0,85	3 417	1199367

Джерело: складено автором

Новий напій «Berry Beer» має в своєму складі: вода, ячмінний солод, рис, патока мальтози, хміль, ягідний сироп, цукор, регулятори кислотності, ароматизатори. Річним обсягом виготовлення при використанні потужності обладнання на 85% буде 1199367 л. Норми витрат на 1000 л та ціна за 1 кг (літр) та вказані витрати на 1000 літрів продукції у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Норми витрат та ціна на сировину

Сировина	Норми витрат на 1000 л	Ціна за 1 кг (літр) грн	Витрати на 1000 літрів продукції грн
Вода	665	3	1995
Солод ячмінний	55	25	1375
Рис	25	25	625
Патока мальтоза	20	35	700
Хміль	55	40	2200
Сироп ягідний	95	30	2850
Цукор	75	25	1875
Регулятори кислотності	5	40	200
Ароматизатори	15	30	450
Всього	1010	250.5	12270

Джерело: складено автором

Сумма витрат на 1000 літрів продукції = 12270грн. Норми витрат допоміжних матеріалів та їх вартість зазначено в таблиці 3.6.

В свою чергу транспортно-заготівельні витрати склали 5 % від вартості сировини та допоміжних матеріалів.

Таблиця 3.6

Норми витрат допоміжних матеріалів та їх вартість

Допоміжні матеріали	Норми витрат (шт/1000 л)	Вартість (грн/шт)	Витрати на 1000 літрів продукції грн
Пляшки	2000	1.1	2200
Етикетки	2000	0.2	400
Пробки	2000	0.2	400
Всього	6000	1,5	3000

Джерело: складено автором

Сума витрат на 1000 літрів продукції склала 3000 грн.

Транспорто- заготівельні витрати на 1000 літрів складуть 392,53 грн.

$(12270+3000) * 0,05 = 763.5$ грн.

Норми витрат енерго.ресурсів та їх вартість наведено в таблиці 3.7.

Для виготовлення продукту нам потрібно буде використовувати холод , паливо та електроенергію витрати на яку склали 1215 на 1000л. гот продукції.

Таблиця 3.7

Норми витрат енерго.ресурсів та їх ціна

Енерго.ресурси	Норми витрат (ккал/1000л, квт/1000л)	Вартість (ккал, квт)	Витрати на 1000 літрів продукції, грн
Холод	0,5	170	85
Електроенергія	100	4.3	430
Паливо	20	35	700
Всього	120,5	209.3	1215

Джерело: складено автором

Розрахуємо основну заробітню плату робітників, яка буде обчислена згідно з прийнятими підприємством системами оплати праці дані по розрахункам наведені в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8.

Основна заробітня плата робітників, які працюють за погодинною системою оплати праці

Професія	Кількість робітників на зміну	Тарифний розряд	Годинна тарифна ставка, грн.	Тривалість зміни, год.	Тарифний фонд заробітної плати змінний грн.
Оператор	1	2	70	8	560
Дозувальник	1	1	65	8	520
Всього	2	-	-	-	1080

Джерело складене автором

Норма виготовлення продукції за змінну 4000 літрів. Основна заробітня плата за 1000 літрів складає

$$1080 : 4 = 270 \text{ грн/тис}$$

Далі розріхуємо додаткову заробітню плату таб 3.9, це – виплата коштів за надміре виконання плану робіт, прийняття креативніш рішень у вдосконалені виробничого процесу.

Таблиця 3.9

Розрахунок додаткової заробітної плати

Вироби	Основна заробітна плата на 1 тис.літ виробу, грн.	Розмір доплат, %	Додаткова заробітна плата, грн.
Напій «Berry Beer»	270	120	324

Джерело складене автором

В таблиці 3.10. представленні відрахування на соціальні заходи, доскладу елемента «Відрахування на соціальні заходи» включаються:

- На пенсійне забезпечення;
- страхові внески на випадок безробіття;
- На соціальне страхування
- відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства;
- відрахування на інші соціальні заходи.

Відрахування відбуваються у розмірах визначеним законодавством, у відсотковому співвідношенні суми основної заробітної плати та додаткової. Загальна сума відрахувань 22 % згідно Податкового кодексу України.

Таблиця 3.10.

Єдиний соціальний внесок

Вироби	Заробітна плата на 1000 літ, грн.		Всього фонд оплати праці, грн.	Відрахування на соц. заходи, %	Сума нарахувань на заробітну плату, грн.
	Основна	Додаткова			
Напій «Berry Beer»	270	324	594	22	130.68

Джерело складене автором

Розрахуємо витрати на утримання та експлуатацію устаткування, розмір витрат для слабоалкогольних напоїв можна приймати на рівні 60 % від основної заробітної плати робітників.

$$270 * 0,60 = 162 \text{ грн/тис.літ}$$

Перейдемо до розрахунку загальновиробничих витрат які наведені в таблиці 3.11, - це непрямі витрати, пов'язані з організацією виробництва і керівництвом цехами, бригадами, відділеннями та іншими структурними підрозділами підприємства а саме:

1. Визначення витрат: Спочатку необхідно визначити всі непрямі витрати, які пов'язані з управлінням та організацією виробництва на рівні цехів, бригад, відділень тощо. Це можуть бути витрати на заробітну плату адміністративного та керівного персоналу, витрати на утримання приміщень, комунальні платежі, витрати на оренду або обслуговування обладнання, витрати на навчання та розвиток персоналу та інші витрати, що не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретної продукції.

2. Сумування витрат: Після визначення всіх витрат їх потрібно сумувати для отримання загальної суми непрямих витрат, які пов'язані з організацією виробництва та керівництвом підрозділами підприємства.

3. Розподіл на продукцію: Остаточна сума загальновиробничих витрат розподіляється між виготовленими продуктами згідно з обраною системою

розподілу витрат. Найчастіше використовується метод розподілу витрат за допомогою показників, таких як пряма праця або прямі витрати.

Загальновиробничі витрати приймаємо в розмірі 60 % від основної заробітної плати робітників.

$$270 \cdot 0,60 = 162 \text{ грн/тис.літ}$$

Таблиця 3.11.

Загальновиробничі витрати

Стаття витрат	«Berry Beer»
Виробнича собівартість 1000 літр продукції	12270грн.
Витрати на збут на 1000 літр продукції (3 % від виробничої собівартості, для слабоалкогольних напоїв)	368.1 грн
Адміністративні витрати на 1000 літр продукції (5% від вир. соб.)	613.5 грн

Джерело складене автором

З таблиці видно, що витрати на збут на 1000 літрів продукції склали 368.1грн, адміністративні витрати на 1000 літрів понесли за собою витрати у розмірі 613.5 грн. Далі в таблиці 3.12. представлена планова калькуляція нового напою «Berry Beer». В планову калькуляцію було включено сировина та матеріали, паливо та енергія, транспортні витрати, витрати на основну та додаткову заробітну плату, відрахування на соціальні заходи, загальновиробничі витрати, адміністративні, збутові та повні витрати.

Таблиця 3.12.

Планова калькуляція напою «Berry Beer»

№	Найменування статей	Витрати на 1000 л/грн
		«Berry Beer»
1	Сировина та матеріали	12270
2	Паливо та енергія	1215
3	Транспортні	763.5
4	Основна заробітна плата робітників	1080
5	Додаткова заробітна плата	324
6	Відрахування на соціальні заходи	130.68

7	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	162
8	Загальновиробничі витрати	162
9	Виробнича собівартість	16107.18
10	Адміністративні витрати	613.5
11	Витрати на збут	368.1
12	Повні витрати	17088.78

Джерело складене автором

Визначивши виробничу собівартість «Berry Beer» на 1000 літрів складає 12270 грн, а повні витрати на 1000 літрів понесуть за собою 17088.78 грн. В таблиці 3.13. показані розрахунки відпускної ціни напою «Berry Beer» за 1000 літрів продукції.

Таблиця 3.13.

Розрахунок відпускної ціни напою «Berry Beer» за 1000 літр

№	Показники	Сума грн/1000 літр
		«Berry Beer»
1	Повні витрати	17088.78
2	Рентабельність, %	20
3	Прибуток	3417.75
4	Відпускна ціна під-приємства (без ПДВ)	20506.53
5	ПДВ 20%	4101.3
6	Відпускна ціна з ПДВ	24607.83
7	Відпускна ціна за 1 л	24.6
8	Торгівельна націнка, 20 %	4.92
9	Роздрібна ціна за 1 л	29.52

Джерело складене автором

Провівши відповідні розрахунки можна сказати, що повні витрати на 1000 літрів «Berry Beer» складуть 17088.78 грн, прибуток 3417.75 грн, відпускна ціна з ПДВ складає 24607.83 грн, та роздрібна ціна за 1л 29.52грн.

- Виробнича програма підприємства = $(4\,000 * 351 * 0,85) = 1\,193\,400$ л/рік
- 1) Повні витрати на плановий обсяг продукції
 $17088.78 * 1193.4 = 20393.75$ тис грн
 - 2) Дохід від виробництва нового виду продукції
 $20506.53 * 1193.4 = 24472492.9$ грн.
 - 3) Додатковий прибуток $24472.49 - 20393.75 = 4078.74$ тис. грн.
 - 4) Чистий прибуток $4078.74 * 0,82 = 3344.5$ тис. грн
 - 5) Початкові інвестиції у нас склали 2225000 грн.
 - 6) Термін окупності $2225/3344.5 = 6$ місяців.

Після зроблених нами розрахунків можна дійти висновку, що впроваджена нова лінія продукції «Berry Beer» принесе прибуток підприємству за рік в розмірі 3344.5 тис. грн. Та витрати які були залучені на створення даної лінійки окупляться за 6 місяців. У таблиці 3.14. проведене дослідження впливу запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники діяльності підприємства. Показаний вплив на чистий дохід від реалізації до впровадження та після зміни у повних витратах, вказане збільшення прибутку, підвищення продуктивності праці.

Таблиця 3.14

Вплив запропонованих заходів на основні техніко-економічні показники діяльності підприємства

Показники	Од. вимі- ру	До впро- вадження	Після впро- вадження	Відхилення	
				абсолютне, +/-	відносне, %
Чистий дохід від реалізації	тис. грн.	10 763 029	10 783 536	20 507	0.19
Повні витрати	тис. грн.	7 398 205	7 415 294	17 089	0.23
Прибуток	тис. грн.	1 831 590	1 834 935	3345	0.18
Чисельність ПВП	чол.	2056	2056	-	-
Продуктивність праці	тис.грн/ чол.	5234.93	5244,91	10	0.19
Витрати на 1	грн.	0.68	0.69	0.01	1.4

грн. виробленої продукції					
Рентабельність	%	24	25	1	-
Початкові інвестиції, тис грн.	тис.грн	2225000	-	-	-
Термін окупності, року	Міс.	6	-	-	-

Джерело складене автором

За такими даними, впровадження нової лінії продукції «Bergu Beer» виявилось дуже успішним для підприємства. Отриманий прибуток в розмірі 3345 тис. грн. за рік та окупність витрат на створення даної лінійки за 6 місяці підтверджують ефективність цього заходу. При цьому рентабельність зросла на 1%.

У табличному дослідженні впливу запропонованого заходу на основні техніко-економічні показники діяльності підприємства, вказано позитивний вплив на чистий дохід від реалізації до впровадження та після зміни у повних витратах. Це свідчить про те, що впровадження нової лінії продукції призвело до збільшення обсягів продажів та підвищення рентабельності.

3.3 Управлінсько-організаційне забезпечення виконання програми та впровадження обґрунтованого заходу

Впровадження реалізації запропонованого проекту передбачає ряд операцій. Закріплення операцій за відповідальними особами а, також визначення термінів виконання. Порядок операцій по закупівлі нової лінії представлений в таблиця 3.15.

Таблиця 3.15.

Порядок закупівлі та монтажу нового обладнання

Опис операцій та порядок їх здійснення	Відповідальний за операцію	Строки виконання операцій	Документ, в якому відображається результат операції
--	----------------------------	---------------------------	---

Купівля нового обладнання	Головний інженер	З початку нового 2025 року	Службова записка, договори на матеріальну відповідальність, рахунки, акти прийому-передачі.
Монтажні роботи нової лінії розливу	Головний інженер	Протягом неділі після закупівлі нового обладнання	Службова записка, договори на матеріальну відповідальність, рахунки, акти прийому-передачі.
Порядок ведення продажів продукції			
Розробка плану продажів	Головний маркетолог	Протягом місяця після надання інформації про повний обсяг продукції	План продажів
Створення та затвердження плану виробництва	Головний економіст	За місяця після надання інформації щодо плану продажів	План виробництва
Створення плану управління фінан рес	Головний економіст	До 1 числа щомісячно	Кошторис
Формування та виконання заявки	Головний маркетолог	До 1 числа щомісячно	Заявка по асортименту
Ведення документації (бухгалтерський та управлінський облік)	Головний бухгалтер	До 1 числа щомісячно	Щомісячний звіт
Контроль виконання контрактів, оплат	Головний економіст	До 1 числа щомісячно	Щомісячний звіт
Аналіз продажів, динаміка продажів	Головний маркетолог	До 1 числа щомісячно	Щомісячний звіт

Джерело розроблене автором

Після розроблення порядку впровадження проекту доцільно скласти графік виконання робіт наведено у таблиці 3.16.

Таблиця 3.16

Етапи проекту

Основні етапи проекту	Період реалізації проекту			
	3-4Квартал 2024 р	1-2 Квартал 2025 р	3-4 Квартал 2025 р	2025 р

Оптимізація асортименту	*			
Закупівля обладнання		*		
Монтаж обладнання		*		
Організація маркетингових робіт			*	
Виробництво продукції			*	*

Джерело розроблене автором

Запровадження запропонованого проекту, де ресурсами виступає прибуток підприємства для закупівлі обладнання, а роботи будуть виконуватися наявними працівниками, що отримують заробітню плату, впливатиме на ключові аспекти системи адміністративного менеджменту підприємства. Важливо буде забезпечити відповідну комунікацію з усіма заінтересованими сторонами, такими як акціонери, клієнти, постачальники та інші, щоб забезпечити їхню підтримку та врахувати їхні інтереси під час реалізації проектуна ПрАТ «Оболонь» , а саме впровадження нової лінії продукції «Berry Beer», передбачає:

- Планування та створення технологічних властивостей «Berry Beer»;
- Впровадження вдосконалення технологічних процесів пивзаводу
- Проведення інвентаризації та забезпечення цеху недостаючими інструментами;

Система управління персоналом у результаті впровадження запропонованих змін суттєвого впливу не зазнає. Важливо лиш провести навчання персоналу.

Основною задчею це буде розробка техніки безпеки при виготовлені нової продукції та роботи з новим устаткуванням.

Отже, процес підвищення ефективності економічної діяльності на підприємстві може бути реалізований через зміни в системі адміністративного менеджменту та використання наявних кадрових ресурсів.

Важливі функції механізму підвищення ефективності можна розглядати через призму основної, допоміжної та обслуговуючої діяльності. Основна функція полягатиме у плануванні та впровадженні змін, спрямованих на підвищення продуктивності та оптимізацію витрат. Допоміжна функція передбачатиме надання необхідної підтримки та навчання персоналу для впровадження нових процесів. Обслуговуюча функція включатиме контроль та оцінку ефективності впроваджених змін.

Однак, успішна реалізація цього механізму також залежатиме від управління зовнішніми чинниками. Компанія повинна вміти швидко реагувати на зміни в економічному середовищі та адаптуватися до нових умов. Для цього важливо мати відповідні інструменти управління, такі як аналіз ринку, стратегічне планування та маркетингові дослідження, які допоможуть визначити найбільш оптимальний шлях розвитку підприємства.

1. Економічні інструменти управління:

- Фінансовий аналіз: Оцінка фінансового стану підприємства, аналіз показників доходів, витрат та прибутку.
- Бюджетування і планування: Розробка бюджетів на різні періоди часу для ефективного використання ресурсів.
- Фінансове моделювання: Створення моделей для прогнозування фінансових результатів при різних умовах.

2. Соціальні інструменти управління:

- Управління персоналом: Розробка стратегій найму, тренінгів та мотивації працівників.
- Корпоративна культура: Створення і підтримка позитивного робочого середовища та командного духу.

3. Технологічні інструменти управління:

- Управління інформаційними технологіями: Використання програмного забезпечення для автоматизації процесів та підвищення продуктивності.

- Інновації та дослідження і розробки: Розвиток нових продуктів і технологій для підвищення конкурентоспроможності.

4. Маркетингові інструменти управління:

- Маркетингові дослідження: Аналіз потреб споживачів, конкурентів та ринкових тенденцій.

- Стратегія маркетингу: Розробка планів продажів, ціноутворення та просування продукції на ринку.

Використання цих інструментів управління дозволить підприємству ефективно відповідати на зовнішні виклики та внутрішні потреби, що забезпечить стабільність та успішність в довгостроковій перспективі. Зокрема, адаптація до змін на ринку, ефективне задоволення потреб клієнтів та розробка інноваційних стратегій допоможуть підприємству залишатися конкурентоспроможним та досягати стійкого зростання.

Таблиця 3.17

Характеристика і зміст функцій планування прибутковості

Вид функції	Характеристика	Зміст функції
Головна функція	Стратегічне планування та управління підприємством	Визначення стратегій розвитку підприємства, розробка плану дій, контроль виконання завдань.
Допоміжна функція	Підтримка головної функції	Надання необхідних ресурсів та підтримки для виконання усіх функцій головної.
Обслуговуюча функція	Забезпечує здійснення основних і допоміжних функцій	Процес спостереження процесів підвищення ефективності економічної діяльності підприємства;

Джерело складене на основі даних [11]

Відтак зазначені аспекти функціонування підприємства повинні бути враховані при удосконаленні планування підвищення рівня прибутковості підприємства.

Основна, допоміжна та обслуговуюча дозволяють організувати та впровадити зміни на підприємстві з максимальною продуктивністю та ефективністю. Удосконалення рівня планування підвищення прибутковості та впровадження ефективних стратегій дозволить підприємству успішно реалізувати проект, підвищити ефективність економічної діяльності та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі на тему «Розроблення заходів підвищення прибутковості підприємства» на прикладі ПрАТ «Оболонь» було досліджено ключові підходи до формування прибутковості підприємства та зроблено такі висновки:

1) Важливість оцінки рівня прибутковості будь-якого підприємства є беззаперечною. Прибутковість забезпечує можливість виконання зобов'язань перед працівниками, постачальниками, кредиторами та державою. Це сприяє довірі з боку інвесторів та партнерів. Зростання рентабельності капіталу свідчить про здатність підприємства генерувати прибуток з наявного капіталу і дозволяє підприємству інвестувати в розвиток персоналу, забезпечувати конкурентоспроможну заробітну плату та соціальні гарантії, сприяє своєчасному та повному виконанню бюджетних зобов'язань, що є важливим фактором для економічної стабільності країни.

2) Найважливішою фінансовою категорією, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, є прибуток. На сучасному етапі розвитку ринкового середовища господарювання власників підприємств цікавить не тільки отримання прибутку, а його максимізація.

3) Прибутковість підприємств є основним ресурсом для забезпечення процесу оновлення та розвитку виробничого потенціалу, дає можливість здійснювати інвестиційну діяльність у різних її формах. Тенденція у функціонуванні підприємства у векторі розвитку до максимізації прибутку дає потенціал менеджменту підприємства на пошук скритих резервів, визначення існуючих індикаторів впливу. До основних джерел зростання прибутковості відносять: використання результатів науково-технічного прогресу, зниження витрат як виробничого так і управлінського

характеру, раціональне використання грошових ресурсів на матеріальні ресурси.

4) Одним із основних показників прибутковості підприємства є рентабельності підприємства: рентабельність продаж, активів, власного капіталу, інвестицій, продукції. Широкий спектр відносного показника рентабельності вимагає використовувати різні методики аналізу рентабельності і вказує на вектор пошуку шляхів її підвищення.

5) Дослідження прибутковості проводилось на прикладі ПрАТ «Оболонь». На сьогоднішній день підприємство входить в четвірку провідних лідерів з виробництва безалкогольних виробів та пива, слабоалкогольних напоїв, мінеральної води та солоду. Виторг у 2023 році склав 10,7 млрд. грн., що на 24,26% вище попереднього періоду.

6) Основні ринки функціонування підприємства – Україна, країни Прибалтики та Молдова, що мають всі ознаки жорсткої конкурентної боротьби, де ціна виступає основним чинником, що впливає на попит споживачів. Обсяги реалізації на ринок України у 2023 році склав- 58 865 786 дал., на зовнішні ринки - 2 790 371 дал. Щодо технічного забезпечення виробничого процесу за період дослідження то залишкова вартість основних засобів зростає, хоч і низькими темпами, що є підтвердженням оновлення виробничої бази підприємства.

7) У 2021 році ПрАТ «Оболонь» за фінансовими результатами діяльності мало збиток у розмірі 111966 тис. грн, прибуток у 2022 році склав 1197966 тис. грн. та у 2023 році – 1831590 тис. грн. Показники фінансової стійкості демонструють позитивну динаміку до зростання, або знаходяться у межах рекомендованих норм. Але поряд з цим на підприємство має великий вплив рівень ризиків зовнішнього середовища, до яких відносяться, високі відсоткові ставки за кредитами, зростання ставок акцизного збору, коливання валютних курсів (сировинна база частково поставляється з-за кордону), військова агресія на території України, зниження купівельної спроможності населення.

8) Запропоновано інвестувати кошти у лінію з виробництва слабоалкогольного напою на основі сиропного наповнювача «Berry Beer», що забезпечить в перспективі приріст прибутку на 3345 тис. грн., закономірно відбудеться і зростання витрат на 17088 тис. грн. Такий підхід дозволить розширити диверсифікацію асортиментної політики підприємства та підвищить конкурентні позиції на ринках збуту і імідж позиціонування буде зростати.

9) Для реалізації запропонованого заходу розроблені етапи управлінського забезпечення проєкту. Визначені напрямки комунікації у сфері організаційного менеджменту, менеджменту персоналу та з стейкхолдерами. Запропонований проєкт є вигідним для підприємства так як він підвищить прибуток підприємства, та має термін окупності 6 місяців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітика ринків URL: <https://pro-consulting.ua>
2. Березіна Л. М. Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю підприємства Полтава. 2021. С. 42.
3. Бибченко А.В., Кобелєв В.М. Вдосконалення організаційно-економічного механізму управління ефективністю діяльності підприємства К. 2020 С 120 .
4. Брич, Х. А. Снігур, Я. О. Шпак, М. М. Тисько. О. Інноваційний потенціал підприємства як основа управління розвитком Тернопіль : 2019. С.33.
5. Васюта В.Б., Кулага М.О. Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства та розроблення заходів щодо її підвищення К. 2019. С 49.
6. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств Хмельницький 2020. С 50.
7. Гарафонова О.І., Василюк Н. Концептуальні підходи до процесу управління ефективністю діяльності бізнес-організацій Харків н. жур.2022. С 37.
8. Гончар О.І. Інноваційність сучасна умова розвитку підприємницького потенціалу. Суми 2018. С. 81.
9. Джеджула В.В., Спіфанова І.Ю., Дзюбко М.ІО. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємств 2018.с. 54.
10. Спіфанова І. Ю. Організаційно-економічний механізм управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності підприємств. Хмельницький 2019. С. 82
11. Спіфанова І.Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств Вінниця : 2019. 384 с.

12. Коненко В.В., Соколов Д.В. Стратегічне планування функціонування та розвитку підприємств К. с 93.
13. Кузнецова І. О. Теоретичні основи управління стійким розвитком сучасних організацій Харків 2020. 243.
14. Лукянчук О. М., Свістунець А. Ю. Напрями щодо удосконалення виробничого потенціалу підприємств 2020. С.
15. Любомудрова Н. П. Роль організаційної культури в забезпеченні ефективної трудової адаптації персоналу підприємства Львів, 2019. 334 с.
16. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія: підручник. К. 2019. 848 с.
17. Полозова Т. В. Організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства Одеса. 2017. 131 с
18. Пудичева Г. О. Економічна сутність та класифікація ефективності. Проблеми системного підходу в економіці Одеса. 2020.77 с.
19. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень 2019.
20. Семенова К. Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку Одеса . 2021. С 82.
21. Фінансова звітність ПРАТ «Оболонь»
URL:https://clarityproject.info/edr/05391057/finances?current_year=2023
22. Хринюк О., Середюк Ю. Управління прибутковістю підприємства 2020. – №. 26. – С. 141-152.
23. Черчик Л. М. Управління розвитком персоналу та технології самоменеджменту Луцьк 2022. 269 с.
24. Шарова С.В. Характеристика основних факторів впливу на прибутковість підприємства та пошук резервів підвищення прибутку. Підприємництво та управління розвитком соціально-економічних систем. Запоріжжя 2023. С 133.
25. Шпак Я. В. Брич Суть та елементи організаційно-економічного механізму управління підприємством Хмельницький 2018 252с.

ДОДАТКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Загальними зборами акціонерів
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
„ОБОЛОНЬ”
Протокол № 1
від 18 квітня 2019 р.

СТАТУТ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
„ОБОЛОНЬ”

ідентифікаційний код 05391057
(нова редакція)

м. Київ – 2019 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей Статут є установчим документом приватного акціонерного товариства „ОБОЛОНЬ” (далі за текстом – «Товариство»).

1.2. Попереднє найменування Товариства – Закрите акціонерне товариство „ОБОЛОНЬ” - змінено у зв'язку із приведенням діяльності Товариства у відповідність із Законом України „Про акціонерні товариства” (протокол загальних зборів акціонерів закритого акціонерного товариства „ОБОЛОНЬ” №1 від 27 квітня 2011 року).

1.3. Згідно з рішенням річних Загальних зборів акціонерів публічного акціонерного товариства „ОБОЛОНЬ” (протокол № 1 від 13 квітня 2017 року) тип Товариства змінено з публічного на приватне акціонерне товариство. В зв'язку зі зміною типу товариства, змінено найменування з Публічного акціонерного товариства „ОБОЛОНЬ” на ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ОБОЛОНЬ”.

1.4. Товариство діє на підставі Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України „Про акціонерні товариства” та „Про цінні папери та фондовий ринок”, інших нормативних актів, чинних на території України, а також цього Статуту, Установчого договору від 29 червня 1993 року.

1.5. Товариство зареєстроване Мінською районною державною адміністрацією м. Києва, свідоцтво про державну перереєстрацію № 05391057 від 27 липня 1995 року.

1.6. Найменування Товариства:

Повне найменування:

- українською мовою – ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “ОБОЛОНЬ”;
- англійською мовою – Private Joint – Stock Company “OBOLON”;
- російською мовою – ЧАСТНОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО “ОБОЛОНЬ”;

Скорочене найменування:

- українською мовою – ПрАТ “ОБОЛОНЬ”;
- англійською мовою – PrJSC “OBOLON”;
- російською мовою – ЧАО “ОБОЛОНЬ”.

1.7. Місцезнаходження Товариства:

- українською мовою: Україна, 04212, м. Київ, вул. Богатирська, 3.
- російською мовою: Украина, 04212, г. Киев, ул. Богатырская, 3.
- англійською мовою: 3 Bohatyrsk Street, Kyiv 04212, Ukraine.

1.8. Товариство створене без обмеження строку діяльності.

2. ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА

2.1. Товариство є юридичною особою приватного права з дати його державної реєстрації.

2.2. Товариство має цивільні права та обов'язки, здійснює свою діяльність відповідно до цього Статуту та законів. Товариство може бути відповідачем та позивачем у суді.

2.3. Товариство має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку та кутовий штамп зі своїм найменуванням, знак для товарів і послуг.

2.4. Майно Товариства формується з джерел, не заборонених чинним законодавством України.

2.5. Товариство є власником:

- майна, переданого йому засновниками та акціонерами у власність як вклад до статутного капіталу;
- продукції, виробленої Товариством у результаті господарської діяльності.
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

2.6. Товариство має право вчиняти будь-які правочини (договори, угоди,

контракти), у тому числі договори купівлі-продажу, міни, дарування, комісії, консигнації, ренти, найму (оренди), зокрема найму (оренди) житла, доручення, оренди, лізингу, позики, підряду, страхування, перевезень, зберігання, управління майном, договори комерційної концесії, кредитні угоди, угоди про спільну господарську діяльність, угоди про переробку давальницької сировини, інвестиційні, договори купівлі-продажу цінних паперів та корпоративних прав та інші договори, що прямо передбачені законодавством, а також такі, що не передбачені чинним законодавством України, але не суперечать йому.

2.7. Товариство має право здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не суперечить чинному законодавству України і відповідає цілям, передбаченим цим Статутом.

2.8. Товариство має право у встановленому чинним законодавством України порядку:

- виступати на ринку цінних паперів і випускати акції, облігації та інші цінні папери, в тому числі похідні цінні папери, у відповідності з чинним законодавством України. Умови випуску та порядок розміщення акцій та облігацій визначаються у рішенні про їх випуск відповідно до чинного законодавства України.
- будувати, придбавати, відчужувати, брати та здавати в найм (оренду) або у борг, обмінювати, дарувати, заставляти, надавати безоплатно у тимчасове користування юридичним особам і громадянам (в тому числі і іноземним) рухоме та нерухоме майно, використовувати та відчужувати його іншим способом, в тому числі робити пожертви, якщо це не суперечить чинному законодавству України та цьому Статуту;
- брати участь у тендерах, в тому числі тих, що передбачають закупівлю за державні кошти;
- відкривати рахунки в установах банків (у тому числі за місцем розташування дочірніх підприємств, філій, представництв, як в Україні, так і за кордоном) у національній та іноземній валюті;
- одержувати кредити вітчизняних та іноземних банків згідно з чинним законодавством і цим Статутом;
- розміщувати кошти на депозитних рахунках в банківських установах;
- самостійно визначати ціни і тарифи в національній та іноземній валюті на послуги, що надаються, а також на вироблену продукцію, та реалізувати її на території України або за кордоном відповідно до чинного законодавства України;
- бути засновником і учасником інших господарських товариств та вступати з ними в об'єднання, займатися зовнішньоекономічною діяльністю в порядку, встановленому чинним законодавством України, створювати товариства, у тому числі з іноземними суб'єктами господарської діяльності;
- створювати в Україні та за її межами філії та представництва, які можуть наділятися основними та обіговими коштами, нематеріальними активами, що належать Товариству. Керівництво їх діяльністю здійснюється особами, призначеними Наглядовою радою Товариства;
- бути співзасновником бірж в Україні та за її межами;
- бути суб'єктом інвестиційної діяльності;
- здійснювати зовнішньоекономічну діяльність;
- здійснювати імпорт та експорт продукції, робіт та послуг;
- самостійно планувати всі види своєї діяльності;
- самостійно визначати порядок використання прибутку, який залишається в його розпорядженні;
- надавати за рахунок власних коштів дотації та позики іншим юридичним та фізичним особам, в тому числі акціонерам Товариства на умовах, які визначаються домовленістю сторін згідно з чинним законодавством України;
- направляти у відрядження на території України та за її межами працівників

Товариства та інших осіб, що виконують роботи за дорученням Товариства;

- здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству України.

2.9. Товариство має право на недоторканість своєї ділової репутації, на комерційну таємницю та конфіденційну інформацію та інші особисті немайнові права.

2.10. Товариство має також інші права, передбачені чинним законодавством України.

2.11. Товариство самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном.

2.12. Засновники Товариства несуть солідарну відповідальність за пов'язаними з його заснуванням зобов'язаннями, що виникли до його державної реєстрації.

Товариство не відповідає за пов'язаними з його заснуванням зобов'язаннями засновників.

2.13. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями Товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю Товариства, у межах вартості акцій, що їм належать. Акціонери, які не повністю оплатили акції, відповідають за зобов'язаннями Товариства у межах неоплаченої частини вартості належних їм акцій.

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВАРИСТВА

3.1. Товариство створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства.

3.2. Предметом (видами) діяльності Товариства є:

3.2.1. виробництво пива, мінеральних вод, солоду, сиропів, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, соків, вуглекислоти, поліетиленових ящиків, товарів народного споживання, будівельних матеріалів, бандажної стрічки, харчових продуктів, комбікормів, харчових добавок, добавок до комбікормів, палив для двигунів внутрішнього згорання, палив для спалювання в установках для отримання теплової енергії (пар, гаряча вода), виробництво гранул тощо;

3.2.2. експлуатація родовищ підземних та мінеральних вод та їх водопостачання;

3.2.3. вирощування, переробка, придбання та реалізація продуктів сільського господарства та тваринництва;

3.2.4. закупка у населення сільгосппродукції і продуктів її переробки;

3.2.5. здійснення фінансової, виробничої, торгівельної, інвестиційної, маркетингової, постачальницької, будівельної, науково-дослідної, консультаційної, юридичної, видавничої, рекламної, проектної, туристичної, дилерської, комісійної, посередницької, орендної, лізингової, експортно-імпоротної, культурно-освітньої, добродійної, милосердної, представницької та іншої діяльності, а також надання різноманітних послуг українським та іноземним юридичним та фізичним особам;

3.2.6. виробництво таропакувальних матеріалів та виробів, виробництво ПЕТ преформ та ковпачків, виробництво тари та меблів з пластмас;

3.2.7. реалізація продуктів, створення та запровадження сучасних технологій виготовлення продуктів, розробка та виготовлення нових видів продуктів;

3.2.8. пошук (розвідка) та експлуатація родовищ корисних копалин;

3.2.9. виготовлення і реалізація медикаментів і хімічних речовин;

3.2.10. виготовлення вина, лікero-горілчанних та коньячних виробів;

3.2.11. всі види господарської діяльності у сфері фізичної культури та спорту, зокрема створення і забезпечення функціонування спортивних клубів (футбольних тощо), надання фізкультурно-оздоровчих послуг;

3.2.12. створення та утримання гральних закладів, організація азартних ігор;

3.2.13. діяльність у сфері оптової, роздрібної торгівлі та громадського харчування шляхом реалізації продовольчих і непродовольчих товарів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів;

- 3.2.14. внутрішні та міжнародні перевезення пасажирів і вантажів повітряним, річковим, морським, залізничним та автомобільним транспортом;
- 3.2.15. агентування і фрахтування морського транспортного флоту;
- 3.2.16. придбання, перевезення, зберігання, вивезення, відпуск, реалізація, знищення, використання прекурсорів;
- 3.2.17. монтаж, ремонт і профілактичне обслуговування засобів охоронної та пожежної сигналізації;
- 3.2.18. будівництво і технічне обслуговування мереж зв'язку з рухомими об'єктами та надання послуг з їх використанням;
- 3.2.19. використання радіочастот;
- 3.2.20. виробництво та ремонт засобів вимірювання і контролю;
- 3.2.21. виконання топографо-геодезичних, картографічних робіт кадастрових зйомок;
- 3.2.22. надання транспортно-експедиційних послуг при перевезеннях зовнішньоторговельних і транзитних вантажів;
- 3.2.23. виробництво та сервісне обслуговування систем і засобів виробництва, надання послуг, що забезпечують технічний захист інформації;
- 3.2.24. діяльність пов'язана з наданням послуг для здобуття загальної середньої та професійної освіти, підготовкою спеціалістів різних видів кваліфікацій;
- 3.2.25. діяльність пов'язана з наданням туристичних послуг;
- 3.2.26. виробництво та експлуатація пожежної техніки, протипожежного устаткування, надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення;
- 3.2.27. створення, придбання та використання комутаційних систем, функціонування яких здійснюється в межах єдиної національної системи зв'язку (за винятком відомчих та інших систем, які не мають виходу на мережу загального користування);
- 3.2.28. постачання, транспортування, виробництво та передача електричної енергії. Очистка виробничих стоків, отримання та споживання енергії з виробничих стоків;
- 3.2.29. збирання, заготівля, переробка, купівля і продаж брухту та відходів кольорових та чорних металів, так само як і збирання, сортування, транспортування, переробка та утилізація використаної тари, виготовленої з картону (паперу), полімерів, скла, жерсті, алюмінію, натуральних матеріалів (дерева, текстилю тощо), інших матеріалів;
- 3.2.30. діяльність, пов'язана з реалізацією транспортних засобів, що підлягають реєстрації та обліку в органах внутрішніх справ;
- 3.2.31. надання послуг по обслуговуванню і ремонту транспортних засобів;
- 3.2.32. діяльність пов'язана з проектуванням, будівництвом, ремонтом та експлуатацією об'єктів трубопровідного транспорту та інженерних мереж;
- 3.2.33. будівництво і технічне обслуговування мереж теле-, радіо і проводового мовлення;
- 3.2.34. будівництво і технічне обслуговування мереж міжнародного, міжміського і місцевого телефонного зв'язку та надання послуг у цих мережах;
- 3.2.35. інноваційна діяльність;
- 3.2.36. розробка проектно-кошторисної документації;
- 3.2.37. здійснення будь-яких видів проектувальних робіт, у порядку, передбаченому діючим законодавством;
- 3.2.38. здійснення технічного нагляду за будівництвом;
- 3.2.39. здійснення будь-яких видів будівельно-монтажних робіт, у порядку, передбаченому діючим законодавством;
- 3.2.40. виробництво запасних частин до ліній розливу та іншого технологічного обладнання, машин;
- 3.2.41. діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування; надання інших послуг бронювання та пов'язана з цим діяльність;

3.2.42. операції з нерухомим майном, надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;

3.2.43. діяльність в сфері інжинірингу (проектний, технологічний, будівельний тощо), здійснення авторського нагляду та надання послуг технічного консультування, технічного випробування та дослідження;

3.2.44. Надання послуг в сфері охорона здоров'я: загальна медична практика; спеціалізована медична практика; стоматологічна практика; інша діяльність у сфері охорони здоров'я, у тому числі діяльність пунктів охорони здоров'я (здоровпунктів), медико-санітарних частин Товариства та здійснення профілактичних медичних оглядів працівників; надання екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої), паліативної медичної допомоги, медичної реабілітації.

3.2.45. здійснення будь-яких інших видів діяльності, що не забороняється законодавством України.

3.3. Напрямки діяльності Товариства:

3.3.1. участь у виконанні загальнодержавних та регіональних програм уповноважених державних органів;

3.3.2. реалізація проектів створення та запровадження сучасних технологій виготовлення напоїв, продуктів харчування та харчових добавок, виробництва комбікормів та кормових добавок, розробка та виготовлення нових видів напоїв та інші дослідження у сфері виробництва харчових продуктів;

3.3.3. проведення виробничої діяльності по створенню та експлуатації власної інфраструктури для виконання статутних завдань;

3.3.4. організаційна та науково-методична діяльність;

3.3.5. виконання разом з вітчизняними та іноземними партнерами спільних виробничих проектів і програм;

3.3.6. фінансування розвитку перспективних напрямків матеріального виробництва, об'єктів інфраструктури та фінансово-кредитної сфери;

3.3.7. проведення інших видів діяльності, виконання всіх видів робіт, виготовлення продукції та надання послуг які не суперечать чинному законодавству України та основним напрямкам діяльності Товариства.

3.4. Товариство самостійно визначає напрямки своєї діяльності, предмет та умови договірних відносин, ділових партнерів, планує свою діяльність, здійснює матеріально-технічне забезпечення власної діяльності через систему прямих угод (контрактів) або через товарні біржі та інші посередницькі організації України та інших держав.

3.5. Діяльність Товариства, яка виходить за межі предмету, визначеного Статутом, але не заборонена чинним законодавством, визнається дійсною.

3.6. Товариство самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Зовнішньоекономічна діяльність Товариства є частиною зовнішньоекономічної діяльності України і регулюється законами України.

3.6.1. Товариство може здійснювати експорт та імпорт товарів (продукції, послуг) як за допомогою зовнішньоекономічних об'єднань, так і самостійно. Здійснення зовнішньоторговельних угод провадиться на підставі договорів поставки, комісії або доручення, в яких визначаються взаємовідносини між Товариством і посередником. Взаємовідносини між ними регламентуються діючим законодавством про умови регулювання договірних відношень при здійсненні експортно-імпортних операцій.

3.6.2. В міжнародних економічних відносинах Товариство керується різноманітними організаційними формами і методами здійснення зовнішньоекономічних операцій, як то: експорт та імпорт продукції, торгівля готовою продукцією, оренда машин і обладнання, зустрічна торгівля та зустрічна закупівля, здійснення бартерних операцій, спільна діяльність з іноземними партнерами, організація випуску продукції на ліцензійних умовах.

3.6.3. Валютна виручка використовується ним згідно з законодавством України з питань валютного регулювання.

3.6.4. Товариство має право:

- створювати самостійно або за участю іноземних партнерів, господарські товариства, а також дочірні підприємства, філії та представництва за межами України;
- здійснювати спільну діяльність з іноземними юридичними і фізичними особами;
- організовувати роботу співробітників Товариства за контрактами з іноземними суб'єктами господарювання;
- брати участь у міжнародних виставках – продажах, конкурсах, ярмарках, аукціонах;
- укладати з іноземними партнерами договори.

4. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ТА АКЦІЇ ТОВАРИСТВА

4.1. Статутний капітал Товариства становить 32 512 700 (тридцять два мільйони п'ятсот дванадцять тисяч сімсот) гривень.

4.2. Статутний капітал Товариства поділено на 325 127 (триста двадцять п'ять тисяч сто двадцять сім) простих іменних акцій номінальної вартістю 100 (сто) гривень кожна. Форма існування акцій Товариства – бездокументарна.

4.3. Статутний капітал Товариства повністю сплачений засновниками (акціонерами) Товариства.

4.4. Товариство може здійснювати тільки приватне розміщення акцій. У разі прийняття загальними зборами акціонерів Товариства рішення про здійснення публічного розміщення акцій до Статуту товариства вносяться відповідні зміни, у тому числі про зміну типу товариства – з приватного на публічне.

4.5. Товариство має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного капіталу.

Рішення про збільшення або зменшення розміру статутного капіталу Товариства приймається загальними зборами акціонерів.

4.6. Розмір статутного капіталу може бути збільшено шляхом:

- збільшення номінальної вартості акцій;
- розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Товариство не має права приймати рішення про збільшення статутного капіталу шляхом приватного розміщення акцій, якщо розмір власного капіталу є меншим, ніж розмір його статутного капіталу.

4.7. Розмір статутного капіталу може бути зменшено шляхом:

- зменшення номінальної вартості акцій;
- анулювання раніше викуплених Товариством акцій та зменшення їх загальної кількості.

4.8. Оплата вартості акцій, що розміщуються Товариством, може здійснюватися грошовими коштами або, за згодою між Товариством та інвестором, - майном, в тому числі майновими і немайновими правами, що мають оцінку і цінними паперами (крім боргових емісійних цінних паперів, емітентом яких є Товариство, та векселів).

Товариство не може встановлювати обмеження або заборону на оплату акцій грошовими коштами.

Товариство не може розміщувати акції за ціною, нижчу за їх номінальну вартість.

4.9. Вартість майна, що вноситься інвесторами в рахунок оплати акцій Товариства, повинна відповідати ринковій вартості цього майна, визначеній відповідно до вимог законодавства. Ринкова вартість зазначеного майна визначається суб'єктом оціночної діяльності і підлягає затвердженню Наглядовою радою Товариства. Затверджена вартість майна не може відрізнятися більше ніж на 10 відсотків від вартості, визначеної оцінювачем. Якщо затверджена ринкова вартість майна відрізняється від визначеної оцінювачем, рішення Наглядової ради обов'язково відповідним чином мотивується.

Грошова оцінка вимог до Товариства, які виникли до розміщення цінних паперів і якими оплачуються цінні папери Товариства, проводиться у порядку, встановленому для оцінки майна, яке вноситься в рахунок оплати акцій.

4.10. До моменту затвердження результатів розміщення акцій органом Товариства, уповноваженим приймати таке рішення, розміщені акції мають бути повністю оплачені.

4.11. Під час розміщення та наступного обігу акцій Товариства право власності на них виникає у набувача в порядку та строки, що встановлені законодавством про депозитарну систему України.

4.12. Товариство не може надавати позику для придбання його акцій або поруку за позиками, наданими третьою особою для придбання його акцій.

4.13. Рішення про викуп раніше розміщених Товариством акцій приймається загальними зборами акціонерів.

Загальні збори акціонерів не мають права приймати рішення про викуп акцій, якщо:

1) на дату викупу акцій Товариство має зобов'язання з обов'язкового викупу акцій у акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах та голосували проти прийняття зборами рішення про:

- злиття, приєднання, поділ, перетворення, виділ, зміну типу Товариства;
- надання згоди на вчинення товариством значних правочинів;
- надання згоди на вчинення товариством правочину, щодо якого є заінтересованість;
- зміну розміру статутного капіталу;
- відмову від використання переважного права акціонера на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення.

2) Товариство є неплатоспроможним або стане таким внаслідок викупу акцій;

3) власний капітал Товариства є меншим, ніж сума його статутного капіталу і резервного капіталу, або стане меншим внаслідок такого викупу;

4) Товариство не задовольнило вимоги кредитора, заявлені не пізніше ніж за три дні до дати проведення загальних зборів, до порядку денного яких включено питання про викуп акцій.

5) таке рішення передбачає викуп акцій Товариства без їх анулювання, якщо після викупу частка акцій Товариства, що перебувають в обігу, стане меншою ніж 80 відсотків статутного капіталу.

4.13.1. Товариство зобов'язане у випадках, передбачених чинним законодавством України, здійснити оцінку та викуп акцій у акціонерів, які вимагають цього. Оцінка та викуп акцій здійснюються відповідно до чинного законодавства та внутрішніх документів Товариства.

4.13.2. Товариство має право за згодою власників викупити в акціонерів акції. Рішення загальних зборів акціонерів про викуп акцій повинно містити:

- порядок викупу та максимальну кількість акцій, що викупуваються;
- строк викупу;
- ціна викупу або порядок її визначення;
- дії Товариства щодо викуплених акцій (її анулювання чи перепродаж).

4.13.3. Строк викупу акцій не може перевищувати одного року.

4.13.4. Викуплені Товариством акції не враховуються у разі розподілу прибутку, під час голосування та для визначення кворуму загальних зборів акціонерів.

4.13.5. Товариство протягом року з дати закінчення встановленого строку викупу акцій або набуття іншим чином акцій:

- продає викуплені акції чи
- анулює їх відповідно до рішення загальних зборів акціонерів, яким було передбачено викуп Товариством власних акцій, із зменшенням статутного капіталу

або без зменшення статутного капіталу але з одночасним підвищенням номінальної вартості решти акцій.

4.14. Товариство в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, має право анулювати викуплені ним акції та зменшити статутний капітал або підвищити номінальну вартість решти акцій, залишивши без зміни статутний капітал.

4.15. Товариство має право здійснити консолідацію всіх розміщених ним акцій, внаслідок чого дві або більше акцій конвертуються в одну нову акцію того самого типу і класу. Обов'язковою умовою консолідації є обмін акцій старої номінальної вартості на цілу кількість акцій нової номінальної вартості для кожного з акціонерів.

4.16. Товариство має право здійснити дроблення всіх розміщених ним акцій, внаслідок чого одна акція конвертується у дві або більше акцій того самого типу і класу.

4.17. Консолідація та дроблення акцій не повинні призводити до зміни розміру статутного капіталу Товариства.

4.18. У разі консолідації або дроблення акцій до Статуту Товариства вносяться відповідні зміни в частині номінальної вартості та кількості розміщених акцій.

4.19. Порядок здійснення консолідації та дроблення акцій Товариства встановлюється Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

4.20. Акції Товариства можуть купуватися та/або продаватися у відповідності до вимог діючого законодавства України.

4.21. Товариство має право випускати привілейовані іменні акції. Рішення про їх випуск приймається загальними зборами акціонерів за умови внесення відповідних змін до Статуту Товариства.

4.22. Облік прав власності на іменні цінні папери Товариства здійснює депозитарна установа на підставі укладеного з нею договору.

4.23. Товариство може здійснювати емісію цінних паперів, які можуть бути конвертовані в акції за рішенням Загальних зборів акціонерів.

4.24. Рішення про розміщення цінних паперів на суму, що перевищує 25 відсотків вартості активів Товариства, приймається виключно Загальними зборами акціонерів.

4.25. Товариство може здійснювати емісію акцій та облігацій для переведення зобов'язань Товариства у цінні папери в порядку, встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

4.26. Інвестор не може здійснювати оплату акцій Товариства шляхом взяття на себе зобов'язань щодо виконання для Товариства робіт або надання послуг.

4.27. Товариство не може придбавати власні акції, що розміщуються. Товариством також не має права здійснювати викуп акцій, звіт про результати розміщення яких не зареєстровано в установленому законодавством порядку.

5. ПОРЯДОК РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ І ПОКРИТТЯ ЗБИТКІВ ТОВАРИСТВА

5.1. Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішенням загальних зборів акціонерів відповідно до чинного законодавства України та Статуту Товариства.

5.2. За рахунок чистого прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства:

- виплачуються дивіденди;
- створюється та поповнюється резервний капітал;
- накопичується нерозподілений прибуток (покриваються збитки).

5.3. Дивіденд - частина чистого прибутку Товариства, що виплачується акціонеру з розрахунку на одну належну йому акцію певного типу та/або класу. За акціями одного типу та класу нараховується однаковий розмір дивідендів.

Виплата дивідендів власникам акцій одного типу та класу відбувається пропорційно до кількості належних їм цінних паперів, а умови виплати дивідендів (зокрема щодо

строків, способу та суми дивідендів) однакові для всіх власників акцій одного типу та класу.

5.3.1. Товариство виплачує дивіденди виключно грошовими коштами.

5.3.2. Дивіденди виплачуються на акції, звіт про результати розміщення яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку.

5.3.3. Виплата дивідендів за простими акціями здійснюється з чистого прибутку звітного року та/або нерозподіленого прибутку на підставі рішення Загальних зборів акціонерів у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття зборами рішення про виплату дивідендів.

У разі прийняття Загальними зборами акціонерів рішення щодо виплати дивідендів у менший строк, виплата дивідендів здійснюється у строк, визначений зборами.

У разі невиплати дивідендів у строк, визначений абзацом першим цього пункту, або у строк, установлений Загальними зборами акціонерів відповідно до абзацу другого цього пункту для виплати дивідендів, за умови, що він менший за строк, передбачений абзацами першим цього пункту, в акціонера виникає право звернення до нотаріуса щодо вчинення виконавчого напису нотаріуса на документах, за якими стягнення заборгованості здійснюється у безспірному порядку згідно з переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України.

5.3.4. Рішення про виплату дивідендів та їх розмір приймається загальними зборами акціонерів.

5.3.5. Для кожної виплати дивідендів Наглядова рада Товариства встановлює дату складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядок та строк їх виплати. Дата складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів за простими акціями, визначається рішенням Наглядової ради, передбаченим першим реченням цього пункту, але не раніше ніж через 10 робочих днів після дня прийняття такого рішення Наглядовою радою.

5.3.6. Товариство в порядку, встановленому Наглядовою радою, повідомляє осіб, які мають право на отримання дивідендів, про дату, розмір, порядок та строк їх виплати шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному веб-сайті Товариства в мережі Інтернет.

5.3.7. У разі відчуження акціонером належних йому акцій після дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, але раніше дати виплати дивідендів право на отримання дивідендів залишається в особи, зазначеної у такому переліку.

5.3.8. У разі реєстрації акцій на ім'я номінального утримувача Товариство в порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України, самостійно виплачує дивіденди власникам акцій або перераховує їх номінальному утримувачу, який забезпечує їх виплату власникам акцій.

5.3.9. Товариство здійснює виплату дивідендів через депозитарну систему України або безпосередньо акціонерам. Спосіб виплати дивідендів визначається відповідним рішенням загальних зборів акціонерів.

5.4. Товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів та здійснювати виплату дивідендів за акціями у разі, якщо:

- звіт про результати розміщення акцій не зареєстровано у встановленому законодавством порядку;
- власний капітал Товариства менший, ніж сума його статутного капіталу та резервного капіталу.

5.5. Товариство не має права здійснювати виплату дивідендів за акціями у випадку, коли Товариство має непогашені зобов'язання про викуп акцій у акціонерів, які у відповідності до законодавства вимагають здійснення обов'язкового викупу Товариством

належних таким акціонерам акцій, якщо вони (акціонери) зареєструвалися для участі у загальних зборах акціонерів та голосували проти прийняття зборами рішення про:

- 1) злиття, приєднання, поділ, перетворення, виділ, зміну типу Товариства;
- 2) надання згоди на вчинення Товариством значних правочинів;
- 3) надання згоди на вчинення Товариством правочину, щодо якого є заінтересованість;
- 4) зміну розміру статутного капіталу Товариства.
- 5) відмову від використання переважного права акціонера на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення.

5.6. Резервний капітал формується шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку Товариства або за рахунок нерозподіленого прибутку. Джерелом поповнення резервного капіталу може також бути додатковий капітал в частині емісійного доходу, одержаного Товариством внаслідок перевищення надходжень від продажу власних акцій над номінальною вартістю таких акцій.

5.7. Товариство формує резервний капітал у розмірі не менше 8 128 175 (восьми мільйонів сто двадцяти восьми тисяч ста сімдесяти п'яти гривень) 00 коп.

До досягнення зазначеного розміру резервного капіталу щорічні відрахування не можуть бути меншими ніж 5 відсотків суми чистого прибутку Товариства за звітний рік.

5.8. Резервний капітал створюється для:

- покриття збитків;
- збільшення статутного капіталу Товариства;
- погашення заборгованості у разі ліквідації Товариства тощо.

5.9. Товариство покриває збитки відповідно до вимог чинного законодавства України.

6. ОРГАНИ ТОВАРИСТВА

6.1. Органами Товариства є:

- 6.1.1. Загальні збори акціонерів.
- 6.1.2. Наглядова рада (надалі також – «Рада»).
- 6.1.3. Виконавчий орган.
- 6.1.4. Ревізійна комісія.
- 6.1.5. Президент Товариства.

6.2. **ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ** є вищим органом Товариства.

6.2.1. У загальних зборах акціонерів можуть брати участь особи, включені до переліку акціонерів, які мають право на таку участь, або їх представники.

6.2.2. На Загальних зборах за запрошенням особи, яка скликає Загальні збори, також можуть бути присутні представник незалежного аудитора (аудиторської фірми) Товариства та посадові особи Товариства незалежно від володіння ними акціями Товариства, представник органу, який відповідно до Статуту представляє права та інтереси трудового колективу.

6.2.3. Перелік акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах, складається станом на 24 годину за три робочих дні до дня проведення таких зборів у порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України.

6.2.4. На вимогу акціонера Товариство або депозитарна установа, яка веде облік прав власності на акції Товариства, зобов'язані надати інформацію про включення його до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах.

6.2.5. Вносити зміни до переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах акціонерів, після його складення заборонено.

6.2.6. Обмеження права акціонера на участь у загальних зборах акціонерів встановлюється законом.

6.3. Загальні збори акціонерів можуть вирішувати будь-які питання діяльності Товариства, крім тих, що віднесені до виключної компетенції Наглядової ради законом або Статутом.

Наглядова рада має право включити до порядку денного Загальних зборів акціонерів будь-яке питання, що віднесено до її виключної компетенції законом або цим Статутом, для його вирішення Загальними зборами

6.4. До виключної компетенції загальних зборів акціонерів належить:

- 6.4.1. Визначення основних напрямів діяльності Товариства.
- 6.4.2. Внесення змін до Статуту Товариства.
- 6.4.3. Прийняття рішення про анулювання викуплених акцій.
- 6.4.4. Прийняття рішення про зміну типу Товариства.
- 6.4.5. Прийняття рішення про розміщення акцій.
- 6.4.6. Прийняття рішення про розміщення цінних паперів, які можуть бути конвертовані в акції.
- 6.4.7. Прийняття рішення про збільшення статутного капіталу Товариства.
- 6.4.8. Прийняття рішення про зменшення статутного капіталу Товариства.
- 6.4.9. Прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій.
- 6.4.10. Затвердження положень про Загальні збори, Наглядову раду, Виконавчий орган та Ревізійну комісію Товариства, а також внесення змін до них.
- 6.4.11. Затвердження положення про винагороду членів Наглядової ради Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.
- 6.4.12. Затвердження звіту про винагороду членів Наглядової ради Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.
- 6.4.13. Затвердження річного звіту Товариства.
- 6.4.14. Розгляд звіту Наглядової ради та затвердження заходів за результатами його розгляду.
- 6.4.15. Розподіл прибутку і збитків Товариства.
- 6.4.16. Розгляд висновків зовнішнього аудиту та затвердження заходів за результатами його розгляду.
- 6.4.17. Прийняття рішення про викуп Товариством розміщених ним акцій.
- 6.4.18. Прийняття рішення про форму існування акцій.
- 6.4.19. Прийняття рішення про невикористання переважного права акціонерами на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення.
- 6.4.20. Затвердження розміру річних дивідендів.
- 6.4.21. Прийняття рішень з питань порядку проведення Загальних зборів.
- 6.4.22. Обрання членів Наглядової ради, затвердження умов цивільно-правових або трудових договорів, що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання цивільно-правових (трудових) договорів з членами Наглядової ради.
- 6.4.23. Прийняття рішення про припинення повноважень членів Наглядової ради.
- 6.4.24. Обрання членів Ревізійної комісії, прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень.
- 6.4.25. Затвердження звіту та висновків Ревізійної комісії.
- 6.4.25.1. Обрання членів лічильної комісії, прийняття рішення про припинення їх повноважень;
- 6.4.26. Прийняття рішення про виділ та припинення товариства, крім випадків, передбачених законодавством, про ліквідацію Товариства, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу.
- 6.4.27. Прийняття рішення за наслідками розгляду звіту Наглядової ради, звіту Виконавчого органу, звіту Ревізійної комісії.
- 6.4.28. Затвердження кодексу корпоративного управління Товариства.
- 6.4.29. Обрання комісії з припинення Товариства.

6.4.30. Прийняття за поданням Наглядової ради Товариства рішення про вчинення значних правочинів щодо майна або послуг, ринкова вартість яких перевищує 25 відсотків вартості активів Товариства за даними останньої річної фінансової звітності Товариства.

6.4.31. Прийняття рішення про надання згоди на вчинення значного правочину або про попереднє надання згоди на вчинення такого правочину та на вчинення правочинів із заінтересованістю у випадках, передбачених законом.

6.4.32. Прийняття рішення про відшкодування акціонерам витрат, пов'язаних з підготовкою та проведенням позачергових Загальних зборів, скликаних акціонерами.

6.4.33. Вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів згідно із цим Статутом, в тому числі:

- 1) обрання Президента Товариства та прийняття рішення про припинення його повноважень;
- 2) прийняття рішень про вчинення правочинів із заінтересованістю у випадках, визначених Статутом.

6.5. За результатами діяльності Товариства за календарний рік Наглядовою радою скликаються чергові (річні) загальні збори акціонерів. Річні загальні збори скликаються щороку та повинні бути проведені не пізніше 30 квітня наступного за звітним року.

6.5.1. До порядку денного річних загальних зборів акціонерів обов'язково вносяться питання щодо:

- затвердження річного звіту Товариства;
- розподілу прибутку і збитків Товариства;
- прийняття рішення за наслідками розгляду звітів Наглядової ради, Генерального директора та Ревізійної комісії Товариства.

6.5.2. Не рідше ніж раз на три роки до порядку денного річних загальних зборів акціонерів вносяться питання щодо:

- припинення повноважень членів Наглядової ради, за винятком випадків, встановлених Законом.
- обрання членів Наглядової ради Товариства;
- затвердження умов трудових або цивільно-правових договорів, що укладатимуться з членами Наглядової ради;
- встановлення розміру винагороди членам Наглядової ради;
- обрання особи, яка уповноважується на підписання зазначених договорів з членами Наглядової ради;
- припинення повноважень та обрання членів Ревізійної комісії Товариства.

6.6. Позачергові загальні збори акціонерів скликаються Наглядовою радою:

- з власної ініціативи;
- на вимогу Виконавчого органу, в тому числі але не виключно - в разі порушення провадження про визнання Товариства банкрутом або необхідності вчинення значного правочину;
- на вимогу Ревізійної комісії Товариства;
- на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства;
- в інших випадках, встановлених законодавством України.

6.7. Вимога про скликання позачергових загальних зборів акціонерів подається в письмовій формі Наглядовій раді на адресу за місцезнаходженням Товариства із зазначенням органу або прізвищ (найменувань) акціонерів, які вимагають скликання позачергових загальних зборів, підстав для скликання та порядку денного.

У разі скликання позачергових загальних зборів з ініціативи акціонерів вимога повинна також містити інформацію про кількість належних акціонерам акцій та бути підписаною всіма акціонерами, які її подають.

6.8. Наглядова рада Товариства приймає рішення про скликання позачергових загальних зборів акціонерів або про відмову в такому скликанні протягом 10 днів з моменту отримання вимоги про їх скликання.

Рішення про відмову у скликанні позачергових загальних зборів акціонерів може бути прийнято тільки у разі:

- якщо акціонери на дату подання вимоги не є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства;
- неповноти даних, передбачених Законом та Статутом Товариства.

У разі неприйняття Наглядовою радою Товариства рішення про скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства, протягом 10 днів з моменту отримання такої вимоги або прийняття рішення про відмову у такому скликанні позачергові загальні збори можуть бути проведені акціонерами (акціонером), які подавали таку вимогу відповідно до Закону, протягом 90 днів з дати надсилання такими акціонерами (акціонером) Товариству вимоги про їх скликання. Рішення Наглядової ради про відмову у скликанні позачергових загальних зборів акціонерів може бути оскаржено акціонерами до суду.

Акціонери, які скликають позачергові загальні збори, не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення позачергових зборів розміщують повідомлення про проведення позачергових загальних зборів у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку.

У разі скликання акціонерами позачергових загальних зборів повідомлення про це та інші матеріали розсилаються всім акціонерам Товариства особою, яка здійснює облік прав власності на акції Товариства, що належать акціонерам, які скликають загальні збори, або Центральним депозитарієм цінних паперів.

6.9. Позачергові загальні збори акціонерів, які скликаються Наглядовою радою, мають бути проведені протягом 45 днів з дати отримання Товариством вимоги про їх скликання.

6.10. Якщо цього вимагають інтереси Товариства, Наглядова рада має право прийняти рішення про скликання позачергових загальних зборів акціонерів з письмовим повідомленням акціонерів про проведення позачергових загальних зборів та порядок денний не пізніше ніж за 15 днів до дати їх проведення з позбавленням акціонерів права вносити пропозиції до порядку денного.

6.11. Письмове повідомлення про проведення загальних зборів акціонерів та перелік питань разом з проектом рішень (крім кумулятивного голосування) щодо кожного з питань, включених до проекту порядку денного, надсилається кожному акціонеру, зазначеному в переліку акціонерів, складеному в порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України, на дату, визначену Наглядовою радою, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадках, передбачених Статутом, - на дату, встановлену акціонерами, які вимагають скликання зборів. Встановлена дата не може передувати дню прийняття рішення про проведення загальних зборів акціонерів і не може бути встановленою раніше, ніж за 60 днів до дати проведення загальних зборів.

6.11.1. Повідомлення про проведення загальних зборів акціонерів та проект порядку денного надсилається акціонерам персонально Наглядовою радою або іншою особою, яка скликає загальні збори, простими листами, або вручається за особистим підписом, у строк не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення зборів.

6.11.2. Повідомлення розсилає особа, яка скликає загальні збори акціонерів, або особа, яка веде облік прав власності на акції Товариства.

6.11.3. Товариство додатково не пізніше ніж за 30 днів до дати проведення загальних зборів розміщує на власній веб-сторінці в мережі Інтернет інформацію,

передбачену законом. Крім того, Товариство у той же строк розміщує повідомлення про проведення зборів у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку.

Не пізніше ніж за 30 днів (для позачергових загальних зборів акціонерів, що скликаються Наглядовою радою, якщо цього вимагають інтереси Товариства, - не пізніше ніж за 15 днів) до дати проведення загальних зборів Товариство має розмістити і до дня проведення зборів включно забезпечувати наявність на власному веб-сайті такої інформації:

- 1) повідомлення про проведення загальних зборів;
- 2) інформацію про загальну кількість акцій та голосуючих акцій станом на дату складання переліку осіб, яким надсилається повідомлення про проведення загальних зборів (у тому числі загальну кількість окремо по кожному типу акцій у разі, якщо статутний капітал Товариства представлений двома і більше типами акцій);
- 3) перелік документів, що має надати акціонер (представник акціонера) для його участі у загальних зборах;
- 4) проекти рішень з питань, включених до порядку денного загальних зборів, підготовлені Наглядовою радою або у разі, якщо не запропоновано ухвалення жодного рішення, коментар органу управління Товариства щодо кожного питання, включеного до порядку денного загальних зборів.

Проекти рішень з питань, включених до порядку денного загальних зборів, запропоновані акціонерами, які володіють більш як 5 відсотками акцій Товариства, мають розміщуватися на власному веб-сайті Товариства протягом двох робочих днів після їх отримання Товариством.

Не пізніше 24 години останнього робочого дня, що передує дню проведення загальних зборів акціонерів, Товариство має розмістити на власному веб-сайті інформацію про загальну кількість акцій та голосуючих акцій станом на дату складання переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах (у тому числі загальну кількість окремо за кожним типом акцій у разі, якщо статутний капітал Товариства представлений двома і більше типами акцій).

6.11.4. У разі реєстрації акцій на ім'я номінального утримувача повідомлення про проведення загальних зборів акціонерів та порядок денний надсилається номінальному утримувачу, який забезпечує персональне повідомлення акціонерів, яких він обслуговує.

6.11.5. Повідомлення про проведення загальних зборів акціонерів має містити відомості, передбачені законом.

6.11.6. Загальні збори акціонерів проводяться на території України, в межах населеного пункту за місцезнаходженням Товариства, крім випадків, коли на день скликання загальних зборів 100 відсотками акцій Товариства володіють іноземці, особи без громадянства, іноземні юридичні особи, а також міжнародні організації.

6.12. Проект порядку денного загальних зборів акціонерів разом з проектами рішень з питань порядку денного (крім кумулятивного голосування) попередньо затверджується Наглядовою радою Товариства, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства, протягом 10 днів з моменту отримання такої вимоги або прийняття рішення про відмову у такому скликанні - акціонерами, які цього вимагають.

6.12.1. Кожний акціонер має право внести пропозиції щодо питань, включених до проекту порядку денного загальних зборів акціонерів, а також щодо нових кандидатів до складу органів Товариства, кількість яких не може перевищувати кількісного складу кожного з органів. Пропозиції вносяться не пізніше ніж за 20 днів до дати проведення Загальних зборів акціонерів, а щодо кандидатів до складу органів Товариства - не пізніше

ніж за сім днів до дати проведення загальних зборів акціонерів. Пропозиції щодо включення нових питань до проекту порядку денного повинні містити відповідні проекти рішень з цих питань. Пропозиції щодо кандидатів у члени Наглядової ради Товариства мають містити інформацію про те, чи є запропонований кандидат представником акціонера (акціонерів).

Інформація, визначена у пропозиціях щодо членів Наглядової ради Товариства обов'язково включається до бюлетеня для кумулятивного голосування напроти прізвища відповідного кандидата.

6.12.2. Пропозиція до проекту порядку денного загальних зборів акціонерів подається в письмовій формі із зазначенням прізвища (найменування) акціонера, який її вносить, кількості належних йому акцій, змісту пропозиції до питання та/або проекту рішення, а також кількості акцій, що належать кандидату, який пропонується цим акціонером до складу органів Товариства. Наглядова рада Товариства, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадку неприйняття Наглядовою радою рішення про скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів (акціонера), які на день подання вимоги сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій Товариства, протягом 10 днів з моменту отримання такої вимоги або прийняття рішення про відмову у такому скликанні, - акціонери, які цього вимагають, приймають рішення про включення пропозицій (нових питань порядку денного та/або нових проектів рішень до питань порядку денного) до проекту порядку денного та затверджують порядок денний не пізніше ніж за 15 днів до дати проведення загальних зборів акціонерів, а щодо кандидатів до складу органів Товариства - не пізніше ніж за чотири дні до дати проведення загальних зборів

6.12.3. Зміни до проекту порядку денного загальних зборів вносяться лише шляхом включення нових питань та проектів рішень із запропонованих питань. Товариство не має права вносити зміни до запропонованих акціонерами питань або проектів рішень.

6.12.4. Наглядова рада не може прийняти рішення про включення до проекту порядку денного позачергових загальних зборів акціонерів питання про обрання членів Наглядової ради.

6.12.5. Пропозиції акціонерів (акціонера), які сукупно є власниками 5 або більше відсотків голосуючих акцій, якщо такі пропозиції подані з дотриманням вимог законодавства, підлягають обов'язковому включенню до проекту порядку денного загальних зборів. У такому разі рішення Наглядової ради про включення питання до проекту порядку денного не вимагається, а пропозиція вважається включеною до проекту порядку денного, якщо вона подана з дотриманням вимог Статуту.

Рішення про відмову у включенні до проекту порядку денного загальних зборів пропозиції акціонерів (акціонера), які сукупно є власниками 5 або більше відсотків голосуючих акцій може бути прийнято тільки у разі:

- недотримання акціонерами строку, встановленого цією статтею Статуту;
- неповноти даних, передбачених у цій статті Статуту.

Рішення про відмову у включенні до проекту порядку денного Загальних зборів пропозицій акціонерів (акціонера), яким належать менше 5 відсотків голосуючих акцій, може бути прийнято з підстав, передбачених абзацом другим та/або третім цієї частини, у разі неподання акціонерами жодного проекту рішення із запропонованих ними питань порядку денного. Мотивоване рішення про відмову у включенні пропозиції до порядку денного Загальних зборів надсилається Наглядовою радою Товариства акціонеру протягом трьох днів з моменту його прийняття.

6.12.6. У разі, якщо акціонери вносять проект рішення, що відрізняється від зазначеного в проекті порядку денного, цей проект також підлягає включенню до порядку денного. Товариство до початку загальних зборів акціонерів у встановленому ним порядку зобов'язане надавати письмові відповіді на письмові запитання акціонерів щодо питань, включених до проекту порядку денного загальних зборів акціонерів та порядку денного

зборів до дати проведення цих зборів. Товариство може надати одну загальну відповідь на всі запитання однакового змісту.

6.12.7. Мотивоване рішення Наглядової ради Товариства про відмову у включенні пропозиції до проекту порядку денного загальних зборів акціонерів надсилається Наглядовою радою акціонеру протягом трьох днів з моменту його прийняття.

6.12.8. Про зміни, що сталися у проекті порядку денного загальних зборів акціонерів, акціонери повідомляються шляхом надіслання цієї інформації простими листами або шляхом вручення особисто під розпис не пізніше як за 10 днів до проведення зборів разом з проектами рішень, що додаються на підставі пропозицій акціонерів.

Товариство також не пізніше ніж за 10 днів до дати проведення загальних зборів розміщує на власній веб-сторінці в мережі Інтернет відповідну інформацію про зміни у проекті порядку денного загальних зборів акціонерів.

6.12.9. Оскарження акціонером рішення Наглядової ради Товариства про відмову у включенні його пропозицій до проекту порядку денного до суду не зупиняє проведення загальних зборів. Суд за результатами розгляду справи може постановити рішення про зобов'язання Товариства провести загальні збори акціонерів з питання, у включенні якого до проекту порядку денного було безпідставно відмовлено акціонеру.

6.12.10. Товариство або депозитарна установа, яка веде облік прав власності на акції Товариства, зобов'язані протягом п'яти робочих днів надати інформацію про перелік власників акцій Товариства, а також іншу інформацію, необхідну для організації проведення загальних зборів акціонерів, за запитом Наглядової ради.

6.12.11. У разі скликання загальних зборів акціонерами повідомлення про це та інші матеріали розсилаються всім акціонерам Товариства депозитарною установою на вимогу ініціатора скликання зборів.

6.13. Посадові особи органів Товариства та їх афілійовані особи не можуть бути представниками інших акціонерів Товариства на загальних зборах.

6.13.1. Представником акціонера - фізичної чи юридичної особи на загальних зборах акціонерів може бути інша фізична особа або уповноважена особа юридичної особи.

6.13.2. Акціонер має право призначити свого представника постійно або на певний строк. Акціонер має право у будь-який момент відкликати чи замінити свого представника, повідомивши про це Виконавчий орган Товариства. Повідомлення акціонером відповідного органу Товариства про призначення, заміну або відкликання свого представника може здійснюватися за допомогою засобів електронного зв'язку відповідно до законодавства про електронний документообіг.

6.13.3. Довіреність на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів, видана фізичною особою, посвідчується нотаріусом або іншими посадовими особами, які вчиняють нотаріальні дії, а також може посвідчуватися депозитарною установою у встановленому Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку порядку. Довіреність на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів від імені юридичної особи видається її органом або іншою особою, уповноваженою на це її установчими документами.

6.13.4. Довіреність на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів може містити завдання щодо голосування, тобто перелік питань, порядку денного загальних зборів із зазначенням того, як і за яке (проти якого) рішення потрібно проголосувати. Під час голосування на загальних зборах акціонерів представник повинен голосувати саме так, як передбачено завданням щодо голосування. Якщо довіреність не містить завдання щодо голосування, представник вирішує всі питання щодо голосування на загальних зборах акціонерів на свій розсуд.

6.13.5. Акціонер має право надати довіреність на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів декільком своїм представникам.

6.13.6. Надання довіреності на право участі та голосування на загальних зборах акціонерів не виключає право участі на цих загальних зборах акціонера, який видав довіреність, замість свого представника.

6.14. **НАГЛЯДОВА РАДА** Товариства є колегіальним органом, що здійснює захист прав акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної законом та цим Статутом, здійснює управління Товариством, а також контролює та регулює діяльність Виконавчого органу.

6.15. Порядок роботи членів Наглядової ради та виплати їм винагороди визначається законом, цим Статутом і Положенням про Наглядову раду, а також цивільно-правовим чи трудовим договором (контрактом), що укладається з членом Наглядової ради. Такий договір або контракт від імені Товариства підписується особою, уповноваженою на це загальними зборами акціонерів, на умовах, затверджених рішенням зборів. У разі укладення з членом Наглядової ради Товариства цивільно-правового договору такий договір може бути оплатним або безоплатним.

6.16. Член Наглядової ради повинен виконувати свої обов'язки особисто і не може передавати власні повноваження іншій особі.

6.17. Членам Наглядової ради може виплачуватися винагорода за їхню діяльність. Порядок виплати винагороди членам Наглядової ради встановлюється Статутом Товариства або положенням про Наглядову раду, або положенням про винагороду членів Наглядової ради.

6.18. Члени Наглядової Ради Товариства обираються загальними зборами акціонерів у кількості 13 осіб строком на 3 (три) роки з правом продовження повноважень. У разі, якщо після закінчення строку повноважень членів Наглядової ради, Загальними зборами з будь-яких причин не прийнято рішення про обрання або переобрання членів Наглядової ради, повноваження членів Наглядової ради припиняються, крім повноважень з підготовки, скликання і проведення загальних зборів. Якщо кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, становить менше половини її кількісного складу, обраного відповідно до цього Статуту, Товариство протягом трьох місяців має скликати позачергові загальні збори акціонерів для обрання всього складу Наглядової ради.

6.19. Обрання членів Наглядової ради здійснюється шляхом кумулятивного голосування.

6.20. Членом Наглядової ради може бути лише фізична особа. Член Наглядової ради не може бути одночасно Виконавчим органом та/або членом Ревізійної комісії Товариства. У разі якщо членом Наглядової ради Товариства обирають особу, яка була Виконавчим органом Товариства, така особа не має права протягом трьох років з моменту припинення її повноважень Виконавчого органу вносити пропозиції щодо кандидатур аудитора Товариства та не має права голосу під час голосування з питання обрання аудитора Товариства.

6.21. До складу Наглядової ради обираються акціонери або особи, які представляють їхні інтереси (далі - представники акціонерів).

6.22. Під час обрання членів Наглядової ради разом з інформацією про кожного кандидата (прізвище, ім'я, по батькові (найменування) акціонера, розмір пакета акцій, що йому належить) у члени Наглядової ради в бюлетені для кумулятивного голосування зазначається інформація про те, чи є такий кандидат акціонером, представником акціонера або групи акціонерів (із зазначенням інформації про цього акціонера або акціонерів).

6.23. Повноваження члена Наглядової ради за рішенням загальних зборів акціонерів можуть бути припинені достроково лише за умови одночасного припинення повноважень усього складу Наглядової ради. У такому разі рішення про припинення повноважень членів Наглядової ради приймається загальними зборами акціонерів простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у зборах. Положення цієї частини не застосовується до права акціонера (акціонерів), представник якого (яких) обраний до

складу Наглядової ради, замінити такого представника - члена Наглядової ради. Якщо кількість членів Наглядової ради, повноваження яких дійсні, становитиме половину або менше половини її обраного відповідно до вимог закону загальними зборами акціонерів кількісного складу, Наглядова рада Товариства не може приймати будь-яких рішень, крім визначених законом рішень з питань скликання загальних зборів акціонерів для обрання всього складу Наглядової ради.

Член Наглядової ради, обраний як представник акціонера або групи акціонерів, може бути замінений таким акціонером або групою акціонерів у будь-який час.

6.24. Повноваження члена Наглядової ради дійсні з моменту його обрання загальними зборами акціонерів. У разі заміни члена Наглядової ради - представника акціонера повноваження відкликаною члена Наглядової ради припиняються, а новий член Наглядової ради набуває повноважень з моменту отримання Товариством письмового повідомлення від акціонера (акціонерів), представником якого є відповідний член Наглядової ради.

Повідомлення про заміну члена Наглядової ради - представника акціонера повинно містити інформацію про нового члена Наглядової ради, який призначається на заміну відкликаною (прізвище, ім'я, по батькові (найменування) акціонера (акціонерів), розмір пакета акцій, що йому належить або їм сукупно належить).

Повідомлення про заміну члена Наглядової ради - представника акціонера здійснюється у письмовій формі на і'мя Виконавчого органу Товариства, який передає це повідомлення Наглядовій раді.

Акціонери Товариства в порядку, передбаченому законом, мають право на ознайомлення з письмовими повідомленнями про заміну представників акціонерів в Наглядовій раді.

6.25. Акціонер (акціонери), представник якого (яких) обраний членом Наглядової ради, може обмежити повноваження свого представника як члена Наглядової ради.

6.26. Акціонери та член Наглядової ради, який є їхнім представником, несуть солідарну відповідальність за відшкодування збитків, завданих Товариству таким членом Наглядової ради.

6.27. Загальні збори акціонерів можуть прийняти рішення про дострокове припинення повноважень членів Наглядової ради та одночасне обрання нових членів. Рішення загальних зборів акціонерів про дострокове припинення повноважень може прийматися тільки стосовно всіх членів Наглядової ради.

Без рішення загальних зборів повноваження члена Наглядової ради припиняються:

- 1) за його бажанням за умови письмового повідомлення про це Товариства за два тижні;
- 2) в разі неможливості виконання обов'язків члена Наглядової ради за станом здоров'я;
- 3) в разі набрання законної сили вироком чи рішенням суду, яким його засуджено до покарання, що виключає можливість виконання обов'язків члена Наглядової ради;
- 4) в разі смерті, визнання його недієздатним, обмежено дієздатним, безвісно відсутнім, померлим;
- 5) у разі отримання Товариством письмового повідомлення про заміну члена Наглядової ради, який є представником акціонера.

6.28. З припиненням повноважень члена Наглядової ради одночасно припиняється дія договору (контракту), укладеного з ним.

6.29. Голова Наглядової ради та його заступник обираються членами Наглядової ради з їх числа простою більшістю голосів від кількісного складу Наглядової ради.

Наглядова рада має право в будь-який час переобрати Голову та / або заступника Голови Наглядової ради.

6.30. Голова Наглядової ради, а у разі його відсутності – заступник Голови Наглядової ради організовує її роботу, скликає засідання Наглядової ради та головує на

них, відкриває загальні збори акціонерів, організовує обрання секретаря загальних зборів, здійснює інші повноваження, передбачені Статутом та Положенням про Наглядову раду.

6.31. До виключної компетенції Наглядової ради належить:

- 1) затвердження внутрішніх положень, якими регулюється діяльність Товариства, крім тих, що віднесені до виключної компетенції загальних зборів Законом, та тих, що рішенням Наглядової ради передані для затвердження Виконавчому органу;
- 2) затвердження положення про винагороду членів Виконавчого органу Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 3) затвердження звіту про винагороду членів Виконавчого органу Товариства, вимоги до якого встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- 4) підготовка порядку денного загальних зборів акціонерів, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових загальних зборів;
- 5) прийняття рішення про проведення чергових або позачергових загальних зборів акціонерів відповідно до Статуту Товариства та у випадках, встановлених законом;
- 6) прийняття рішення про продаж раніше викуплених Товариством акцій;
- 7) прийняття рішення про розміщення Товариством інших цінних паперів, крім акцій;
- 8) прийняття рішення про викуп розміщених Товариством інших, крім акцій, цінних паперів;
- 9) затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених законом;
- 10) обрання та припинення повноважень Виконавчого органу;
- 11) розгляд звіту Виконавчого органу та затвердження заходів за результатами його розгляду;
- 12) затвердження умов контракту (трудового договору), який укладатиметься з Виконавчим органом, встановлення розміру його винагороди;
- 13) прийняття рішення про відсторонення Виконавчого органу від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження Виконавчого органу;
- 14) обрання та припинення повноважень голови і членів інших органів Товариства;
- 15) обрання реєстраційної комісії, за винятком випадків, встановлених законом;
- 16) обрання аудитора Товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- 17) визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку, визначеного законом;
- 18) визначення дати складення переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення загальних зборів акціонерів та мають право на участь у загальних зборах відповідно до закону;
- 19) вирішення питань про участь Товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях.
- 20) вирішення питань про створення та/або участь в будь-яких юридичних особах, їх реорганізацію та ліквідацію; вирішення питань про створення, реорганізацію та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства;
- 21) вирішення питань, віднесених законом до компетенції Наглядової ради, у разі злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення Товариства;
- 22) прийняття рішення про вчинення правочинів на суму, еквівалентну понад 5000000 (п'ять мільйонів) доларів США, а також будь-яких значних правочинів у випадках, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є його предметом, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства;

23) визначення ймовірності визнання Товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;

24) прийняття рішення про обрання оцінювача майна Товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;

25) прийняття рішення про обрання (заміну) депозитарної установи, яка надає Товариству додаткові послуги, затвердження умов договору, що укладатиметься з нею, встановлення розміру оплати її послуг;

26) надсилання пропозиції акціонерам про придбання належних їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій відповідно до вимог закону;

27) призначення і звільнення керівника підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора);

28) затвердження умов трудових договорів, що укладаються з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором), встановлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат;

29) затвердження умов трудових договорів, що укладаються з працівниками підрозділу внутрішнього аудиту (з внутрішнім аудитором), встановлення розміру їхньої винагороди, у тому числі заохочувальних та компенсаційних виплат;

30) здійснення контролю за своєчасністю надання (опублікування) Товариством достовірної інформації про його діяльність відповідно до законодавства, опублікування Товариством інформації про принципи (кодекс) корпоративного управління Товариства;

31) затвердження рекомендацій загальним зборам акціонерів за результатами розгляду висновку зовнішнього незалежного аудитора (аудиторської фірми) Товариства для прийняття рішення щодо нього;

32) вирішення питань про створення, реорганізацію та/або ліквідацію структурних та/або відокремлених підрозділів Товариства;

33) надсилання оферти акціонерам відповідно до вимог закону;

34) затвердження форми і тексту бюлетеня для голосування Загальних зборів акціонерів;

35) вирішення інших питань, що належать до виключної компетенції Наглядової ради згідно із цим Статутом, в тому числі:

35.1) затвердження проекту основних напрямів діяльності Товариства, ухвалення стратегії Товариства, затвердження річного бюджету, бізнес-планів та здійснення контролю за їх виконанням;

35.2) встановлення порядку прийому, реєстрації та розгляду звернень та скарг акціонерів;

35.3) визначення загальних засад інформаційної політики Товариства. Встановлення порядку надання інформації акціонерам та особам, які не є акціонерами. Встановлення порядку доступу до конфіденційної інформації. Здійснення контролю за розкриттям інформації та реалізацією інформаційної політики Товариства;

35.4) затвердження системи внутрішнього та зовнішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю Товариства. Здійснення контролю за ефективністю зовнішнього аудиту, об'єктивністю та незалежністю аудитора. Здійснення контролю за усуненням недоліків, які виявлені під час проведення перевірок господарської діяльності Ревізійною комісією Товариства та зовнішнім аудитором;

35.5) призначення секретаря загальних зборів акціонерів;

35.6) обрання персонального складу реєстраційної комісії загальних зборів акціонерів, які скликаються Наглядовою радою;

35.7) прийняття рішення про передачу повноважень реєстраційної комісії загальних зборів акціонерів депозитарній установі на підставі договору з Товариством;

35.8) прийняття рішення про укладання правочинів, щодо яких є заінтересованість, у випадках, передбачених Статутом;

35.9) створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв Товариства, затвердження та внесення змін до їх Статутів і Положень;

35.10) призначення та припинення повноважень керівників дочірніх підприємств, філій та представництв Товариства, здійснення заходів контролю за їх діяльністю;

35.11) надання Виконавчому органу Товариства завдань з питань управління поточною діяльністю Товариства, розробки, укладення або внесення змін до колективного договору у Товаристві, в тому числі щодо змісту колективного договору;

35.12) здійснення контролю за діяльністю Виконавчого органу Товариства, попередній розгляд його звітів щодо річних та квартальних результатів діяльності Товариства, включаючи дочірні підприємства, філії та представництва Товариства, та прийняття відповідних рішень, проведення перевірки достовірності річної та квартальної фінансової звітності до її оприлюднення та (або) подання на розгляд загальних зборів акціонерів;

35.13) призначення представників Товариства в органах інших господарських товариств (підприємств), учасником (акціонером) яких є Товариство. Затвердження завдань представників Товариства щодо ініціювання та прийняття рішень, віднесених до компетенції цих органів (загальних зборів учасників, загальних зборів акціонерів, наглядових рад, дирекцій тощо);

35.14) обрання Корпоративного секретаря Товариства;

35.15) призначення тимчасової лічильної комісії загальних зборів акціонерів.

6.32. Питання, що належать до виключної компетенції Наглядової ради Товариства, не можуть вирішуватися іншими органами Товариства, крім загальних зборів акціонерів, за винятком випадків, встановлених законом.

6.33. Посадові особи органів Товариства забезпечують членам Наглядової ради доступ до інформації в межах, передбачених законом та Статутом.

6.34. Засідання Наглядової ради скликаються за ініціативою Голови Наглядової ради або на вимогу члена Наглядової ради чи Президента Товариства, який у такому разі приймає участь у засіданні Наглядової ради.

Засідання Наглядової ради також скликаються на вимогу Ревізійної комісії або Виконавчого органу.

На вимогу Наглядової ради в її засіданні або в розгляді окремих питань порядку денного засідання беруть участь Виконавчий орган та інші визначені нею особи в порядку, встановленому положенням про Наглядову раду.

Засідання Наглядової ради проводяться в міру необхідності з періодичністю, але не рідше одного разу на квартал.

У засіданні Наглядової ради на її запрошення з правом дорадчого голосу можуть брати участь представники профспілкового або іншого уповноваженого трудовим колективом Товариства органу, який підписав колективний договір від імені трудового колективу.

6.35. Засідання Наглядової ради є правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини її складу.

У разі дострокового припинення повноважень одного чи кількох членів Наглядової ради і до обрання всього складу Наглядової ради засідання Наглядової ради є правомочними для вирішення питань відповідно до її компетенції за умови, що кількість членів Наглядової ради, повноваження яких є чинними, становить більше половини її складу.

6.36. Рішення Наглядової ради приймається простою більшістю голосів членів Наглядової ради, які беруть участь у засіданні.

6.37. На засіданні Наглядової ради кожний член Наглядової ради має один голос.

У разі рівного розподілу голосів членів Наглядової ради під час прийняття рішень право вирішального голосу належить Голові Наглядової ради

6.38. Протокол засідання Наглядової ради оформлюється протягом п'яти днів після проведення засідання.

6.39. Засідання Наглядової ради або розгляд окремого питання за її рішенням може фіксуватися технічними засобами.

6.40. Наглядова рада за пропозицією та поданням Голови Наглядової ради має право обрати Корпоративного секретаря. Порядок обрання, статус та функції Корпоративного секретаря визначаються в положенні про Корпоративного секретаря Товариства, яке затверджується рішенням Наглядової ради.

Наглядова рада Товариства може утворювати постійні чи тимчасові комітети з числа її членів для вивчення і підготовки питань, що належать до компетенції Наглядової ради.

Рішення про утворення комітету та про перелік питань, які передаються йому для вивчення і підготовки, приймаються простою більшістю голосів членів Наглядової ради.

Висновки комітетів розглядаються Наглядовою радою в порядку, передбаченому для прийняття Наглядовою радою рішень.

6.41. У Товаристві діє одноосібний Виконавчий орган - **ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР** (далі – «Генеральний директор»). Генеральний директор здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

6.42. До компетенції Генерального директора належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю Товариства, крім питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів акціонерів та Наглядової ради.

6.43. Генеральний директор Товариства підзвітний загальним зборам акціонерів і Наглядовій раді, організовує виконання їх рішень. Генеральний директор діє від імені Товариства у межах, встановлених Статутом і законом.

6.44. Генеральним директором Товариства може бути будь-яка фізична особа, яка має повну цивільну дієздатність і не є членом Наглядової ради чи Ревізійної комісії Товариства.

6.45. Права та обов'язки Генерального директора Товариства визначаються чинним законодавством, Статутом та Положенням про Виконавчий орган, а також укладеним з ним трудовим договором (контрактом). Від імені Товариства трудовий договір (контракт) підписує Голова Наглядової ради чи особа, уповноважена на те Наглядовою радою.

6.46. Генеральний директор на вимогу Наглядової ради та Ревізійної комісії Товариства зобов'язаний надати можливість ознайомитися з інформацією про діяльність Товариства в межах, встановлених законом, Статутом та внутрішніми положеннями Товариства.

6.47. Генеральний директор обирається Наглядовою радою строком на 3 (три) роки. У разі, якщо після закінчення строку, на який обрано Генерального директора, Наглядовою радою з будь-яких причин не прийнято рішення про обрання або переобрання Генерального директора, повноваження Генерального директора продовжуються до моменту прийняття Наглядовою Радою рішення про обрання або переобрання Генерального директора.

6.48. Генеральний директор має право без довіреності діяти від імені Товариства в тому числі:

- без доручення представляти інтереси Товариства в установах, підприємствах, організаціях в Україні та за її межами;
- вчиняти будь-які правочини (договори, угоди) від імені Товариства, у тому числі перелічені в пункті 2.6. в межах, визначених Статутом та у випадках передбачених у пункті 6.31. цього Статуту за рішеннями Наглядової ради Товариства;
- відкривати рахунки Товариства в банківських установах;
- видавати доручення, накази та давати розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками Товариства;

- призначати та звільняти з посад директорів за напрямками за погодженням з Президентом Товариства;
- наймати та звільняти працівників Товариства, вживати до них заходи заохочення та накладати стягнення відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх документів Товариства;
- здійснювати інші функції, необхідні для забезпечення ефективної господарської діяльності Товариства згідно з чинним законодавством України, Статутом та внутрішніми документами Товариства.

6.49. Повноваження Генерального директора припиняються за рішеннями Наглядової ради. З припиненням повноважень Генерального директора Товариства одночасно припиняється дія трудового договору (контракту), укладеного з ним. Підставами припинення повноважень Генерального директора є:

- а) закінчення строку дії трудового договору (контракту);
- б) згода сторін трудового договору (контракту);
- в) рішення Наглядової ради, прийняте до закінчення строку трудового договору (контракту) у випадках, визначених пунктом 6.50 Статуту а також у інших випадках передбачених чинним законодавством України, Положенням про Виконавчий орган Товариства, укладеним трудовим договором (контрактом);
- г) рішення Наглядової ради, прийняте у зв'язку із поданням Генеральним директором заяви про розірвання трудового договору (контракту) до закінчення строку/терміну його дії у випадках, визначених пунктом 6.51 Статуту;
- д) інші підстави, передбачені законодавством.

6.50. Підставами для дострокового припинення трудового договору з Генеральним директором Товариства за ініціативою Наглядової ради є:

- а) систематичне (2 і більше разів) невиконання обов'язків, покладених на нього трудовим договором (контрактом);
- б) одноразове грубе порушення Генеральним директором Товариства чинного законодавства чи обов'язків, передбачених трудовим договором (контрактом).

6.51. Підставами для дострокового припинення Наглядовою радою Товариства трудового договору з Генеральним директором Товариства згідно з поданою заявою є:

- а) систематичне (2 і більше раз) невиконання Товариством обов'язків за цим трудовим договором (контрактом) чи прийняття загальними зборами акціонерів або Наглядовою радою рішень, що обмежують або порушують компетенцію (повноваження) та права Генерального директора, визначені трудовим договором (контрактом);
- б) втручання Наглядової ради в оперативно-розпорядницьку діяльність Генерального директора, що може призвести або вже призвело до погіршення економічних показників діяльності Товариства, відповідальність за які несе Генеральний директор;

- в) хвороба чи інвалідність (підтверджені відповідними медичними довідками), що перешкоджають виконанню обов'язків Генерального директора, передбачених трудовим договором (контрактом).

6.52. Для проведення перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства загальні збори акціонерів обирають **РЕВІЗІЙНУ КОМІСІЮ**.

6.52.1. Ревізійна комісія обирається загальними зборами строком на 3 (три) роки шляхом кумулятивного голосування. Голова Ревізійної комісії обирається членами Ревізійної комісії з їх числа простою більшістю голосів від кількісного складу Ревізійної комісії

6.52.2. Порядок формування Ревізійної комісії, а також вимоги до кандидатів та членів Ревізійної комісії встановлюються у Положенні про Ревізійну комісію Товариства.

6.52.3. Не можуть бути членами Ревізійної комісії:

- члени Наглядової ради Товариства;
- Генеральний директор Товариства;

- корпоративний секретар Товариства;
- особи, які не мають повної цивільної дієздатності.

6.52.4 Ревізійна комісія має право вносити пропозиції до порядку денного загальних зборів акціонерів та вимагати скликання позачергових зборів.

6.52.5. Члени Ревізійної комісії мають право брати участь у засіданнях Наглядової ради у випадках, передбачених законодавством, Статутом та внутрішніми положеннями Товариства.

6.52.6. Ревізійна комісія здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю та проводить перевірку результатів діяльності Товариства за підсумками фінансового року

6.52.7. Ревізійна комісія перевіряє:

- достовірність даних, які містяться у річній фінансовій звітності Товариства;
- відповідність ведення бухгалтерського, податкового, статистичного обліку та звітності чинному законодавству;
- своєчасність і правильність відображення у бухгалтерському обліку господарських операцій Товариства;
- дотримання Генеральним директором Товариства наданих йому повноважень щодо розпорядження майном, укладення правочинів та проведення господарських операцій від імені Товариства;
- своєчасність та правильність здійснення розрахунків за зобов'язаннями Товариства;
- зберігання матеріальних цінностей та грошових коштів;
- використання резервного капіталу Товариства;
- правильність нарахування та виплати дивідендів;
- відповідність чинному законодавству та рішенням органів Товариства операцій з цінними паперами Товариства;
- фінансовий стан Товариства, рівень його платоспроможності, ліквідності активів, співвідношення власних та позичених коштів.

6.52.8. Генеральний директор Товариства забезпечує членам Ревізійної комісії доступ до інформації із урахуванням вимог Статуту та Положення про Ревізійну комісію.

6.52.9. За підсумками перевірки фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового року Ревізійна комісія готує висновок, в якому міститься інформація про:

- а) підтвердження достовірності та повноти даних фінансової звітності за відповідний період;
- б) факти порушення законодавства під час провадження фінансово-господарської діяльності, а також встановленого порядку ведення бухгалтерського обліку та подання звітності.

7. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АКЦІОНЕРІВ

7.1. Порядок проведення загальних зборів акціонерів встановлюється Законом, Статутом та рішенням загальних зборів.

7.2. Головує на загальних зборах акціонерів особа, уповноважена Наглядовою радою.

7.3. Загальні збори акціонерів не можуть розпочатися раніше, ніж зазначено у повідомленні про проведення зборів.

7.4. Реєстрація акціонерів (їх представників) проводиться на підставі переліку акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах акціонерів, складеного в порядку, передбаченому законодавством про депозитарну систему України, із зазначенням кількості голосів кожного акціонера. Реєстрацію акціонерів (їх представників) проводить реєстраційна комісія, яка призначається Наглядовою радою, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадках, передбачених законодавством, - акціонерами, які цього вимагають.

7.4.1. Реєстраційна комісія має право відмовити в реєстрації акціонеру (його представнику) лише у разі відсутності в акціонера (його представника) документів, які ідентифікують особу акціонера (його представника), а у разі участі представника акціонера - також документів, що підтверджують повноваження представника на участь у загальних зборах акціонерів.

7.4.2. Перелік акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах, підписує голова реєстраційної комісії, який обирається простою більшістю голосів її членів до початку проведення реєстрації. Акціонер, який не зареєструвався, не має права брати участь у загальних зборах акціонерів.

7.4.3. У разі, якщо повноваження реєстраційної комісії на підставі рішення Наглядової ради Товариства за договором передані депозитарній установі, головою реєстраційної комісії є представник депозитарної установи.

7.4.4. Перелік акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах акціонерів, додається до протоколу зборів.

7.4.4. Мотивоване рішення реєстраційної комісії про відмову в реєстрації акціонера чи його представника для участі у загальних зборах акціонерів, підписане головою реєстраційної комісії, додається до протоколу зборів та видається особі, якій відмовлено в реєстрації.

7.5. До закінчення строку, відведеного на реєстрацію учасників загальних зборів акціонерів, акціонер має право замінити свого представника, повідомивши про це Наглядову раду чи Генерального директора Товариства, або взяти участь у загальних зборах акціонерів особисто.

7.6. У разі, якщо для участі в загальних зборах акціонерів з'явилося декілька представників акціонера, реєструється той представник, довіреність якому видана пізніше. Це правило не застосовується у випадках, коли загальна кількість голосів самого акціонера та/або його представника (представників), які реєструються для участі в загальних зборах акціонерів дорівнює або не перевищує кількості акцій, власником яких є цей акціонер (кількості голосів цього акціонера згідно з переліком акціонерів, які мають право на участь у загальних зборах акціонерів).

7.7. У разі, якщо акція перебуває у спільній власності декількох осіб, повноваження щодо голосування на загальних зборах акціонерів здійснюється за їх згодою одним із співвласників або їх загальним представником.

7.8. Акціонери (акціонер), які на дату складення переліку акціонерів мають право на участь у загальних зборах акціонерів і сукупно є власниками 10 і більше відсотків голосуючих акцій, а також Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку можуть призначати своїх представників для нагляду за реєстрацією акціонерів, проведенням зборів, голосуванням та підбиттям його підсумків. Про призначення таких представників Товариство повідомляється письмово до початку реєстрації акціонерів.

7.9. Посадові особи Товариства зобов'язані забезпечити вільний доступ представників акціонерів (акціонера) та/або Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку до нагляду за реєстрацією акціонерів, проведенням загальних зборів акціонерів, голосуванням та підбиттям його підсумків.

7.10. Перебіг загальних зборів акціонерів або розгляд окремого питання за рішенням ініціаторів скликання зборів чи самих зборів може фіксуватися технічними засобами, відповідні записи яких додаються до протоколу загальних зборів акціонерів.

7.11. Загальні збори акціонерів мають кворум (визнаються правомочними) за умови реєстрації для участі у них акціонерів (особисто та/або їх представників), які сукупно є власниками більш як 50 відсотків голосуючих акцій Товариства. Акції Товариства, які належать юридичній особі, що перебуває під контролем Товариства, не враховуються при визначенні кворуму загальних зборів акціонерів та не дають права участі у голосуванні на зборах. Наявність кворуму загальних зборів акціонерів

визначається реєстраційною комісією на момент закінчення реєстрації акціонерів для участі у зборах.

7.12. У ході загальних зборів акціонерів може бути оголошено перерву до наступного дня. Рішення про оголошення перерви до наступного дня приймається простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі в загальних зборах акціонерів. Повторна реєстрація акціонерів (їх представників) наступного дня не проводиться. Кількість голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі в загальних зборах акціонерів, визначається на підставі даних реєстрації першого дня.

Після перерви загальні збори акціонерів проводяться в тому самому місці, що зазначене в повідомленні про проведення зборів.

Кількість перерв у ході проведення загальних зборів акціонерів не може перевищувати трьох.

7.13. Одна акція надає акціонеру один голос для вирішення кожного з питань, винесених на голосування на загальних зборах акціонерів, крім випадків проведення кумулятивного голосування.

7.14. Акціонер не може бути позбавлений права голосу, крім випадків, встановлених законом.

7.15. Загальні збори акціонерів не можуть приймати рішення з питань, не включених до порядку денного, крім питань зміни черговості розгляду питань порядку денного та оголошення перерви у ході загальних зборів до наступного дня.

Загальні збори акціонерів під час їх проведення можуть змінювати черговість розгляду питань порядку денного за умови, що за рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного буде віддано не менше трьох чвертей голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах.

7.16. Рішення загальних зборів акціонерів з питань, передбачених підпунктами 6.4.2 – 6.4.8 (включно) та 6.4.26 пункту 6.4 Статуту приймається більш як трьома чвертями голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах. Рішення з інших питань приймається простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у Загальних зборах.

7.17. Рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, становить 50 і більше відсотків вартості активів Товариства приймається більш як 50 відсотками голосів акціонерів від їх загальної кількості.

7.18. Голосування на загальних зборах акціонерів з питань порядку денного проводиться виключно з використанням бюлетенів для голосування/для кумулятивного голосування, крім питань зміни черговості розгляду питань порядку денного та оголошення перерви у ході загальних зборів до наступного дня.

7.18.1. Бюлетень для голосування (крім кумулятивного голосування) повинен містити відомості, передбачені законом.

7.18.2. Кумулятивне голосування з питання обрання членів органу Товариства проводиться тільки з використанням бюлетенів для голосування.

Обраними до складу органу Товариства вважаються кандидати, які набрали найбільшу кількість голосів акціонерів порівняно з іншими кандидатами.

7.18.3. Форма і текст бюлетеня для голосування затверджуються Наглядовою радою не пізніше ніж за 10 днів до дати проведення загальних зборів, щодо обрання кандидатів до складу органів Товариства - не пізніше ніж за чотири дні до дати проведення загальних зборів, а в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадках, передбачених частиною шостою статті 47 Закону України „Про акціонерні товариства” - акціонерами, які цього вимагають.

7.18.4. Акціонери мають право до проведення загальних зборів акціонерів ознайомитися з формою бюлетеня для голосування за місцезнаходженням Товариства у

робочі дні, робочий час та в доступному місці, а в день проведення загальних зборів акціонерів - також у місці їх проведення.

7.18.5. Бюлетень для голосування визнається недійсним у разі, якщо він відрізняється від офіційно виготовленого Товариством зразка або на ньому відсутній підпис акціонера (представника акціонера). У разі якщо бюлетень для голосування містить кілька питань, винесених на голосування, визнання його недійсним щодо одного питання є підставою для визнання недійсним щодо інших питань. Бюлетені для голосування, визнані недійсними з зазначених підстав, не враховуються під час підрахунку голосів. Бюлетень для голосування засвідчується підписом члена реєстраційної комісії під час видачі учаснику загальних зборів акціонерів.

7.19. Роз'яснення щодо порядку голосування, підрахунку голосів та інших питань, пов'язаних із забезпеченням проведення голосування на загальних зборах акціонерів, надає лічильна комісія. До обрання лічильної комісії підрахунок голосів на загальних зборах, роз'яснення щодо порядку голосування, підрахунку голосів та з інших питань, пов'язаних із забезпеченням проведення голосування на загальних зборах, надає тимчасова лічильна комісія, яка формується Наглядовою радою Товариства (в разі скликання позачергових загальних зборів на вимогу акціонерів у випадках, передбачених законодавством - акціонерами, які цього вимагають).

7.19.1. Кількісний склад лічильної комісії не може бути меншим ніж три особи. До складу лічильної комісії не можуть включатися особи, які входять або є кандидатами до складу органів Товариства.

7.20. За підсумками кожного голосування складається протокол, що підписується всіма членами лічильної комісії, які брали участь у підрахунку голосів.

У разі передачі повноважень лічильної комісії депозитарній установі протокол про підсумки голосування підписує представник депозитарної установи.

7.20.1. У протоколі про підсумки голосування зазначаються:

- 1) дата проведення загальних зборів акціонерів;
- 2) перелік питань, рішення з яких прийняті загальними зборами акціонерів;
- 3) рішення і кількість голосів "за", "проти" і "утримався" щодо кожного проекту рішення з кожного питання порядку денного, винесеного на голосування.

7.20.2. Рішення загальних зборів акціонерів вважається прийнятим з моменту складення протоколу про підсумки голосування.

7.20.3. Підсумки голосування оголошуються на загальних зборах акціонерів, під час яких проводилося голосування. Після закриття загальних зборів акціонерів підсумки голосування доводяться до відома акціонерів протягом 10 робочих днів за допомогою оголошення, яке розміщується за місцем проведення зборів.

7.20.4. Протоколи про підсумки голосування додаються до протоколу загальних зборів акціонерів.

7.20.5. Після складення протоколів про підсумки голосування бюлетені для голосування опечатуються лічильною комісією (або особою, якій передано повноваження лічильної комісії) та зберігаються у Товаристві протягом строку його діяльності, але не більше чотирьох років.

7.21. Протокол загальних зборів акціонерів складається протягом 10 днів з моменту закриття зборів та підписується головою і секретарем зборів. До протоколу загальних зборів акціонерів заносяться відомості, передбачені законом. Протокол загальних зборів акціонерів, підписаний головою та секретарем зборів, підшивається, скріплюється печаткою та підписом Виконавчого органу Товариства.

8. ПРАВА АКЦІОНЕРІВ

8.1. Акціонери Товариства можуть відчужувати належні їм акції без згоди інших акціонерів та Товариства.

8.2. Кожною акцією Товариства її власнику - акціонеру надається однакова сукупність прав, включаючи права на:

- участь в управлінні Товариством, а саме брати участь у загальних зборах акціонерів і голосувати особисто або через своїх представників, обиратись і бути обраним до органів Товариства;
- отримання дивідендів;
- отримання у разі ліквідації Товариства частини його майна або вартості частини майна Товариства;
- отримання інформації про господарську діяльність Товариства в порядку, визначеному чинним законодавством, Статутом та внутрішніми положеннями Товариства.

8.3. Переважним правом акціонерів визнається право акціонера при додатковій емісії акцій придбавати розміщувані Товариством прості акції пропорційно частці належних йому акцій у загальній кількості акцій.

8.4. Акціонери Товариства мають переважне право придбання простих акцій, що розміщуються Товариством у процесі емісії (крім випадку прийняття Загальними зборами акціонерів рішення про невикористання такого права) у порядку, встановленому законодавством. У разі включення до порядку денного Загальних зборів акціонерів питання про невикористання переважного права акціонерів на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх емісії Наглядова рада Товариства повинна представити на таких зборах письмовий звіт, що містить пояснення причин невикористання зазначеного права.

Рішення про невикористання переважного права акціонерами на придбання акцій додаткової емісії у процесі їх розміщення приймається більш як 95 відсотками голосів акціонерів від їх загальної кількості, які зареєструвалися для участі у Загальних зборах.

Не пізніше ніж за 30 днів до початку розміщення акцій з наданням акціонерам переважного права Товариство повідомляє кожного акціонера, який має таке право, про можливість його реалізації та розміщує повідомлення про це на власному веб-сайті та у загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів або через особу, яка провадить діяльність із оприлюднення регульованої інформації від імені учасників фондового ринку.

Повідомлення має містити дані про загальну кількість розміщуваних Товариством акцій, ціну розміщення, правила визначення кількості цінних паперів, на придбання яких акціонер має переважне право, строк і порядок реалізації зазначеного права. У разі розміщення привілейованих акцій повідомлення має містити інформацію про права, які надаються власникам зазначених цінних паперів.

8.5. Акціонери Товариства не мають переважного права на придбання акцій Товариства, які пропонуються їх власником до продажу третій особі.

8.6. Посадові особи органів Товариства та інші особи, які перебувають з Товариством у трудових відносинах, не мають права вимагати від акціонера - працівника Товариства надання відомостей про те, як він голосував чи як має намір голосувати на загальних зборах акціонерів, або про відчуження акціонером - працівником Товариства своїх акцій чи намір їх відчуження, або вимагати передачі довіреності на участь у загальних зборах акціонерів.

8.7. Товариство забезпечує кожному акціонеру доступ до документів у порядку встановленому чинним законодавством. Акціонер, який звертається до Товариства для ознайомлення з такими документами особисто або надсилає відповідну письмову вимогу, надає виписку про стан рахунку у цінних паперах Товариства станом на день особистого звернення або направлення письмової вимоги.

8.8. У разі якщо акціонер видає іншій особі-представнику довіреність з метою виконання або забезпечення виконання зобов'язань акціонера, предметом яких є права на акції або повноваження акціонера, довіритель може зазначити у довіреності, що до закінчення її строку вона не може бути скасована без згоди представника або може бути скасована лише у випадках, передбачених у довіреності (безвідклична довіреність).

Безвідклична довіреність припиняється у разі припинення зобов'язання, для виконання або забезпечення виконання якого вона видана.

Безвідклична довіреність підлягає нотаріальному посвідченню.

Особа, якій видана безвідклична довіреність, не може передоручити вчинення дій, на які вона уповноважена, іншій особі, якщо інше не передбачено такою довіреністю.

9. ОBOB'ЯЗКИ АКЦІОНЕРІВ

9.1. Акціонери Товариства зобов'язані:

- дотримуватися Статуту, інших внутрішніх документів Товариства;
- виконувати рішення загальних зборів акціонерів, інших органів Товариства, прийняті в межах компетенції останніх;
- виконувати свої зобов'язання перед Товариством, у тому числі пов'язані з майновою участю;
- оплачувати акції у розмірі, в порядку та засобами, що передбачені затвердженими умовами їх розміщення;
- не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність Товариства;

9.2. Акціонери можуть також мати інші обов'язки, встановлені чинним законодавством.

10. ПОСАДОВІ ОСОБИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА.

10.1. Посадові особи органів Товариства - фізичні особи - Голова та члени Наглядової ради, Генеральний директор, Голова та члени Ревізійної комісії Товариства, Президент Товариства.

10.2. Посадовими особами органів Товариства не можуть бути особи, яким обіймання посад в Товаристві заборонено законом.

10.3. Посадовим особам органів Товариства виплачується винагорода на умовах, які встановлюються цивільно-правовими договорами або трудовим договором, укладеним із ними, або відповідним внутрішнім Положенням Товариства.

10.4. Посадові особи органів Товариства повинні діяти в інтересах Товариства, дотримуватися вимог законодавства, Статуту, Положень та інших документів Товариства.

10.5. Посадові особи органів Товариства несуть відповідальність перед Товариством за збитки, завдані Товариству своїми діями (бездіяльністю), згідно із законом. У разі якщо відповідальність несуть кілька осіб, їх відповідальність перед Товариством є солідарною.

11. ПРЕЗИДЕНТ ТОВАРИСТВА

11.1. Президент Товариства є гарантом стабільності Товариства, органом, який уповноважується захищати інтереси та права Товариства у відносинах з органами державної влади, місцевого самоврядування, інвесторами та контрагентами Товариства з метою забезпечення найбільш ефективного функціонування Товариства. Президент Товариства здійснює повноваження, передбачені Статутом та Положенням про Президента, яке затверджується загальними зборами акціонерів Товариства.

11.2. Президент обирається загальними зборами акціонерів простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у зборах, строком на 5 (п'ять) років з правом продовження повноважень.

11.3. Президент може виконувати свої функції в Товаристві на громадських засадах.

11.4. Президент може бути звільнений від виконання своїх обов'язків виключно загальними зборами акціонерів.

11.5. Президент Товариства має право:

11.5.1. приймати участь з правом дорадчого голосу в засіданнях Наглядової ради та будь-яких нарадах (зборах), що проводяться виконавчим органом Товариства;

11.5.2. ініціювати прийняття Виконавчим органом Товариства рішень з питань діяльності Товариства;

11.5.3. виступати з ініціативою щодо негайного вирішення будь-яких питань, крім тих, що цим Статутом віднесені до виключної компетенції загальних зборів акціонерів, з одночасним поданням відповідного проекту рішення Наглядовій раді Товариства. Запропонований Президентом проект рішення вважається таким, що прийнятий, якщо протягом 15 (п'ятнадцяти) календарних днів з дня подання проекту Наглядова рада Товариства не прийме іншого рішення з внесеного питання або не відхилить поданий проект голосами не менше 75 відсотків членів Наглядової ради включаючи Голову Наглядової ради Товариства.

12. ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ ТОВАРИСТВА

12.1. Трудовий колектив Товариства складають усі громадяни, які своєю працею беруть участь в його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди), а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з Товариством.

12.2. Товариство самостійно встановлює форми та системи оплати праці, розмір заробітної плати, а також інших видів винагороди працівників, відповідно до чинного законодавства України.

12.3. Соціальні та трудові права працівників гарантуються чинним законодавством України.

12.4. Внутрішніми положеннями Товариство може встановлювати додаткові (крім передбачених чинним законодавством) трудові та соціально-побутові пільги для всіх працівників або їхніх окремих категорій.

13. ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ТОВАРИСТВА.

13.1. Товариство веде бухгалтерський облік, складає та подає статистичну інформацію та адміністративні дані в порядку, встановленому чинним законодавством.

13.2. Перший фінансовий рік Товариства починається з дати його державної реєстрації і закінчується 31 грудня поточного року. Наступні фінансові роки збігаються з календарними.

13.3. Річний звіт Товариства після попереднього розгляду Наглядовою радою Товариства з висновками Ревізійної комісії Товариства про результати ревізії подаються Генеральним директором на затвердження загальним зборам акціонерів.

14. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ТА КОНФІДЕНЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ. ІНСАЙДЕРСЬКА ІНФОРМАЦІЯ

14.1. Акціонери, посадові особи та працівники Товариства повинні зберігати комерційну таємницю і конфіденційну інформацію про діяльність Товариства.

14.2. Перелік інформації, яка має статус комерційної таємниці, і конфіденційної інформації, визначається Наглядовою радою Товариства і доводиться до відома акціонерів, посадових осіб та працівників Товариства.

14.2.1. Рішення про надання (оприлюднення) належної Товариству комерційної таємниці і конфіденційної інформації приймається виключно Генеральним директором Товариства, за винятком випадків, визначених пунктом 14.3 Статуту.

14.2.2. Генеральний директор Товариства має право заборонити посадовим особам розголошувати належні Товариству відомості, що становлять комерційну таємницю (конфіденційну інформацію), за винятком випадків, коли обов'язок Товариства надати таку інформацію прямо встановлений законом.

14.3. Акціонери та працівники Товариства мають право надати (оприлюднити) належну Товариству комерційну таємницю (конфіденційну інформацію) виключно за

попередньою письмовою згодою Генерального директора Товариства. Про своє рішення щодо надання такої згоди Генеральний директор повинен попередньо письмово повідомити відповідного акціонера, працівника Товариства.

14.3.1. Наглядова рада Товариства має право заборонити Генеральному директору надавати акціонерів, працівників Товариства згоду на розголошення належних Товариству відомостей, що становлять комерційну таємницю (конфіденційну інформацію), за винятком випадків, коли право особи Товариства одержати таку інформацію прямо встановлене законом.

14.3.2. У разі невиконання або неналежного виконання акціонерами, працівниками Товариства обов'язку зберігати комерційну таємницю і конфіденційну інформацію про діяльність Товариства, вони можуть бути притягнені до відповідальності відповідно до чинного законодавства України.

14.3.3. У випадках, коли внаслідок порушення порядку зберігання комерційної таємниці і конфіденційної інформації Товариства, вчиненого акціонером, працівником Товариства, Товариству завдано матеріальної чи моральної шкоди, такий акціонер, працівник зобов'язаний відшкодувати цю шкоду в порядку, визначеному чинним законодавством.

14.4. Генеральний директор Товариства, інші посадові особи та працівники Товариства зобов'язані добросовісно, лише в інтересах Товариства, виключно в порядку, визначеному чинним законодавством і Статутом Товариства, здійснювати свої повноваження щодо зберігання, надання (оприлюднення) належної Товариству комерційної таємниці і конфіденційної інформації.

Одноразове порушення порядку зберігання належної Товариству комерційної таємниці і конфіденційної інформації повинне визначатися як додаткова підстава звільнення у трудовому договорі, що укладається з працівником Товариства.

14.5. Інсайдерською інформацією вважається будь-яка неоприлюднена інформація про Товариство, його цінні папери або правочини щодо них, оприлюднення якої може значно вплинути на вартість цінних паперів Товариства. Статус та порядок використання інсайдерської інформації регулюється чинним законодавством України.

СТАТТЯ 15. ЗНАЧНІ ПРАВОЧИНИ. ПОРЯДОК УКЛАДАННЯ ПРАВОЧИНІВ, У ВЧИНЕННІ ЯКИХ Є ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЬ

15.1. Значний правочин – це правочин (крім правочину з розміщення Товариством власних акцій), учинений Товариством, якщо ринкова вартість майна (робіт, послуг), що є його предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів Товариства, за даними останньої річної фінансової звітності.

15.2. Затвердження ціни майна (робіт, послуг), що є предметом правочину (ринкової вартості майна), здійснюється Наглядовою радою Товариства в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

15.3. Рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є його предметом, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства, приймається Наглядовою радою не менш ніж трьома чвертями голосів членів Наглядової ради, які беруть участь у засіданні.

15.4. У разі неприйняття Наглядовою радою рішення про вчинення значного правочину питання про вчинення такого правочину може виноситися на розгляд загальних зборів.

15.5. У такому разі рішення про вчинення значного правочину приймається загальними зборами простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах та є власниками голосуючих з цього питання акцій.

15.6. Рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є його предметом, перевищує 25 відсотків вартості активів за даними останньої

річної фінансової звітності Товариства, приймається загальними зборами акціонерів за поданням Наглядової ради.

15.7. Рішення про надання згоди на вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 25 відсотків, але менша ніж 50 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства, приймається простою більшістю голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у загальних зборах та є власниками голосуючих з цього питання акцій.

15.8. Рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є предметом такого правочину, становить 50 і більше відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства, приймається більш як 50 відсотками голосів акціонерів від їх загальної кількості.

15.9. Якщо на дату проведення загальних зборів акціонерів неможливо визначити, які значні правочини вчинятимуться Товариством у ході поточної фінансово-господарської діяльності, загальні збори можуть прийняти рішення про попереднє надання згоди на вчинення значних правочинів, які можуть вчинятися Товариством протягом не більш як одного року з дати прийняття такого рішення, із зазначенням характеру правочинів та їх граничної сукупної вартості. При цьому залежно від граничної сукупної вартості таких правочинів повинні застосовуватися відповідні положення цієї статті Статуту та Закону.

15.10. Забороняється ділити предмет правочину з метою ухилення від передбаченого чинним законодавством України та цим Статутом порядку прийняття рішень про вчинення значного правочину.

15.11. Рішення про надання згоди на вчинення правочину, щодо вчинення якого є заінтересованість (далі - правочин із заінтересованістю), приймається відповідним органом Товариства згідно з цією статтею, якщо ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю, перевищує 1 відсоток вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності Товариства. Таке рішення може містити перелік умов проекту правочину, які можуть змінюватися за рішенням Генерального директора Товариства під час вчинення правочину із заінтересованістю. У разі відсутності такого переліку умови правочину не можуть відрізнятися від умов проекту, наданого відповідно до пункту 15.14 Статуту.

15.12. Особою, заінтересованою у вчиненні Товариством правочину, може бути будь-яка з таких осіб:

- 1) посадова особа органу Товариства або її афілійовані особи;
- 2) акціонер, який одноосібно або спільно з афілійованими особами володіє принаймні 25 відсотками голосуючих акцій Товариства, та його афілійовані особи (крім випадків, коли акціонер прямо або опосередковано володіє 100 відсотками голосуючих акцій Товариства);
- 3) юридична особа, в якій будь-яка з осіб, передбачених пунктами 1 та 2 цієї частини, є посадовою особою.

15.13. Особа, визначена у частині другій цієї статті, вважається заінтересованою у вчиненні Товариством правочину, якщо вона:

- 1) є стороною такого правочину або є членом виконавчого органу юридичної особи, яка є стороною правочину;
- 2) отримує винагороду за вчинення такого правочину від Товариства (посадових осіб Товариства) або від особи, яка є стороною правочину;
- 3) внаслідок такого правочину набуває майно;
- 4) бере участь у правочині як представник або посередник (крім представництва Товариства посадовими особами).

15.14. Особа, заінтересована у вчиненні правочину, зобов'язана заздалегідь поінформувати Товариство про наявність у неї такої заінтересованості, направивши таку інформацію:

- 1) ознаки заінтересованості особи у вчиненні правочину;
- 2) проект правочину.

Генеральний директор Товариства протягом п'яти робочих днів з дня отримання такої інформації зобов'язаний надати проект правочину і пояснення щодо ознаки заінтересованості Наглядовій раді.

15.15. Наглядова рада Товариства з метою проведення оцінки правочину, щодо якого є заінтересованість, на відповідність його умов звичайним ринковим умовам залучає незалежного аудитора (аудиторську фірму), суб'єкта оціночної діяльності або іншу особу, яка має відповідну кваліфікацію.

15.16. Якщо заінтересована у вчиненні правочину особа є членом Наглядової ради Товариства, вона не має права голосу з питання вчинення такого правочину.

Рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю приймається більшістю голосів членів Наглядової ради, які не є заінтересованими у вчиненні правочину (далі - незаінтересовані члени Наглядової ради), присутніх на засіданні Наглядової ради. Якщо на такому засіданні присутній лише один незаінтересований член Наглядової ради, рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю приймається таким членом одноосібно.

15.17. Рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю вноситься на розгляд загальних зборів акціонерів, якщо:

- 1) всі члени Наглядової ради є заінтересованими у вчиненні правочину;
- 2) ринкова вартість майна або послуг чи сума коштів, що є його предметом, перевищує 10 відсотків вартості активів, за даними останньої річної фінансової звітності Товариства.

Якщо Наглядова рада Товариства прийняла рішення про відхилення правочину із заінтересованістю або не прийняла жодного рішення протягом 30 днів з дня отримання необхідної інформації, питання про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю може бути винесене на розгляд загальних зборів акціонерів.

15.18. У голосуванні про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю акціонери, заінтересовані у вчиненні правочину, не мають права голосу, а рішення з цього питання приймається більшістю голосів незаінтересованих акціонерів, які зареєструвалися для участі в загальних зборах акціонерів та яким належать голосуючі з цього питання акції.

15.19. Положення цієї статті щодо правочинів із заінтересованістю не застосовуються у разі:

- 1) реалізації акціонерами переважного права відповідно до закону;
- 2) викупу Товариством в акціонерів розміщених ними акцій;
- 3) виділу та припинення Товариства;
- 4) надання посадовою особою органів Товариства або акціонером, який одноосібно або спільно з афілійованими особами володіє 25 і більше відсотками голосуючих акцій Товариства, на безоплатній основі гарантії, поруки (у тому числі майнової поруки), застави або іпотеки Товариству або особам, які надають Товариству позику;
- 5) вчинення правочину за державними регульованими цінами та тарифами відповідно до вимог законодавства.

15.20. Відповідальність за шкоду, заподіяну Товариству правочином, вчиненим з порушенням вимог цієї статті, несе особа, заінтересована у вчиненні Товариством такого правочину.

16. ВИДІЛ ТА ПРИПИНЕННЯ ТОВАРИСТВА

16.1. Товариство припиняється в результаті передання всього свого майна, прав та обов'язків іншим підприємницьким товариствам - правонаступникам (шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення) або в результаті ліквідації.

16.2. Добровільне припинення Товариства здійснюється за рішенням загальних зборів акціонерів у порядку, передбаченому Законом України „Про акціонерні товариства”, з дотриманням вимог, встановлених Цивільним кодексом України та іншими актами законодавства. Інші підстави та порядок припинення Товариства визначаються чинним законодавством України.

16.3. Злиття, приєднання, поділ, виділ та перетворення Товариства здійснюються за рішенням загальних зборів акціонерів, а у випадках, передбачених законом, - за рішенням суду або відповідних органів влади.

17. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТУТУ ТОВАРИСТВА

17.1. Внесення змін до Статуту Товариства є виключною компетенцією загальних зборів акціонерів.

17.2. Рішення загальних зборів акціонерів з питання про внесення змін до Статуту Товариства приймається більш як $\frac{3}{4}$ (трима чвертями) голосів акціонерів, які зареєструвалися для участі у зборах.

17.3. Зміни до Статуту Товариства вносяться шляхом викладення його у новій редакції.

17.4. Статут Товариства у новій редакції викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується головою та секретарем загальних зборів акціонерів або іншою уповноваженою особою у разі прийняття такого рішення зборами. Справжність підписів на Статуті Товариства у новій редакції засвідчується нотаріально, крім випадків, передбачених законом.

17.5. Протокол загальних зборів акціонерів, на яких затверджена нова редакція Статуту Товариства, підписують голова та секретар зборів. Справжність підписів на протоколі загальних зборів акціонерів, на яких затверджена нова редакція Статуту Товариства, засвідчується нотаріально.

17.6. Зміни, які сталися у Статуті Товариства, підлягають державній реєстрації у порядку, визначеному Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Голова загальних зборів акціонерів

О.В.Слободян

Секретар загальних зборів акціонерів

К.В.Ваннікова

Місто Ки-

Факти, викладені в цьому документі, нотаріусом не перевірялися.

-їв, Україна двадцять третього квітня дві тисячі дев'ятнадцятого року.

Я, Турчак С.М., приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, засвідчую справжність підписів Голови загальних зборів акціонерів ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОБОЛОНЬ» Слободяна Олександра В'ячеславовича та Секретаря загальних зборів акціонерів ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ОБОЛОНЬ» Ваннікової Катерини Василівни, які зроблено у моєї присутності.

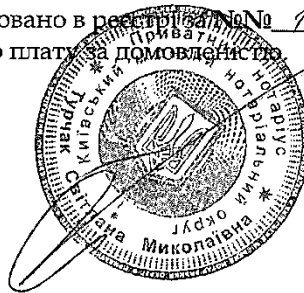
Особи Слободяна Олександра В'ячеславовича та Ваннікової Катерини Василівни, які підписали документ встановлено, їх дієздатність та повноваження представників перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № 1318, 1319

Стягнуто плату за домовленістю

Приватний нотаріус

С.М. Турчак

Всього прошито, пронумеровано
та скріплено печаткою
35 (тридцять п'ять)
Актів

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2023р.

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 467.00	1 934.00
первісна вартість	1001	41 192.00	41 192.00
накопичена амортизація	1002	38 725.00	39 258.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	85 202.00	48 865.00
Основні засоби	1010	3 464 064.00	3 596 253.00
первісна вартість	1011	10 591 555.00	10 924 673.00
знос	1012	7 127 491.00	7 328 420.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	68 793.00	69 482.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	3 620 540.00	3 716 548.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	982 646.00	1 660 582.00
Виробничі запаси	1101	808 627.00	1 425 949.00
Незавершене виробництво	1102	62 906.00	97 290.00
Готова продукція	1103	100 767.00	125 792.00
Товари	1104	10 346.00	11 551.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	650 854.00	947 078.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	149 829.00	152 450.00
з бюджетом	1135	49 584.00	30 573.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 362.00	17 572.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	138 747.00	474 679.00
Готівка	1166	34.00	22.00
Рахунки в банках	1167	138 713.00	474 657.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	5 496.00	5 172.00
Усього за розділом II	1195	1 994 518.00	3 288 106.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	5 615 058.00	7 004 654.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	2 091 993.00	1 972 377.00
Додатковий капітал	1410	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 204 270.00	3 155 476.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	3 361 607.00	5 193 197.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	419 325.00	386 220.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	562 519.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	981 844.00	386 220.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	218 140.00	224 984.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	92 696.00	
товари, роботи, послуги	1615	429 117.00	694 669.00
розрахунками з бюджетом	1620	168 798.00	144 125.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1621	82 633.00	59 777.00
розрахунками зі страхування	1625	3 459.00	4 391.00
розрахунками з оплати праці	1630	114 679.00	102 744.00
за одержаними авансами	1635	147 210.00	139 717.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	74 184.00	96 372.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	23 324.00	18 235.00
Усього за розділом III	1695	1 271 607.00	1 425 237.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	5 615 058.00	7 004 654.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 763 029.00	8 661 928.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7 398 205.00	6 030 487.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 364 824.00	2 631 441.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Інші операційні доходи	2120	46 587.00	37 683.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	458 709.00	376 851.00
Витрати на збут	2150	670 728.00	542 663.00
Інші операційні витрати	2180	84 121.00	56 526.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 197 853.00	1 693 084.00
Дохід від участі в капіталі	2200	593.00	9 718.00
Інші фінансові доходи	2220	45 290.00	15 953.00
Інші доходи	2240	11 209.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	22 209.00	122 418.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		139 923.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 232 736.00	1 456 414.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-401 146.00	-258 448.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 831 590.00	1 197 966.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 831 590.00	1 197 966.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 124 933.00	3 373 782.00
Витрати на оплату праці	2505	784 366.00	656 949.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	161 241.00	144 490.00

Фінансова звітність мікропідприємства за 2021р.

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Основні засоби:	1010	0.00	0.00
первісна вартість	1011	13.00	13.00
знос	1012	13.00	13.00
Усього за розділом I	1095	0.00	0.00
Поточна дебіторська заборгованість	1155	158.60	106.30
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 247.90	1 647.60
Усього за розділом II	1195	1 406.50	1 753.90
Баланс	1300	1 406.50	1 753.90

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом I	1495	0.00	0.00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	1 354.30	1 734.20
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	52.20	19.70
Усього за розділом III	1695	52.20	19.70
Баланс	1900	1 406.50	1 753.90

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		0.00
Інші доходи	2160	1 998.10	872.30
Інші витрати	2165	1 998.10	872.30

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попередній період, тис. грн
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	1 998.10	872.30
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	1 998.10	872.30
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	0.00	0.00
Податок на прибуток	2300		0.00
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	0.00	0.00